

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENEK

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač.: Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.849 za inserate. Uprava: Kopitarjeva ulica 6 Tel. 40-01 do 40-05 Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Mesec dni po voditeljevi smrti

Danes je poteklo mesec dni, odkar je strašna novica o nenadni smrti našega narodnega voditelja dr. Antona Korošca vso državo, in posebej Slovenijo, zavila v globoko žalost. Mnogi spočetka sploh niso mogli verjeti, da nas je zadela tolikšna nesreča. V tem usodnem trenutku se je kar nehotе vsiljevala primera z usodo njegovega velikega soboritelja in prijatelja dr. Janeza Evang. Kreka. Oba sta bila voditelja svojega ljudstva, oba kakor Mojzes, ki sta pripravljala svojemu ljudstvu lepšo bodočnost in ga vodila v svobodo. Krek je stlil narodno osvobodjenje, toda šele Korošcu je bilo dano, da je Slovence popeljal v Jugoslavijo. Toda ne vse! In v času, ko se spet odločuje zgodovina narodov za dolge dobe in ki je tudi za naš slovenski narod doba največjega pomena, ki nam, kakor verujemo, napoveduje svet nove zarje, se je poslovil naš veliki voditelj. Ali je mislil, da bomo poslej sami mogli najti pravo pot? Vsekakor je odšel potolažen, ker je zaupal v božjo pravičnost in v Marijino dobroto, kateri je na Brezjah tolikokrat izročal usodo svojega naroda. Mar ni Marija kronana kraljica Slovencev?

Nam Slovincem je v tistih težkih dneh bilo v resnično uteho, ko smo hip za hipom doživljali, da v narodni žalosti nismo osamljeni, ampak vsa država in celo mednarodni svet čuti veličino izgube, ki nas je zadela. V Beogradu se je od našega mrtvega voditelja poslovil sam knez namestnik Pavle in ob tej priliki povedal, da osebno v pokojnem dr. A. Korošcu izgubi prijatelja in najboljšega svetovaleca. Poslovila se je od njega celokupna vlada, vodilni politiki vseh taborov, brezštevni prijatelji in znanci. A kar je za velikega pokojnika najbolj značilno in najbolj razodeva njegovo veličino in plemenitost: ob rakvi, za pogrebom in v špalirju so bili nad vse številno zastopani siromaki, ki jim je pokojnik bil dobitnik in oče. To je bil nestrohljiv zaklad, ki ga je neesl s seboj prešel večnega sodnika. Prepričani smo, da mu je srčna zahvala in jok neštetihi sirot pri Bogu izprosil milostno sodbo.

Slovenija in zlasti prestolna Ljubljana je našemu pokojnemu voditelju nešteto krat pripravila pravi kraljevski sprejem. Tako se je zgodilo tudi ob zadnjem srečanju z mrtvim voditeljem. Ne bomo zopet popisovali navala množice na bansko palačo, kjer je med cvetenjem in venci počivalo njegovo truplo; veličastnega, a obenem ganljivega nočnega sprejema mimo univerze v stolnico in pretresljivo žalostnega sprejema na Navje drugi dan. Slovinci so svojem ljubljensku pokojnemu voditelju priredili pogreb, kakor dosedaj še nobenemu sinu slovenske matere. V strašnem mrazu so ljudje vztrajali dolge ure; neumorna je bila vsa slovenska mladina v plemenitem tekmovalstvu in žrtvah, ki naj izpričajo ljubezen in zahvalo mrtvemu voditelju.

Primereno se nam zdi omeniti zadržanje tiska ob priliki Koroščeve smrti. Celotni tisk v državi — če izvzamemo komaj opaženo eno ali dve frankovski zbadljivki, a ta stran itak zanika vsako pozitivno politično delo — se je držal na višini in obširno ter stvarno ocenjeval življenje in delo pokojnega slovenskega voditelja. Zadržanje jugoslovanskega tiska je bilo patriotično in je zunanjemu svetu dokazalo jugoslovansko politično strnjeno, povezano in dozorelo. Slovenski tisk pa se je za naše siceršnje politične razmere obnašal naravno vzvišeno in bratom Srbom in Hrvatom ugodno spričal našo narodno dozorelost in splošno narodovo zavest izgube, ki nas je zadela s smrtjo pokojnika. Edini list, ki je šel mimo vsega tega in ki je s svojim člankom izkazil podobo pokojnika, kakor živi v srcu slovenskega naroda, je bila »Slovenija«. Pokojnemu Korošcu pisanje »Slovenije« seveda ne bo nič škodilo in tudi ne njegovemu svetlemu spominu. Škodila bo kvečjemu sebi, ker so tudi dobro misleči, ki so ta list z naročnino podpirali, spoznali, kakšnega duha je krožek ljudi, ki ga piše in izdaja. Pokojni voditelj je večkrat javno ugotovil, da je mrtnja slabo vodilo v politiki...

Sedaj, ko počiva naš mrtvi voditelj v božjem miru na Navju, postaja njegov grob pravo narodno svetišče, kamor romajo nešteti prijatelji pokojnika. Tu se bomo zbirali ob vseh pomembnih prilikah in v vseh velikih dneh, veselih in žalostnih naše zgodovine. Njegova smrt je pokazala hvalevredno strnjeno in povezano vseh zavednih sinov našega naroda. Skoraj je ni organizacije ali društva, ki se ne bi na ta ali na drug način slovesno spomnila pokojnega narodnega voditelja; ni ga pomembnejšega slovenskega kulturnega, gospodarskega ali političnega zastopstva, ki ne bi na primeren način dalo priznanja spominu na neutrudljivega boritelja za slovenske narodne, kulturne in gospodarske pravice. Zlasti je značilno, da nešteta zastopstva hočejo ravno z dobrimi deli in s pomočjo siromašnim slojem počastiti spomin pokojnega voditelja. Brez dvoma je njih ravnanje najbolj v skladu z željami in nameni, ki jih je gojil pokojnik vse življenje.

Je to nevidni in najlepši spomenik, ki ga Slovenci postavljamo svojemu pokojnemu voditelju. Bo pa prav in primerno, da tudi zunanje izkažemo svoje priznanje svojemu na-

Na vseh bojiščih se razvija čedalje večja bojevitost

Italijanski vrhovni poveljnik v Albaniji odstopil - Angleške čete so že 150 km zahodno od Tobruka - Hudi nemški napadi na Anglijo - Večje angleško letalsko delovanje

V Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 13. jan. 220. uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi: Grško bojišče: Normalno udeleževanje patrol in artilerije. Naša letala so streljala s strojnimi in metala bombe na čete, ki so bile na pohodu in na skupine tovornih avtomobilov.

General Soddu odstopil Novi poveljnik: general Cavallero

Rim, 13. jan. t. Associated Press. Danes je bilo objavljeno službeno obvestilo agencije Stefani, da je pred dveh mesecema imenovan vrhovni poveljnik italijanskih sil v Albaniji general Soddu proslil, da ga zaradi slabega zdravstvenega stanja razrešijo njegovih dolžnosti. Mussolini je razloge generala Sodduja vzel na znanje in generalu ugodil. Istega dne je bil za novega vrhovnega poveljnika italijanskih sil na albanskem bojišču imenovan sam šef italijanskega generalnega štaba general Cavallero, ki bo že te dni odpotoval v Albanijo in prevzel vodstvo operacij.

Rim, 13. jan. b. Novi poveljnik italijanskih čet v Albaniji, general Ugo Cavallero, je prevzel novo dolžnost in že opravil inspekcijo čet nekaterih odsekov fronte. Bivši poveljnik italijanske vojske v Albaniji, general Soddu, se je vrnil v Italijo.

Napad na Malto

La Valette, 13. jan. AA. Reuter: Uradno poročilo angleškega poveljstva na Malti pravi: Sovražna letala so se včeraj približala Malti. Ko pa so se dvignila angleška lovstva letala in je začelo delovati protiletalsko topništvo, so se sovražna letala umaknila.

Afriška bojišča

Italijanska poročila

Kirenaika, 13. jan. o. Poročilo italijanskega glavnega stana se glasi: Udeleževanje artilerije na bojišču pri Tobruku ter udeleževanje naših hitrih oddelkov v puščavi okoli Džarabuba. Eno izpostavljeno sovražno oporišče je bilo učinkovito bombardirano. Sovražnikova letala so bombardirala nekaj krajev v Kirenaiki, žrtve pa ni bilo.

Zahodno Sredozemlje: Eno naših letal, ki ga je pilotiral poročnik Copello in je bil kot opazovalec na njem poročnik Olivari, je torpediralo neko veliko sovražnikovo ladjo. Bojna ladja, o kateri je bilo v uradnem poročilu št. 217 rečeno, da je bila zadeta, pripada vrsti »Malaya«. Skupina naših letalcev, ki se ji je posrečilo ta podvig, je bila pod poveljstvom majorja-pilota Antona Fabra.

Vzhodna Afrika: Sovražnikovi oddelki so poskušali izvesti napad na dve naši postojanki na sudanskem bojišču. Napadi so bili odbiti s sovražnikovimi izgubami in so naše čete prešle v protinapad. Naša letala so bombardirala tovrstne avtomobile, čete in obrambne naprave v nekaterih krajih v Sudanu. Sovražnik je ponoči od 12. na 13. januar izvedel letalski napad na Turin in povzročil nekaj škode. Bilo je nekaj ranjenih. V Cataniji je prizadejal nekaj škode, ni pa bilo nobene človeške žrtve. V istem mestu je protiletalska obramba zbila na tla eno letalo, ki se je raztreščilo na tleh v okolici mesta. V Benetkah so sestrelili drugo letalo. Zbila ga je na tla artilerija kr. mornarice. Posadka 6 častnikov in podčastnikov je ujeta.

Nemški listi

Berlin, 13. januarja b. »Hamburger Fremden Blatt« in »Frankfurter Zeitung« priznavata vojaški uspeh Angležev v Libiji in pravita, da je general Wavell prvi angleški vojak, ki je poskušal ofenzivo. Kolikor koli je ta uspeh neoporečen, vendar ima samo krajevni značaj. »Hamburger Fremden Blatt« pravi dalje, da je sedaj v nevarnosti vsa Cirenaika.

Angleška poročila

Kairo, 13. jan. t. Reuterjev posebni dopisnik pri angleški armadi poroča, da Angleži nadaljujejo s pripravami za končni napad na Tobruk. Vedno več težkega topništva prihaja, medtem ko letala neprestano iz zraka, vojno brodovje pa z morja bombardirajo trdnjavo.

Toda velik del angleške armade in letalstva operira že 150 km zahodno od Tobruka. Motorizirane čete čistijo vse ozemlje tja do Derne. Drugo za drugim zasedajo italijanska vzhodna za-

ročnemu voditelju. Pričakujemo, da bodo pomembna slovenska mesta in trgi imenovala svoje trge in pomembne ceste po našem nesmrtnem voditelju, kateremu slovenski narod tako ogromno dolguje. Pričakujemo, da se bo med prvimi zganila Ljubljana, ki je mrtvemu voditelju pripravila zadnje počivališče, in ki je srce in glava vseh Slovencev.

V tem času je bilo izvoljeno novo politično vodstvo stranke, katero je pokojni dr. Korošec skoraj četrstoletno spretno vodil skozi mnoge burje in viharje od zmage do zmage. Mi že zutimo, kako težko breme je novo vodstvo pre-

Grška poročila

Atene, 13. jan. t. Atenska agencija: Poročilo št. 78 grškega generalnega štaba se glasi:

Naše čete so bile zelo delavne v izvidniških operacijah. Delovalo je tudi topništvo. Zajeli smo več sovražnikov in vojnega materiala. — Naša letala so pomoči trkrat zaporedno napadla pristanišče Drač in napravila v pristanišču ter v skladiščih petroleja velike škode.

Tolmač vlade je na konferenci tiska razlagal, da so grške čete pri napredovanju od Klisure dalje prišle že v bok Tepelenju, ki se mu približujejo tudi po struži reke Drinos. Angleška in grška letala pridno napadajo italijanske skupine vojakov in motornih vozil, ki se iz Klisure pomikajo dalje proti Berat. Letala jih napadajo z bombami in strojnimi. Na severnem delu bojišča ni bilo večjega merjenja z orožjem.

Ameriška poročila

Newyork, 13. jan. b. Poročevalci ameriških agencij poročajo danes dopolne: Po zavzetju Klisure se boji nadaljujejo v smeri proti Tepelenju. Italijanska vojska je dobila močne okrepiteve v moštvu in materialu in motoriziranih sredstvih po cesti iz Valone ter je tekem večerajšnjega dneva zavzela vas Dorza, ki se nahaja 14 milj severno od Tepelenje. Dorzo so zavzeli Grki dne 18. decembra. Grške čete pa so zavzele postojanko v pravcu vasi Zemblan, ki se nahaja na severni strani gore Griša.

Atene, 13. jan. t. Associated Press javlja od svojega poročevalca na fronti, da traja pritisk Grkov pri Klisuri dalje in da padajo Grkom v roke vsako uro številni ujetniki ter mnogo vojnega materiala, ki ga Italijani zapuščajo v izpraznjenih postojankah.

Z naše meje

Belgrad, 13. jan. m. Grške čete neprestano napadajo italijanske položaje. Stalno obstreljujejo Tepelenje. Z južnega bojišča pa poročajo, da neprestano sneži, zato sta obe strani prenehali z napadi.

letala v puščavi, ali pa jih z letalskimi bombami uničujejo, tako da bo angleška vojska lahko takoj nadaljevala z napadom na Derno, kakor hitro bo tisti del, ki je ostal zadaj zaradi obleganja Tobruka, končal svojo nalogo.

Tudi iz notranjosti libijske puščave, 300 km južno od Tobruka, kjer leži oaza (zelenica) Džarabub (Giarabub), prihajajo poročila, da se Italijani umikajo hitro proti severu, ker je ta vzhodna zelenica že od treh krajev obkoljena in je verjetno, da bo obroč že te dni sklenjen okrog in okrog. Angleži Džarabuba počejo bombardirati, ker se nahaja v mestu večje število velikih muslimanskih svetščih, da ne bi ranili verskega čuta mohamedanskega prebivalstva.

Pred angleško ofenzivo v Abesiniji

London, 13. jan. A. P. Letońnja naloga Južne Afrike obstaja v tem, da doprinese v čiščenju Abesinije in Angleške Somalije od sovražnika, tako je izjavil predsednik južne Afrike general Smuts. »Upam, da bo do konca letońnjega leta vsa Afrika od Abesinije pa do obale Sredozemskega morja očiščena sovražnikov. Južna Afrika je lansko leto tiho in intenzivno delala. Postavili smo močno vojsko in odstranili nedostatke v orožju in ostalem materialu. Puščava med Kenijo in Abesinijo odklanja nevarnost, ki je mogla narasti za vojsko generala Wavella na severu.« — Vojaški sotrudnik

Angleško-nemško bojišče

Napadi na Anglijo Hudi napadi na London

Nemška poročila

Berlin, 13. januarja. AA. (DNB.) Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča:

Včeraj je nemško letalstvo izvedlo ogledniške plete nad Veliko Britanijo. V noči od 12. na 13. januar so močne skupine bombnikov napadle v vojaškem oziru važne cilje v Londonu. Ugotovljeno je bilo, da je pri tem napadu izbruhnulo nekaj velikih požarov na mestih južno in severno od izliva reke Temze. Prav tako je nastal velik požar tudi v jugovzhodnem delu mesta, od-

vzelo na sebe in pred kako velike naloge je postavljeno. Cas ne pozna praznika; treba bo nadaljevati borbo za pravice Slovencev. Toda, ko bomo trpeli in zmagovali, vedno bo v naših mislih spomin na našega velikega voditelja, ki je trpel in žrtvoval vse svoje moči, da bi slovenski narod bil srečen in zadovoljen v trdni in močni Jugoslaviji. To je bil njegov politični cilj in ostane naš politični program.

Danes, ob mesecu po smrti pokojnega dr. Antona Korošca, in vedno, bo ostal med nami spomin nanj živ, hvaležen, nesmrten.

»Observer« Yarwis misli, da se bo v najkrajšem času začel napad južnoafriških čet proti Somaliji. Ravno tako je izjavil tudi bivši vojni minister Hoare Belisha, ki med drugim pravi: »Južnoafriške vojne sile so se začele koncentrirati v vzhodni Afriki.«

Izjava bivšega neguša Haile Selasie o uporih v Abesiniji

Kartum, 13. jan. t. Bivši abesinski neguš Haile Selasie je sprejel dopisnika »United Press« Kennetha Andersona v Kartumu, kjer sedaj prebiva. Dopisnik »UP« svoj doživljaj takole opisuje:

»Ponoči odmevajo po hribih, ki obdajajo Kartum, volti udarci bobnov, ki pošiljajo dalje v notranjost Abesinije sporočilo, na katerega so Abesinci čakali že pet let, namreč, da se njihov bivši cesar vrne, da je že blizu in da doba, ko bo napačila svoboda, ni več daleč. — »Lev iz rodu Juda« mi je dovolil posebni razgovor, v katerem sem zvedel, da je črnobrudi abesinski neguš že prišel v stik z mnogimi abesinskimi poglavarji. Zadnjič sem neguša Haile Selasie videl v Hajji, ko je stopal z angleškega rušilca, na katerem je moral pobegniti iz svoje domovine. Takrat je bil potr od skrbi in žalosti. Danes je sedel ovit v rdečo svilo na lesenem prestolu sredi svoje palače ki jo obdajajo zelene palme, tik ob mirnih, globokih vodah Modrega Nila. Danes se mu oči svetijo in je ves svež. Kakor da bi bil prerujen. Z glasom, ki se je tresel od notranjega zaupanja, mi je pripovedoval o svojih načrtih. Rekel je, da tisti dan, ko bo prekorajčil abesinsko mejo in stopil na čelo abesinske armade, da jo popelje proti sovražniku, ni več daleč. »Takrat bom strl podobo volka, ki so ga nasprotniki postavili sredi Addis Abebe in bom na njeno mesto postavil nazaj belo marmorno podobo Leva iz rodu Juda, katere izvirnik so prepeljali v Rim.« Selasie je dejal, da je zelo zadovoljen z napredovanjem njegove armade, ki se pripravlja na svojo nalogo. Notranji upori v Abesiniji se močno širijo, za kar se moramo zahvaliti tudi Angliji. To, kar se sedaj dogaja, je podobno pisanju, ki ga nevidna roka piše na list. Dnevi mojih nekdanjih zaveznikov, ki pa so me izdali, se bližajo koncu. Res je, zgradili so krasne ceste, toda vrgli so v suženjstvo tisoče mojih rojakov, ki pa jim le niso mogli zlomiti duha. Z veseljem gledam v bodočnost, ko jih bomo osvobodili vse in ustanovili ustavno vlado. On sam hoče osebno voditi zmagovalno abesinsko vojsko do Addis Abebe, in sicer na ponosnem, belem konju, kakor je to storil maršal Badoglio. Na moje vprašanje, če se abesinska cesarska krona zares nahaja v Rimu, je Selasie dejal, da je bila tista krona, ki se nahaja v Rimu, vzeta iz neke cerkve, a ni prava krona abesinskih cesarjev. Nato je razložil pomen bobnanja bobnov, ki vsako noč odmevajo po okoliških hribih. Zaenkrat jih je postavil tik ob meji že 42. Mojim poglavarjem je dovoljeno zaenkrat le po 12 vojnih bobnov. Če bobni zadone devetkrat, je to posebno znamenje, ki ga vsi razumejo, ker jim pove, da se jaz, njihov cesar, nahajam blizu. Dobro vem, da razumejo ta znamenja, kajti na stolice abesinskih vojakov, ki so morali služiti v sovražnikovih vrstah, beži od službe in prihaja k meni ter prisega zvestobo v vrstah osvobodilne abesinske vojske. Pri Gojramu vihra moja zastava. Tja prihajajo in prisegajo pred njo. Selasie je nadalje priznal, da je bil nedavno sam na abesinski meji in se sestal s številnimi glavarji abesinskih rodov, ki so prišli k njemu kljub življenjski nevarnosti, v kateri so se nahajali. Ko so se osebno prepričali, da je njihov cesar zares blizu, so takoj prisegli zvestobo v njegove roke. Selasie je razgovor z ameriškim častnikom zaključil z besedami: Upam, da me boste spremljali, ko se bom vrnil v svojo domovino.«

koder se je dvigal visoko dim. Razen tega so nemški bombniki bombardirali tudi vojaške cilje ob južni angleški obali.

Položene so bile mine še pred nekatera angleška pristanišča.

V nedeljo okoli poldneva je sovražnik spet poskušal z manjšimi skupinami letal prileteti nad zasedeno ozemlje. Naša protiletalska artilerija je pri tej priliki sestrelila dve sovražni letali, dočim so tretje zbili na tla naši lovci. Danes v prvih jutranjih urah so posamezna sovražnikova letala vrgla nekaj bomb nad Južno Nemčijo, med drugim so padle bombe tudi na mesto Bayrouth. Sovražnik je včeraj izgubil štiri letala.

Angleška poročila

London, 13. januarja. t. (Reuter.) Letalsko ministrstvo poroča:

Sovražno letalstvo je tudi v noči od nedelje na ponedeljek ponovilo svoj sobotni poskus, da z zažigalnimi bombami zažge London. Napad je trajal tri ure in se je nehal nekaj po polnoči. Vrženih je bilo veliko zažigalnih bomb na London in na ustje reke Temze. Povzročile so velike požare in prizadele nekaj škode. Toda novoorganizirani

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Hladno, lokalno oblačno.

Zemunska vremenska napoved: Hud mraz. Delno oblačno in povečini jasno skoraj po vsej državi. Ponekod jutranja megla. Novo pooblaščenje bo nastopilo v severozahodnih krajih.

Politični zapiski

Dr. Kulovec v Belgradu

Ponedeljsko belgradsko »Vreme« poroča: »Z večeršnjim popoldanskim brzim vlakom sta se pripeljala iz Ljubljane v Belgrad gg. dr. Franc Kulovec in dr. Miha Krek. — G. dr. Fr. Kulovec ostane v Belgradu do konca tega tedna.«

Česa naj se mali narodi zavedajo

»Hrvatski Dnevnik« prinaša članek, kjer analizira razvoj svetovnih dogodkov ter pravi, da pri tem nimajo le velike besede vojskujoče se države, temveč tudi nevojskujoče se. Nato pa pravi: »Manjši narodi naj nikdar ne pozabijo, da od tuje velikodušnosti nimajo ničesar pričakovati. Za nje je vsaka žrtev predraga, razen kadar gre za svobodo in obstanek. Mali narodi ne morejo razmetavati niti življenja svojih sinov, niti premoženja svojih kmetov in mešanov. Za nje je izguba vsakega človeka težka. In zato postavljajo na kocko življenje in premoženje le, kadar gre za najvišje vrednote. Takrat pa se morajo zavedati, da mora nasprotnik najdražje plačati svoj napad na svobodo in neodvisnost milijunskih narodov. Državniška modrost kajpada priporoča politiko, ki naj se izogne take skrajnosti. Vodstvu naše zunanje politike je treba priznati, da mu je vsa država dolžna hvaležnost, ker je znalo obvarovati prav tako varnost države kakor tudi čast in prijateljstvo s sosedi, ki jim je kaj za naše prijateljstvo.«

Centralizem tare ljudstvo

Glasilu bosanskih muslimanov, ki jih vodi dr. Kulenović, »Narodna Pravda«, piše med drugim: »Najširši ljudski sloji čutijo velike grehe centralizacije uprave. Čeprav se dovolj ne zavedajo vzpoko svojega težavnega političnega in gospodarskega življenja, vendarle naglašajo, da ni mogoče več nadaljevati takega doseganja življenja. Samo v tem ljudski sloji vidijo izhod iz sedanjega težavnega položaja in samo tako pričakujejo bolj-ših razmer, če se bodo njihova pričakovanja uresničila. Ti ljudski sloji imajo docela prav, ker brez najširše samouprave ne ni napredka ne njim ne krajem, kjer žive.«

Odgovor ministra dr. L. Markoviča

Pretekli teden je »Hrvatski dnevnik« kritiziral prizadevanje pravosodnega ministra dr. Markoviča ter mu očital, da je radikalno stranko želi loviti tudi Slovence in Hrvat. Zdej je dr. Marković v svojem »Delu« odgovoril na to kritiko ter pravi: »Zdi se mi, da je tukaj nesporazumljenje ter da so uredniki »Hrvatskega dnevnika« postransko opombo v mojem članku vzeli za glavno točko. V mojem članku pa je temeljna misel prav ta, da mora ob hrvatskem in slovenskem faktorju biti tudi še srbski narodni faktor. Znano je, da je radikalna stranka vedno imela vlogo najmočnejše srbske stranke, čemur nihče ni oporekal. Znano je, da je leta 1925. HSS pod Stjepanom Radičem napravila sporazum z narodno radikalno stranko. Ta sporazum je odprl pot do pravega srbsko-hrvatskega narodnega sporazuma. Če gledamo s tega stališča, je združitev radikalne stranke narodna in državna potreba. Druga opomba v mojem članku, da mora združevanje radikalov zanimati tudi Hrvat in Slovenec, ni bila zapisana zato, kakor je pisal »Hrvatski dnevnik«. Radikalni nikoli niso mislili »loviti Hrvat ali Slovence«, ker jim tega niti treba ni. Radikalna stranka je z deli dokazala, da je skala koalicije z glavno hrvatsko in z glavno slovensko stranko, preprčana, da je to najbolj zdrava politika. V tem se docela strinjam s »Hrvatskim dnevnikom«. To pa ne izključuje, da ne bi radikalna stranka sprejemala v svojo sredo tudi Hrvatov in Slovencev, ki to žele. Nazadnje mora namreč vsekakor priti že enkrat tisti trenutek, ko bo delo sporazuma konkretno izvedeno, da se takrat politične stranke premaknejo s čisto narodnih temeljev ter da se organizirajo na nekaterih skupnih socialnih in gospodarskih temeljih. To bo tem lažje, če bodo že zdaj odprta vrata v političnih strankah vsem državljanom naše države brez razlike. Radikalna stranka je to storila že leta 1919, kar je še vedno njen program.«

O financah banovine Hrvatske

V listu »Narodno kolo« piše dr. Hinko Krizman o financah banovine Hrvatske ter pravi, da zdaj od banovine vsi vse zahtevajo in da je mnogo zahtev pretiranih. Od dobrih financ pa je odvisna zgraditev banovine Hrvatske. »Morda se je poprej preveč obetal, toda resničnost je silnejša kakor pa naši upi in naši oti,« pravi dr. Krizman, ki trdi, da bi bilo treba javnost poučiti o tem, kaj hrvatske finance zmorejo. Nato pa pravi: »Finančna sredstva banovine Hrvatske so omejena po moči gospodarstva v njenem področju. Ni verjetno, da bi ta sredstva mogla biti večja kakor so bila prejšnja leta. Pač pa bi mogla zdaj biti bolj pravilno in pravično razdeljena in uporabljena po oblasti narodnega zaupanja. Če se bo tako zgodilo, se bo tudi v naši javnosti okrepil smisel za naše finančne možnosti, za varčevanje, za davčno moralno in za redno izvrševanje dolžnosti. Na tem temelji samostojnost finančnega življenja ter veljava banovinskih proračunov.«

Za katoliško gimnazijo v Subotici

Belgradsko »Vreme« poroča iz Subotice: »V nedeljo, dne 12. t. m. je v Subotici sklicala Hrvatska kulturna zajednica prvo prosvetno zborovanje bačkih in baranjskih Hrvatov. Zboru se je udeležilo nad 150 zastopnikov iz vseh bunjevskih šokaških krajev. Navzočen je bil tudi škof g. Lajčo Budanović. Zborovanje je začel g. Blaško Rajič z govorom, v katerem je dejal, da to zborovanje pomeni željo po konstruktivnem prosvetnem delu. Nato je govoril g. dr. Mihovil Kataneč, odvetnik in tajnik Hrvatske kulturne zajednice, kateri je povedal želje ter zahteve bačkih in baranjskih Hrvatov. Govoril je tudi g. dr. Matija Evetović, kulturni svetnik mesta Subotice, o šolskih razmerah med bačkimi in baranjskimi Hrvatimi. G. Jerko Zlatarič je govoril o kulturnih potrebah vasi, g. Andrija Šokčić pa o gospodarskih razmerah, v katerih žive Hrvatji v Bački in Baranji. Potem je bila obravnavana, nakar je bila sklenjena resolucija, ki zahteva, naj se v Subotici ustanovi hrvatska katoliška gimnazija.«

»Sop ključev so našli v Zvezdi. Lastnik ga lahko dobi v trgovini Kos v Zidovski ulici.«

Nemško angleško-bojišče

(Nadaljevanje s 1. strani)

gasilski oddelki so bombe sproti ugašali in je bil položaj takoj obvladan. Nekaj oseb je izgubilo življenje, nekaj jih je bilo ranjenih. Reuterjev dopisnik pristavlja, da je tudi neko mesto v južni Angliji trpelo zaradi hudega požarnega udara. Tudi tukaj so napadi trajali več ur. (Verjetno je bil to Plymouth.) Na London sam pa je bilo vrženih več ton zažigalnih in več ton razrušilnih bomb, ki so razdejale mnogo poslopij. Prav tako je bilo prizadeto neko mesto na ustju Temze. (Najbrž Southend), kjer požari niso prišli do veljave, pač pa so eksplozivne bombe napravile znatno škodo. Tudi tokrat so se pojavila v boju z nasprotnikom nova angleška nočna lovka letala.

Angleški protinapadi

Napadi na mesta v gornji Italiji, v Nemčiji in v zasedenih krajih

Angleška poročila

London, 13. januarja. t. Letalsko ministrstvo objavlja daljše poročilo, v katerem daje nekatere podrobnosti o napadih, ki so jih angleška bombardna letala izvedla večeraj podnevu in snoči pred polnočjo na številne sovražne vojaške cilje. Tako so podnevu napadla sovražne vojašnice, oskrbovalne ladje in letališča v severni Franciji in v Belgiji. Bombniki so prvič uporabljali bombe izredno velikega kalibra. Piloti poročajo o uspešnem bombardiranju vojaških ciljev. — Ponoči pa so številne skupine bombnikov vzletele nad sovražnikovo ozemlje in spet bombardirale sovražna pristanišča ter petrolejske tovarne v Nemčiji in Italiji. V Italiji so bile napadene čistilne tovarne za petrolej v Porto Margheria in pri Benetkah. Druge skupine so napadle petrolejska skladišča in tovarne v zahodni Nemčiji. Skupina bombnikov je priletela celo do Regensburga, kjer je zmetala bombe na petrolejsko rafinerijo. Ob Rokavskem prelivu pa so bila posebno srdito in uspešno napadena pristanišča Brest, podmorniško pristanišče Lorient in Le Havre, med večjimi letališči pa ona v Rennes v Bretagni, Merlais in Chartres. Z nočnih poletov se ni vrnilo eno letalo, z dnevnih poletov pa manjkata dve letali.

London, 13. januarja. t. (Reuter.) Letalsko ministrstvo poroča:

Skupina angleških bombnikov je izvedla ponoči napad na vojaške cilje v Turinu v severni Italiji, kakor tudi na pristanišča ob Rokavskem prelivu v Franciji in Belgiji. V Turinu so bombniki metali bombe na vojaški arzenal. Letala so nadalje metala tudi cele zavoje letakov z nedavnim govorom predsednika Churchilla na italijanski narod. Piloti so povedali, da jih je sprejel protiletalski ogenj italijanskih topov že takoj, ko so preleteli vrhove Alp. To se je zgodilo prvič, odkar angleški bombniki zahajajo na bombne polete v severno Italijo čez grebene alpskega gorvoja.

London, 12. januarja. AA. (Ruter.) Letalsko ministrstvo poroča:

Angleški bombniki so večeraj podnevi napadli objekte ob belgijski in nizozemski obali. Poškodovani so bili vlačilci v kanalu Middelharniss. Dve bombi sta padli na most v Zeebrugge in na čete, ki so vežbale. Na dvorišče vojašnice v Domburgu je bil izveden napad in so letala streljala s strojnimi. V noči od sobote na nedeljo so angleški bombniki delovali nad Nemčijo in severno Italijo. Napadli so ladjedelnice v Wilhelmshavenu. Neka skupina angleških bombnikov je napadla Turin in so bombe neposredno večkrat zadele vojaški arzenal. Nastala je ena velika in več manjših eksplozij. S teh poletov se nista dve letali, znano pa je, da se je posadka enega letala rešila.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 12. januarja. t. Poročilo italijanskega glavnega stana o angleškem napadu na Turin in Savigliano v severni Italiji se glasi:

V noči med 11. in 12. januarjem so sovražnikova letala, ki so priletela čez Svico in napadla Turin in Savigliano ter metala zažigalne bombe. V Turinu so bile zadete privatne stanovanjske hiše. Ubiti so bili trije, ranjeni pa štirje. V Saviglianu so bombe zadele vojaško bolnišnico, stanovanjske hiše in župno cerkev. Povzročene je bilo nekaj škode, žrtev pa ni bilo. Nad Katanjo je naše lovsko letalo 11. januarja dopolne sestrelilo angleško letalo vrste Glen Martin.

Nemška poročila

Berlin, 13. januarja. AA. (DNB.) Po naknadnih podatkih o boju z britanskimi letali, ki so 12. t. m. priletela nad obalo severne Francije, je protiletalski topništvo nemške vojne mornarice sestrelilo še eno angleško letalo, razen tistih, ki jih omenja že prejšnje poročilo. Z ozirom na to znašajo skupne angleške izgube pri omenjenem spopadu devet letal.

Berlin, 13. januarja. AA. (DNB.) Kakor je DNB izvedel iz Calaisa in Boulognea, so bili večeraj sestreljeni trije angleški »Hurricane«, ki so hoteli poleteti nad severno Francijo čez francosko obrežje. Dva »Hurricane« je zajelo topniško streljanje. Letali se kljub manevriranju nista mogli rešiti iz objema topniškega ognja in sta se kmalu zrušili v plamenih. Treje angleško letalo pa so nemška letala pristila, da se je moralo v plamenih spustiti na tla.

Grof Teleki o bodočih nalogah Madžarske

Budimpešta, 13. jan. AA. MTI: Predsednik madžarske vlade grof Teleki je imel večeraj govor na posvetu predsedstva vladne stranke, ki je bil v Miškolen.

Grof Teleki se je predvsem zahvalil, da madžarski narod lahko s pomočjo Previdnosti danes v svetu trpljenja in nesreč, mirno živi. Polog tega pa so povsod v Evropi nevarnosti in sedanja vojna je prav tako, kakor vojna v letu 1914, samo zunanji znak trenja, ki se razvija po vsem svetu. Nevarnosti niso samo stvarnega značaja, ampak so tudi duhovne in se mora zato vese narod varovati, da ostane njegova duša močna in nedotaknjena. Madžarski narod naj smatra za svojo prvo dolžnost, da ohrani svoj samostojni značaj. Madžarski narod ima za to borbo mnogo narodnih vrlin in zato je njegova dolžnost odigrati vodilno vlogo v karpatskem območju. Ni mogoče žrtvovati značaja tistega naroda, ki se je že tisoč let pre-

Pomorska bitka v Sicilskem prelivu

Nekje v Italiji, 12. jan. t. Uradno poročilo italijanskega glavnega stana o pomorski bitki v Sicilskem kanalu se glasi:

V zori dne 10. januarja je skupina naših torpiljark, ki stražijo v sicilski ožini, zapazila veliko sovražnikovo skupino, ki je bila sestavljena iz številnih pomorskih edinic. Dva naša rušilca sta odločno napadla središče skupine ter zadelo z dvema torpedi neko križarko, ki so jo pozneje videli, kako se potaplja. Potem je prišlo do ogorčene borbe med sovražnikovimi rušilci, ki so jih podpirale križarke in naši rušilci, ki so srdito in dolgo streljali. V tej borbi sta bila zadeta dva sovražnikova rušilca in sta začela goreti. Neki rušilec je bil zadet z osredotočenim ognjem vseh topov neke sovražnikove ladje in so stroji prenehali delovati. Po drugi strani je bilo zadeto municijsko skladišče in se je ladja potopila. »Drugi italijanski rušilec je takoj krenil na mesto, da bi rešil potopljene.«

Ameriška letala na bojiščih

Washington, 13. januarja. t. (Ass. Press.) Na evropska bojišča so bile poslano dosedaj že štiri različne vrste ameriških letal, med njimi tudi znana »zračna trdnjava«, ki je tehnično znana pod oznako »Lockheed-Hudson B 17«. Drugo zelo izobno ameriško letalo nosi oznako »Lockheed Vega Venturac«. Dotok ameriških letal v Anglijo postaja čedalje večji.

Stališče Irske

Dublin, 13. januarja. t. (Irska korespondenca.) Visoki komisar Irske (predstavnik angleškega kralja) je od strani irske vlade pooblaščen izjaviti, da so govorice, ki so se zadnje čase širile, češ da je De Valera, predsednik Irske, od nemške vlade v Berlinu sprejel obljubo popolne in vsestranske pomoči proti Angliji, če bi poskušala zasesti irsko obalo, popolnoma izmišljene.

Ottawa, 13. januarja. t. (Ass. Press.) »Milijoni Američanov in Kanadčanov irske krvi bodo z navdušenjem sprejeli vsako dejanje, ki bi ga mogli tolmačiti kot sodelovanje Irske v borbi proti veselim osiščam.« se glasi brzojav, ki so ga združila Ircev v Kanadi in v Združenih državah Sev. Amerike poslala predsed. Irske De Valeri.

Willkie pride v Anglijo

Tudi republikanci odobravajo Rooseveltovo politiko pomoči Angliji

Washington, 13. jan. b. V ameriških političnih krogih in v dnevnem časopisu je naletela na zelo dober sprejem sročnja izjava bivšega republikanskega kandidata Wendela Willkija, v kateri je izjavil, da se ameriški zakon o posojanju vojnega materiala Angliji, lahko odobri z malimi spremembami in da bo on osebno obiskal Anglijo, da na kraju samem prouči položaj. Posebno se podčrtava v časopisu oni odlomek njegove izjave, v kateri odobrava zahtevane izredne polnomoči Rooseveltu v dosedanjem kritičnem času ameriške zgodovine. V pogledu bližnjega obiska Angliji v časopisu pravijo, da je že odobren od ameriškega zunanjega ministra Hulla in da se je Willkie že razgovarjal z vodstvom »Panamerican Airways Company« za prostor v letalu »Clipper« iz New Yorka do Lisbone. Trdijo, da namerava bivati Willkie v Evropi dva tedna in v tem času bi vodil razgovore z angleškimi državniki.

Ameriška pomoč Franciji

Viehy, 13. jan. b. Uradno poročajo, da bo ameriški rdeči križ poslal prebivalstvu nezasedenega dela Francije kot prvo pomoč 6000 ton različne robe v vrednosti 1.000.000 dolarjev. Med različnimi pošiljkami se nahaja tudi 750 ton kondenziranega mleka, čez 25 ton oblačil in pa čez 10.000 škotel kondenziranih živil. Zivila so namenjena francoskim ujetnikom v Nemčiji.

V Rimu zanikajo razna poročila o Albaniji

Rim, 13. jan. TCP: Na meročajnem mestu v Rimu so danes najodločneje zanikali poročilo agencije Reuter o nekakšnih spopadih med italijanskimi četami in albanjskimi vstajniškimi oddelki. Na meročajnem mestu poudarjajo, da v Albaniji ni prišlo do nobenih incidentov ter je zato Reuterjevo poročilo v celoti izmišljeno.

V Rimu zanikajo kot smešno izmišljotino poročilo Associated Pressa, ki pravi, da je mogoče napasti Italijo tako z morja kakor s suhega.

Italijanska letališča v Cirenaiki

Po padcu letališča pri El Ademu ima italijansko letalstvo v Cirenaiki svoja oporišča v El Gubbiju, Gazali, Smini, Dorni in Marstubi. Vsa ta letališča imajo velika podzemeljska skladišča bencina in streliva ter razpolagajo z odlično protiletalsko obrambo. Krdelom bombnikov so dodeljeni tudi lovci, katerih naloga je, zavarovati nebo nad letališči.

Glavni sedež italijanskih zračnih sil so verjetno umaknili v Tripolis, od koder pošiljajo v prednje vrste nova letala in novo moštvo. V ponedeljek je začelo angleško letalstvo načrtno napadati in uničevati vsa ta letališča.

izkušal. Mi smo sedaj pred novimi nalogami, in sicer na znotraj in na zunaj. Prva naša dolžnost je, da zberemo vse svoje sile in da jih postavimo na razpolago narodu, druga naša naloga pa je, da državo, v kateri se govori toliko jezikov, vodimo v duhu sv. Stefana.

Kar pa se tiče mednarodne politike pa je naša prva naloga, da Madžarsko povsod predstavljamo kot neodvisno državo. Govoreč o gospodarskih vprašanjih je grof Teleki poudaril, da čuti potrebo za izvajanjem načrtnega gospodarstva, da bi se tako pripravila doba, ki bo nastopila po sedanjih vojnih.

Svoj govor je grof Teleki zaključil z besedami, da veruje v boljšo bodočnost madžarskega naroda, kajti madžarski narod bo ohranil vse svoje lastnosti in tako pomagal pri obnovi Evrope, na ta način bo postal dragocena sestavina nove Evrope.

Politične konference v Belgradu

Belgrad, 13. januarja. m. V zvezi z bližnjo preosnovno vlado je bil današnji dan v prestolnici precej živahen. Konference posameznih ministrov so se pričele takoj po prihodu podpredsednika vlade dr. Mačka, ki ga je na postaji pričakoval finančni minister. Dr. Maček se je najprej posvetoval s finančnim ministrom dr. Šutejem in ministrom dr. Smoljanom, nato pa je bil pri predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču. Za dr. Mačkom je predsednik vlade sprejel prometnega ministra dr. Bešliča.

Predsednik dr. Kulovec, ki je večeraj prišel v Belgrad, se je medtem razgovarjal z ministrom dr. Krekom in senatorjem Smodejem. Popoldne ob pol 6 je imel dr. Kulovec daljši razgovor z dr. Mačkom. Z dr. Mačkom sta konferirala tudi predsednik SDS dr. Budisavljevič in kmetijski minister dr. Čubrilovič. Razen omenjenih sta se dopolne sešla tudi dr. Konstantinovič in dr. Budisavljevič. Danes začeti politični razgovori so bodo jutri nadaljevali.

Železniška nezgoda v Zagrebu

Zagreb, 13. jan. b. Davi ob 7.15 se je zgodila na zagrebškem kolodvoru hujša železniška nesreča. Osební vlak iz Ljubljane se je zaletel v salonski vagon pomočnika prometnega ministra inž. Terčeka. Vagon je stal na slepem tiru. Stojevodja je prekasno zapazil, da je vlak usmerjen na napačni tir. Vlak je salonski vagon popolnoma uničil. Vagon je bil vržen nekaj metrov v zrak. Tudi lokomotiva je hujše poškodovana, medtem ko so trije vagoni skočili s tira in se vzpelj drug na drugega. K sreči ni bil nihče hujše ranjen in tudi smrtnih nesreč ni bilo. Skodo cenijo na več milijonov.

Občinske volitve v Bosni

Banjaluka, 13. jan. m. Večeraj so bile občinske volitve v občini Doberlin. Volilo je 806 volivcev. Lista SDS je dobila 382 glasov (16 odbornikov), zemljoradniki 368 glasov (5 odbornikov), neodvisna lista 148 glasov (3 odborniki).

Avtomobilska nezgoda

Berane, 13. jan. m. Na mostu čez Lim se je zgodila avtomobilska nesreča, ki pa ni zahtevala človeških žrtev. Pod težo tovrstnega avtomobila se je most podrl, avto pa se je nataknil na ograjo in se je napol zaril v reko. Skode je 50.000 din.

Zdravila na račun OUZD

Belgrad, 13. jan. m. V današnjih službenih novinah je objavljen pravilnik o predpisovanju in izdajanju ter plačevanju zdravil, ki jih bodo dajali lekarnarji in zdravilniki na račun OUZD in drugih socialnih zdravstvenih ustanov. Pravilnik stopi v veljavo 1. februarja.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 13. jan. b. Poverjenik banske oblasti v Matici Hrvatski prof. Ante Martinović je v soboto popoldne prevzel svojo funkcijo.

Zagreb, 13. jan. b. Kmalu bo namesto »Jadranskega dnevnika«, ki je prenehal izhajati, začel izhajati v Splitu tednik »Dalmatinska Hrvatska« kot glasilo HSS. Izhajanje tega lista je odobril dr. Maček. Urednik novega lista bo prof. Veljko Poduje.

Split, 13. jan. b. Poveljništvo vojne mornarice je odobrilo, da reševalna ladja »Spasilac« začne reševati motorno jedrenico »Nevidjanec«, ki se je pred dnevi potopila s tovorom kož v Ljubačkem kanalu. »Spasilac« je že odplul in bo takoj začel reševalna dela.

Zagreb, 13. jan. b. Osrednji pripravljalni odbor jubilejnega Evarističnega kongresa 1941 je objavil program samega kongresa. Hrvatski metropolit dr. Štepinac je imenoval posebni pripravljalni odbor, obenem so postavljene tudi posebne komisije za propagando, za promet, za izobrazbo, za prenočišča in prehrano, liturgijo, glasbo, petje, prireditve, zdravniško službo, manifestacije itd. Odprta je tudi posebna pisarna. V vsaki škofiji se bodo ustanovili škofijski odbori.

Darujte za Jegličev akademski dom!

Pošiljajte na Hranilnico dravske barovine — čekovni račun 10.680.

Kako so delnice romale po svetu

»Hrvatska Straža« po brodski »Riječi« popisuje, kako je bilo odkupljenih 206.000 delnic »Prve jugoslovanske tovarne vagonov, strojev in mostov d. d. v Slavenskem Brodu«: »Zelo zanimivo je slediti romanju teh delnic, preden so prišle v roke Banovinske štedionice. Ta tovarna je naše največje podjetje te vrste. Najprej je bila v rokah avstro-madžarskega društva »Steg«, ki pa je prešlo v last bratov Auschnitt, kateri pa so bili ozko povezani z angleškimi finančniki Wickers-Armstrong in Tietze. Ti so kmalu nato, ko so prevzeli delnice, ustanovili holding-društvo v Monakovem, kamor so preselili delnice »Stega« in še nekaj drugih podjetij na Balkanu. Tako so se iznebili kontrole oblasti v teh državah. Tako so torej brodske delnice prišle v Monakovo, kjer pa niso dolgo ostale. Ko je romunska vlada zaprla Auschnitta, so njegovi kupčijski prijatelji naglo spravili iz Monakovega vse delnice, ki so bile kaj vredne. Med njimi so bile brodske delnice, ki so tako prišle v New-York, kjer jih je kupila družba Atlantic-Corporation. Pri tej družbi so jih potem odkrili in odkupili domači finančni krogi. Tako je večina brodskih delnic prišla v domače roke.«

Drobne novice

Rim, 13. januarja. b. Po uradnih podatkih je sedaj zaposlenih dvajset tisoč italijanskih delavcev v nemških tovarnah v Berlinu. Razen tega je tudi v ostalih tovarnah v Nemčiji zaposleno veliko številno italijanskih delavcev.

Zürich, 13. januarja. (TCP.) Prihodnje dni potuje v Moskvo, kjer bodo nova trgovinska pogajanja, švicarsko gospodarsko zastopstvo.

Berlin, 13. januarja. (TCP.) Po informacijah TCP bodo danes končana pogajanja, ki jih že daljša časa vodi v Berlinu dr. Belin, podguverner jugoslovanske Narodne banke.

Sofija, 13. januarja. (TCP.) Narodna banka je prepovedala zasebno trgovanje z zlatom.

Budimpešta, 13. jan. TCP. Budimpeštanska borza je pričela znova prinašati vrednost francoskega franka. Tečaj francoskega franka znaša 6.78 pengov za 100 francoskih frankov.

„Bolgarija hoče ostati izven vojne“

je dejal predsednik bolgarske vlade, se izrekel proti tujim strujam, povdaril potrebo sodelovanja pri novem redu in pozval bolgarski narod, naj bo vedno pripravljen braniti mir in svobodo svoje domovine

Sovjeti govorijo o vkorakanju nemških čet v Bolgarijo

Sofija, 13. jan. t. Številni člani bolgarske vlade so imeli večeraj javna zborovanja po različnih mestih države. Doma v Sofiji je ostal samo zunanji minister Popov zaradi resnosti zunanjepolitičnega položaja. Najbolj važen je bil govor, ki ga je imel v Ruščuku predsednik vlade Filov, zelo pomemben in jasen pa tudi govor, ki ga je imel v Plovdivu notranji minister Gabrovski. Namen teh govorov je bil, kakor so razglasili bolgarski listi že pretekli teden, da člani vlade neposredno sami pripravijo bolgarski narod na velike dogodke, ki da prihajajo.

Govor Filova

V Ruščuku je imel predsednik vlade Filov govor, ki je na nekaterih točkah, ki so posebno važne, ostal namenoma nejasen, sicer pa je še dosti odkritosrečno orisal osnove bolgarske zunanje politike.

Uvodno je Filov dejal, da se sedanja vojna vedno bolj širi. Po zadnjem Rooseveltovem govoru da prehaja že v okvir svetovne vojne, kot je človeški rod še ni doživel. Cilj te vojne ni, je rekel, da bi si posamezni narodi pridobili življenjske prostore ali nova gospodarska področja za svoje potrebe, ta vojna je po Filovem mnenju »ideološka vojna«, in te vrste vojne najdalj trajajo in so, kakor uči zgodovina, med vsemi najbolj krvave. Zanj ni važno samo, kdo bo zmagal. Zanj je poglavitno vprašanje, kaj bo nastalo potem, kakšen bo ta novi red, ki ga bo vojna prinesla svetu in človeštvu?

Bolgarija doslej ni bila izpostavljena vojnim strahotam, je nadaljeval Filov, toda tudi Bolgarija živi v Evropi, je članica evropske družine narodov in bo njena usoda prizadeta po novem redu, ki bo izšel iz te vojne po njenem zaključku. Zato ne more s prekrizanimi rokami stati ob strani. Kljub vsem željam, da naj Bolgarija ostane izven vojne spopada, je dolžnost vseh Bolgarov, da so v teh resnih trenutkih budno na straži in da vedo, kako se morajo v teh resnih urah obnašati.

1. Kako je treba postopati, da ohranimo mir? Dogodki v svetu se danes vrste s tolikšno hitrostjo, da jih mnogi ne morejo razumeti. V tem naglem vrvenju se morajo Bolgari prvenstveno zavedati, da so Bolgari, da so pripravljene za Bolgarijo na največje žrtve in da so pripravljene braniti svoje nacionalne koristi, nikakor pa ne služiti kakšnim tujim interesom. Danes ni čas, da bi se vdajali sentimentalnim prelivanjem in pustolovskim načrtom. Stvarnost je zelo surova, do skrajnosti surova. Zato ni dosti, če upoštevamo samo to, kar nam je po volji, odnosno kar sami želimo, marveč tudi to, kaj moramo in kaj zmoremo.

2. Z neke strani bi radi vplivali na bolgarsko zunanjo politiko. Neke tuje propagande, ki se ji je posrečilo zasesti precej širok prostor, se trudi, da bi pri nas ustvarila zmedo. Noben zaveden Bolgar ne bo trdil, da je ta propaganda samo plod zmete ali zablode. Toda rečem vam, da bo vsak, kdor se bo tej propagandi pridružil, izdajalec domovine. Bolgarska vlada ne bo nikoli podlegla brezimnim klicem, ki bi prihajali iz kavarn ali z ulice. Zunanja politika se nikjer ne vodi po kavarnah ali na ulici in se tudi v Bolgariji ne bo.

3. Zunanja politika je dandanes zelo zamotana. Le malokdo more poznati vse toke zunanje politike. Le malokateri more prodrati v globino dogodkov in spoznati, kakšen namen zasleduje ta kakšnega pa ona struja. Zaradi tega je potrebno, da smo budni, če pozorno zasledujemo spremembe, ki prihajajo.

4. Kakšna je bolgarska zunanja politika? Bolgarska zunanja politika ima pred seboj en cilj, namreč, da rešimo bolgarsko državo pred vsakim oboroženim spopadom in da jo ohranimo čim dalj časa mogoče ob strani in izven sedanjih vojnih dogodkov. Vlada je vse storila, da državi ohrani mir in red. Stori la je vse, da reši Bolgarijo, da reši tudi balkanski polotok vojnih strahot. Te politike ni vedno bilo lahko voditi. Prihajale so težave. Toda vlada je vse premagala in se ji je posrečilo doseči dobre uspehe.

4. Vendar pa ne pozabljamo, je rekel Filov, da potek vojne in vprašanje miru nista odvisna od bolgarskega naroda, ki je premajhen in preslab, da bi dogodkom diktiral mir. Zatorej mora biti vsakomur jasno, da moramo z nekom sodelovati. Ker sami nismo v stanju, da bi rešili vsa velika vprašanja, ki se nam postavljajo na pot. Zaradi tega pravim, moramo biti na vse možnosti pripravljeni. Do danes smo vse storili, da ohranimo bolgarske interese v tej vojni neokrnjene, ter da si zagotovimo bodočnost. Pripravljeni pa moramo biti, da tudi v bodočnosti varujemo svoje interese, svojo narodno in državno svobodo. Niti trenutke ne smemo misliti na to, da naj bi bil bolgarski narod edini, ki naj bi s prekrizanimi rokami gledal na razvoj dogodkov, kajti narod, ki se ne more ali se ne zna boriti za svoje koristi, pa naj bo to pod kakršnimi koli okolnostmi, je že padel v suženjstvo. Ni potrebno in ne verjamem, da mora bolgarski narod pripadati takšnim narodom, ker je v svoji zgodovini dal že neštivilne dokaze junaštva za svoj mir in za svojo svobodo.

5. Naša zunanja politika, je nadaljeval Filov, je zgrajena na pravilno pojmovanih državnih interesih in ima pred seboj cilj, da ohrani bolgarski državi mir. Toda s tem ne čemo trditi, da smo pozabili, kako potrebno je, da se mirovni diktat v Neuillyu na miren način

popravi. Vedno smo bili za mirno spremembo neuillyske pogodbe iz leta 1919. Nekateri so to smatrali za utvaro, toda v zadnjih letih smo pokazali, da je to mogoče. Ze solunski sporazum, sklenjen leta 1935, ki nam je vrnil svobodo oboroževanja, je bil mirna sprememba mirovne pogodbe. Na isti način je bila Bolgariji vrnjena tudi Dobrudža. Zato verujemo, da bodo našti zglede mirne spremembe mirovnih pogodb v Neuillyu pripomogli k temu, da se tudi še ostala vprašanja rešijo podobno na miren način.

6. O naših odnošajih s sosednimi državami ali z drugimi balkanskimi državami ne bom govoril, je dejal Filov, ker je bilo vse, kar je treba vedeti, povedano od zunanjega ministra ob priliki debate o prestolnem govoru. Od takrat se ni nič spremenilo, kar bi zahtevalo novih pojasnil.

7. Zadnji del svojega govora je Filov posvetil notranjepolitičnim vprašanjem in je poudaril tesno medsebojno povezanost notranje in zunanje politike. Če v državi ni reda, je nemogoče voditi zdravo zunanjo politiko. Sedanji bolgarski notranji režim je nadstrankarski, kajti stranke, ki so nekaj veliko koristile bolgarskemu narodu, so degenerirale in so mu bile sedaj že v škodo, ker so čestokrat koristi stranke postavljale nad koristi države. Narod naj režim podpre. Naperjenih je bilo dosti poskusov, da se v Bolgarijo uvedejo režimi, ki so bili drugod vpeljani. Eni so hoteli narediti Bolgarijo narodnosocialistično, drugi fašistično, tretji pa komunistično ali celo legionarsko. Te oblike našim življenjskim pogojem ne odgovarjajo. Morda komunistem odgovarja Sovjetski zvez, narodni socializem Nemčiji, fašizem Italiji, legionarstvo Romunom. Toda teh stvari ni mogoče presaditi na bolgarska tla. Hujskanje in posnemanje še ni ustvarjanje. To je samo slabljenje naroda. Zato se ne smemo navduševati za tuje, ampak ljubiti svoje, to je našo deželo, ki je dežela malega kmeta.

Govor Gabrovskega

V Plovdivu je notranji minister Gabrovski svoje misli povzel v naslednjih točkah:

Nemške čete v Bolgariji . . . ?

Sovjetska agencija TASS se zaklinja, da se nikdo ni zmenil za Sovjete, ko je bilo to vprašanje urejeno

Moskva, 13. jan. AA. V Moskvi je bilo objavljeno tole uradno poročilo »Tassa«:

Inozemski tisk se sklicuje na nekatere kroge v Bolgariji, ko objavlja poročila, da je del nemških čet že prišel v Bolgarijo in da se prihod teh nemških čet v Bolgarijo nadaljuje z vednostjo in soglasnostjo Sovjetske Rusije. Prav tako poročajo iste novice, da je bolgarska vlada za prehod nemških čet skozi Bolgarijo dobila pritrudni odgovor sovjetske vlade. »Tass« je pooblaščen izjaviti:

1.) Če so nemške čete resnično v Bolgariji ali pa če se je pomikanje njihovih čet v Bolgarijo dejansko začelo, tedaj se je vse to zgodilo in se dogaja brez vednosti in brez pristanka Sovjetske Rusije, ker z nemške strani nikdar ni bilo Sovjetski Rusiji postavljeno vprašanje bivanja ali pa premikanja nemških čet v Bolgariji.

2.) Poudariti je treba, da se tudi bolgarska vlada ni obrnila na Sovjetsko Rusijo v vprašanju prehoda nemških čet v Bolgarijo in zato tudi od sovjetske vlade nikdar ni mogla dobiti kakšnega takega odgovora.

Gornje zanikanje sovjetske agencije »Tass« ni nikogar presenetilo, ker v glavnem pove to, kar so vsi hladni motrilci dejanskega položaja Sovjetske zveze v sedanjih vojni že vedno trdili. »Tassovo« sporočilo more pomeniti samo dvoje:

1.) Ali Nemčija Sovjetsko Zvezo tako presoja in tako vrednoti, da ne misli, da bi ji bilo še potrebno, obveščati jo o svojih ukrepih v območju Črnega morja in Dardanel. Ko je svoje dni poslala čete v Romunijo, so sovjeti tudi priznali, da o tem niso bili poučeni, še manj seveda vprašani. Če sedaj — po mnenju agencije »Tass« — nemške čete prihajajo tudi v Bolgarijo, Nemčija Sovjetske Zveze spet ni smatrala potrebno obvestiti. To bi pomenilo, da Sovjetska Zveza, poučena ali nepoučena, ponižno sprejme na znanje vsak ukrep, ki ga Nemčija stori na jugovzhodu, ker nima moči, da bi se mu zoperstavljala.

2.) Ali pa je Sovjetska Zveza v svojem odgovoru o sodelovanju z Nemčijo vnaprej prišla na vse nemške načrte in jih vnaprej odobrila, svojo navidezno interesiranost na južnovzhodnem prostoru, ki je komunistični propagandi na Balkanu neobhodno potrebna, pa potem okorno maskira s svojimi zanikanji, kot je gornje sporočilo agencije »Tass«.

Naj bo eno ali drugo, ali da Sovjetska Zveza ne more posedovati, ali da stvarno na jugovzhodu nima interesa, za oba primera je gornje sporočilo agencije »Tass« javno priznanje najbolj kompetentnega sovjetskega vira, da je sovjetski »interes« na južnovzhodnem prostoru — prazno strašilo, ki z njim vihti komunistična propaganda pred očmi tistih, ki še vedno nočejo videti — resnice.

1. Bolgarska zunanja politika ima za cilj: ohraniti edinstvo in neodvisnost bolgarske države.

2. Hoče ohraniti vse življenjske pravice bolgarskega naroda, in

3. hoče preprečiti vstop Bolgarije v vojno. Če hoče te tri cilje doseči, mora bolgarska zunanja politika gledati, da ohrani najboljše odnose z vsemi velesilami in s svojimi sosedami. Sredstvo zunanje politike, ki je v današnjih časih najbolj važno, pa je pozornost, ki jo narod posveča organizaciji svoje lastne obrambne sile.

V Burgasu je govoril finančni minister Božilov, v Lomu prometni minister Gromov in trgovinski minister Zagorjanov v Varni.

Filov napadel komuniste

Newyork, 13. jan. t. Associated Press. »Newyork Sun« objavlja zelo obširno govor bolgarskega ministrskega predsednika in meni na podlagi obvestil, ki jih je prejel iz dobrih virov, da je predsednik bolgarske vlade imel predvsem namen napasti komunistem in komunistično propagando ter tako potegniti zelo ostro ločilnico proti Sovjetski Zvezi. Grešijo tisti, pravi list, ki menijo, da je hotel poudariti karkšno nasprotje bolgarske politike proti načrtom velesil očišča, ki jih bolgarska vlada odobrava. Napad na komunistično propagando v Bolgariji, ki vleče v ospredje Sovjetsko Zvezo, pa je imel namen zadeti tudi Moskvo ter ji povedati, da je bolgarska zunanja politika v skladu s sovjetsko samo v toliko, kolikor se sovjetska politika strinja z nemško in italijansko politiko na Balkanu.

Bolgarski tisk napada Anglijo

Sofija, 13. jan. AA. Stefani. Bolgarski tisk ostro napada Anglijo in jo dolži, da je šla v vojno zaradi tega, da bi ohranila angleško nadoblast v svetu. »Slovo« našteva države, ki so postale žrtve angleškega prijateljstva, in dodaja, da se Bolgarija lahko dobro spominja zahrbtnega in neusmiljenega egoizma Anglije. »Zora« podčrtava važnost sodelovanja Sovjetske Rusije z državama osi. »Utro« piše o novi poti, po kateri greta Nemčija in Italija, ko hočeta obnoviti Evropo. Pri tem dodaja, da Bolgarija nima namena oddaljiti se od svoje politike prijateljstva z državama osi in s Sovjetsko Rusijo.

»V Berlinu se ne poglobljajo v vsebino Tassovega zanikanja«

Newyork, 13. jan. b. Poročevalec »Columbie« je telefoniral iz Berlina, da je bil danes na konferenci tiska v Wilhelmstrasse vprašan, govornik vlade, če ima kaj reči na govor ministrskega predsednika dr. Filova. Odgovoril je, da se ta govor v Berlinu ne komentira. Potem »tuji poročevalci

Tobruk — pristanišče in mesto

Pred vstopom Italije v sedanjo vojno je imel Tobruk kakih 4000 prebivalcev. Med njimi je bilo 800 Italijanov. V poslednjih treh letih je dobil Tobruk nekaj zelo dobrih cest in ulic ter mnogo stanovanjskih hiš, ki so vse iz kamna. V mestu so postavili tudi mnogo vojašnice za suhozemsko vojsko in mornarico ter večje število uradnih poslopj, ki so določene za sedež italijanske kolonialne in vojaške uprave. Tobruk ima tudi moderno radioodrajno postajo, bolnišnico z močnim oddelkom za kužne bolezni in operacijsko sobo, dva odlično urejena hotela in dvoranc za kino, kar daje mestu evropsko lice.

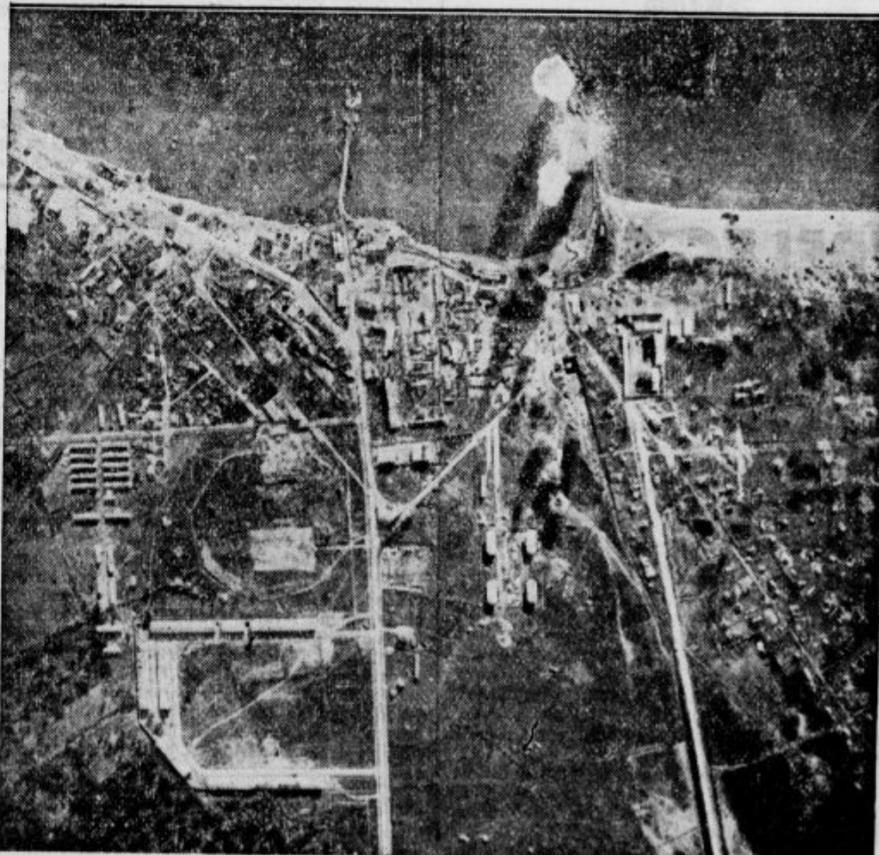
Tobruk ima velik pomen po odličnem naravnem pristanišču, ki spada med najboljša

Misli Pija XII. o dednosti

Pred dnevi je sprejel papež Pij XII. člano rimskega plemstva, kateremu se je zahvalil za novoletni pozdrav. V sledečem nagovoru je poglavar katoliške Cerkve izvajal nekatere misli o dedovanju. Dedovanje — je dejal — je skrivnostni pojav. Tako snovne lastnosti, kakor tudi duhovne dobrine — te seveda posredno — se dedujejo od roda do roda. Značilno fizične in moralne črte prehajajo od deda preko očeta na sina in večkrat preskočijo tudi enega ali več vmesnih členov, da se pojavijo v potomcih. Veliko vlogo igrajo pri tem čisto snovni činitelji. Saj duša živi le v bistveni zvezi s telesom in njegovimi najmanjšimi sestavinami. Zato moramo paziti na svoje telo, da bi tudi potomstvo bilo zdravo in normalno. Bolj važno je seveda dedovanje nraštvenih lastnosti od enega rodu na drugega. V tem oziru je najvažnejša družina, v kateri se morajo gojiti duhovne, nraštvene in predvsem krščanske tradicije, ki vplivajo tudi na snovne sile in tako izvajajo globok vpliv od dedov na očete in sinove pa na ves rod. Najdragocenejša dedna dobrina pa je trdna vera, ki se praktično izvaja v življenju. Kakor vsi stanovni ima tudi plemstvo v tem oziru velike dolžnosti. Dragocene dedne tradicije ne smemo kvariti z nekrščanskim in brezverstvenim ali lahkomišljenim življenjem. Veliki zaklad nraštvenih kreposti, dragocenih življenjskih načel in plemenitih navad moramo predati svojim potomcem. Teh vrlin pa se ne smemo posluževati samo mi v svoj lastni prid ali v prid samo svojega stanu, marveč moramo širiti okoli sebe ozačje plemenitega duha in dobrih del ter brezhibnega vedenja, izvirajočega iz globoke srčne kulture. Plemstvo ima svoje stroge socialne dolžnosti, kakor jih ima vsak stan, in mora v tem pogledu celó prednjačiti v času, ki je tako zelo bolan na sebičnem materializmu.

poskušali dobiti informacije o sovjetsko-nemških odnošajih, posebno z ozirom na današnje zanikanje TASSA o gibanju nemške vojske proti bolgarski meji. Govornik nemške vlade je odgovoril, da se sovjetska agencija v tem zanikanju sklicuje na informacije, ki so se razširile z bolgarske, a ne z nemške strani, in da se zaradi tega v Berlinu ne poglobljajo v vsebino tega zanikanja.

Berlin, 13. jan. AA. DNB. V tukajšnjih političnih krogih pravijo, da niso biti niti najmanj začudeni, ker je sovjetska uradna časnikarska agencija Tass smatrala potrebno objaviti preklje v zvezi z novimi govoricami in netočnimi trditvami o raznih kombinacijah, ki so bile te dni objavljene v svetovnem časopisu in so jih razširile tuje agencije glede nekih prevozov nemških čet v Bolgarijo. Agencija Tass ugotavlja v omenjenem preklju, da Sovjetski zvez z nemške strani nikdar ni bilo zastavljeno vprašanje glede bivanja in prevažanja nemških čet v Bolgarijo. V zvezi s to trditvijo, da je Sovjetska Zveza na vprašanje bolgarske vlade, ali je treba dovoliti vkorakanje nemških čet v Bolgarijo, odgovorila pritrdilno, agencija Tass pripominja, da se bolgarska vlada ni nikdar obrnila s takšnim vprašanjem na Sovjetsko Zvezo in da zato od nje tudi ni mogla dobiti odgovora.

Tobruk. Pogled na mesto iz zraka ob priliki, ko je bil bombardiran eden obeh glav. pomolov

Vojna Siam-Indokina

Sanghaj, 13. jan. b. Položaj na meji Siam in francoske Indokine se po vesteh iz Bangkoka in Hanoya tekom nedelje ni mnogo spremenil. Današnje uradno poročilo siamskih oboroženih sil poroča, da je siamsko rakoplovstvo izdatno podpiralo operacije siamske vojske na odseku Arania, kjer so v teku zelo krvave borbe. Značilno je, da se v najnovejših siamskih poročilih ne spominja več prejšnjih načrtov o napredovanju siamske vojske v notranjost Indokine. V šanghajskih političnih krogih mislijo, da je zopet nastal manj-

ši zastoj v napadih siamske vojske proti Indokini.

Sanghaj, 13. jan. AA. DNB: Poročilo vrhovnega poveljstva indokitskih čet pravi da so bila 10. t. m. sestreljena štiri siamska letala. Prvi dve letali je zbila na tla protiletalska artilerija, drugi dve pa indokitska lovna letala. V poročilu dalje stoji, da je zaustavljeno prodiranje siamskih čet, ki so na nekaj krajih vdrlje v Kambodžo. Pričakujejo, da bo v sredo prispel v Saigon novi vrhovni poveljnik francoskih čet v Indokini, general Mordame.

Gospodarstvo

Obvezno socialno zavarovanje za samostojne poklice

Skoraj ni več države, ki ne bi poznala zavarovanja nesamostojnih stanov, to je delavcev in nameščencev. Stoletna borba delavcev in nameščencev je bila pred dobrimi 50 leti kronana z uspehom, da so začele države uvajati obvezno socialno zavarovanje za delavce in nameščence.

Že prej so delavci in nameščenci, pa tudi nekateri drugi stanovi ustanavljali razne pomožne blagajne in razna podporna društva, ki naj bi pomagala članom, ko bodo v potrebi, ko bodo n. pr. zboleli, se ponerečili, starostno oslabei itd. Toda teh pojavov ne moremo označevati kot socialno zavarovanje, ker je za socialno zavarovanje bistveno, da je splošno in obvezno, da ustvarja zakonito pravico do podpore in da pri stroških sodeluje ne samo delavec, ampak tudi delodajalec. Tako socialno zavarovanje pa se je rodilo šele pred dobrimi 40 leti v Nemčiji in je potem nastopilo zmagovalno pot po vsem svetu. Tudi v naši državi je zavarovanje delavcev in nameščencev dobro in lepo izpeljano in sicer imajo pri nas delavci in nameščenci bodisi pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, bodisi pri Bratovskih skladnicah, bodisi pri Pokojninskem zavodu za nameščence itd., zavarovanje za bolezen, za onemoglost pa dajejo svojim članom podpore Borze dela.

Tudi samostojni poklici so potrebni zavarovanja

Pri samostojnih stopovih in poklicih do nedavnega ni bilo prave potrebe po zavarovanju in le redko se je tu in tam kdo oglašil, ki je menil, da so tudi zastopniki samostojnih stanov in poklicev potrebni obveznega socialnega zavarovanja. Take glasove smo slišali s strani zastopnikov kmetijskega stanu, toda žal, da večina tega stanu do nedavnega ni videla te potrebe. Saj je znano, da je celo rajni dr. Janez Evangelist Krek pri propagiranju socialnega zavarovanja za kmete doživel poraz. Danes je v tem oziru, hvala Bogu, že mnogo boljše.

Tudi iz obrtniških vrst so se pojavili glasovi, da je potrebno obvezno socialno zavarovanje tudi za obrtnike. Nekateri maloštevilnejši poklici in stanovi pa so za svoje člane že uvedli nekatere panoge zavarovanja, zlasti pokojninsko zavarovanje. Tako imajo n. pr. pokojninsko zavarovanje v Sloveniji odvetniki, notarji, zdravniki, lekarnarji, duhovniki in drugi.

Predvsem so zavarovanja potrebni kmetje in obrtniki

Vedno bolj pereča pa postaja vprašanje obveznega zavarovanja za kmete in obrtnike. Saj je kmetijski stan najmočnejši stan v naši državi, obrtniški stan pa pride takoj za delavskim stanom. Danes ne more nihče trditi, da živijo kmetje in obrtniki v takih razmerah, da bi jim obvezno socialno zavarovanje ne bilo potrebno. Ni nobenega dvoma več, da je življenje malega in srednjega kmeta ter življenje ogromne večine obrtnikov na las podobno življenju delavca, ki živi iz rok v usta in si za časa bolezn, onemoglosti in starosti ne more skoraj nič prirediti. Zato obstaja vedno večja potreba po obveznem, splošnem zavarovanju našega kmetijskega in obrtniškega ljudstva.

Potrebno je obvezno zavarovanje in ne prostovoljno. Znano je namreč, da prostovoljno zavarovanje ne zajema ravno tistih oseb, katerim j ev prvi vrsti in v glavnem namenjeno. Zato je potrebno, da država z zakonom prisili člane določenega stanu ali poklica, da se zavarujejo, kakor je to danes pri industrijskih in obrtnih delavcih, pri rudarjih, pri zasebnih nameščencih itd.

Moramo reči, da pri nas že dozorevajo razmere za uvedbo obveznega socialnega zavarovanja za kmete in obrtnike. Vemo, da so se posamezne kmetijske zbornice povoljno izrazile glede tega vprašanja. Zlasti Kmetijska zbornica v Ljubljani zelo vestno proučuje to vprašanje in smo prepričani, da bo ob sodelovanju z drugimi činitelji, ki prihajajo za to v poštev, našla pravi način za izvedbo tega važnega vprašanja.

nega vprašanja. Mnogo pobud bo mogla najti v primerih iz inozemstva, kjer so že uvedli obvezno kmetijsko socialno zavarovanje.

Se bolj zrelo je to vprašanje pri obrtnikih. Obrtniške organizacije se že dalje časa temeljito pečajo s tem vprašanjem in so izdelale že razne osnutke, kako rešiti to vprašanje.

Kdo naj bo zavarovan?

Ko se bo reševalo vprašanje obveznega zavarovanja kmetov in obrtnikov, bo predvsem treba rešiti vprašanje, kdo naj se obvezno zavaruje. Ali vsi kmetje in obrtniki, ali samo nekateri. Na to vprašanje bo potrebno čisto točno odgovoriti. Naše mnenje je, da naj dobe obvezno socialno zavarovanje vsi kmetje in vsi obrtniki brez izjeme, čeprav bi tega nekateri ne bili nujno potrebni. Saj vidimo tudi pri delavcih in nameščencih, da so prav vsi zavarovani, četudi bi nekateri zavarovanja ne potrebovali.

Sicer že naša sedanja socialna zakonodaja dopušča, da se morajo zavarovati in sicer prostovoljno tudi člani samostojnih stanov in poklicev, toda praksa nam kaže, da ta način zavarovanja ni posrečen, ker se je naravnost neverjetno majhno število samostojnih podjetnikov prijavilo v to zavarovanje.

Katere vrste zavarovanja naj se uvedejo?

Drugo važno vprašanje v zvezi z obveznim socialnim zavarovanjem samostojnih stanov je, katere panoge ali vrste zavarovanja naj se uvedejo za tadvu stanov.

Nikakor niso enotni pogledi na to, katere vrste zavarovanja naj se uvedejo za kmete in obrtnike. Razni javni socialni delavci so v tem različnega mnenja. Soglasajo pa vsi v tem, da je potrebno zavarovanje za onemoglost, starost in smrt. Za bolezensko zavarovanje pa so ne-

kateri mnenja, da je potrebno, drugi pa, da ni neobhodno potrebno, zlasti ne za krajše bolezni. Isto je glede nezgodnega zavarovanja. Nekateri zahtevajo to zavarovanje, drugi pa so zopet mnenja, da to zavarovanje ni neobhodno potrebno, pri kmetih zlasti zato ne, ker so že sedaj zavarovani pri kmetijskih strojih, v primeru pa, da bi se težje ponerečili in postali onemogli, pa bi imeli itak pravico do podpor iz onemoglostnega zavarovanja.

Obrtni odsek ljubljanske zbornice se je na primer leta 1937 izjavil, da naj se zaenkrat izvede obvezno zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti, ostale panoge pa naj se pozneje postopoma izvedejo.

Ne bomo se spuščali v podrobna razmatranja, kateri bi bil najprimernejši način izvedbe teh zavarovanj za posamezne samostojne ustanove in tudi ne v vprašanje višine prispevkov in višine ter vrst dajatev. Vse to so vprašanja, ki jih morajo pač zainteresirani sami rešiti, zavedajoč se, da so z majhnimi prispevki mogoče le majhne dajatve. Tudi tega se bodo morali interesi zavedati, da potrebuje zavarovanje precejšnjo reziijo in da je treba računati z določenim odstotkom upravnih stroškov. Tem stroškom se ni mogoče izogniti. Zelo se motijo tisti, ki mislijo, da bi se dalo tako novo zavarovanje enostavno nasloniti na kak obstoječi zavarovalni zavod in bi se tako prištedili upravni stroški.

Potrebno je spregovoriti še besedo o nosilcih bodočega socialnega zavarovanja za kmete in obrtnike. Možen je en nosilec, mogoča pa sta tudi dva nosilca in sicer za vsak stan posebej. Kaj je boljše in bolj praktično, o tem je težko govoriti. Eno pa je gotovo, da uspeva zavarovanje le tam in le takrat, kadar je postavljeno na zdravo finančno podlago in kadar vodijo posle teh nosilcev sposobni in vestni ljudje. K vodstvu poslov bo nedvomno potrebno pritegniti interese same, ki naj kot samopravni organi vodijo in nadzorujejo svoje zavarovanje.

Gotovo je v interesu socialnega miru in socialnega napredka, da se na eni strani izpopolni že obstoječe zavarovanje, na drugi strani pa uvedejo nova zavarovanja. S tem bomo storiili našemu narodu in naši državi največjo korist. Smersu Rudolf.

Promet ljubljanske borze v letu 1940

V lanskem letu je devizni promet ljubljanske borze zelo narasel. Znašal je 604.015.000 din, dočim je leta 1939 znašal samo 516.532.000 din. — Za primerjavo navajamo, da je bil najvišji devizni promet leta 1929 z 978.740.000 din, najnižji pa leta 1933 s 126.421.000 din. Največ zaključkov je bilo v zasebnem kliringu v markah, in sicer za 457,5 milij. din (1938 321,9), nadalje v dolarjih 85,7 (3,3), Curihu 56,5 (8,0), Londonu 4,7 (148,1), Solunu 2,5 (1,1), Amsterdamu 1 (0,6), in Trstu 0,3 (0,4) milij. din. Naslednja tabela nam kaže promet v najvažnejših devizah oziroma zasebnih kliringih v zadnjih letih (v milij. din):

	Berlin	London	Newyork	Curih
1935	3,2	56,6	27,6	23,0
1936	41,0	82,0	31,3	8,6
1937	147,5	93,9	33,6	11,8
1938	175,1	139,5	24,2	15,8
1939	321,9	148,1	32,3	8,0
1940	457,5	4,7	85,7	50,5

To kaže, da je najbolj narasel promet v markah. Danes zavzema Nemčija daleč prvo mesto v naši zunanji trgovini ter tudi v našem plačilnem prometu. Deviza London je skoraj popolnoma odpadla, zato pa se je znatno povečal promet v dolarjih in švicarskih frankih v primeri z lanskim letom. Glavno povečanje v prometu odpade na zadnje četrtletje ko se je s 25. septembrom povišal tečaj klirinške marke od 14,70 na 17,82. V zadnjih treh mesecih je bilo v markah prometa na ljubljanski borzi okoli 180 milij. din, znatno več kot v ustrežajočih mesecih leta 1939.

Prometa v valutah že od leta 1935 dalje ni bilo, pa tudi lani ne.

V efektilh je bilo lani prometa 0,74 milij. din, dočim je bilo leta 1939 prometa 3,95 milij. din. Zmanjšanje prometa je predvsem pripisovati dejstvu, da so odpadle 5% srednjeročne obveznice za javna dela, katerih promet je znašal leta 1939 2 milij. din. Največ prometa je lani odpadlo na delnice Trboveljske premogokopne družbe (pol milijona din), nato je bilo še nekaj prometa v delnicah Narodne banke, Kranjske industrijske družbe ter Združenih papirnice Vevče, Goričane in Medvode.

Državni papirji so lani izkazali znatno povečanje tečajev, kar kaže naslednja primerjava tečajev z dne 2. januarja 1941 in 29. decembra 1939 (slednji tečaji so v oklepajih): 7% investicijsko posojilo 101—103 (98—1000), 4% agrarjijsko posojilo 51—52 (57 den., 51—52), 6% begluške obveznice 84—86 (79—80), 6% dalmatinski agrarji 82—83 (71—73), vojna škoda 105—468 (428—433), 8% Blerovo posojilo 106—100 (96—99), 7% Blerovo posojilo 97—100 (88—89), 7% posojilo Državne hipotekarne banke 102 den. (98—100).

Delnice Narodne banke so bile v začetku čvrste in so znatno presegle tečaj 8.000, ko pa se je začelo govoriti o povečanju vpliva na Narodno

banko, je prišlo do padca tečajev in v jeseni 1940 je tečaj delnic Narodne banke padel na okoli 6.000, proti koncu leta pa se je dvignil zopet nekoliko nad 7.000. Trboveljska premogokopna družba je v začetku leta 1939 beležila na naši borzi 230—240, nato pa se je stalno dvigala in dosegla pred Božičem 1940 380—385, kasneje je nekoliko popustila, tako da je leta 1940 zaključila z nekoliko nižjim tečajem. Delnice Kranjske industrijske družbe, ki so skoraj vse v čvrstih rokah, so skozi vse leto ostale neizpremenjene na 136—150.

Blagovni promet.

Promet v lesu se je povečal za 68 na 1053 vagonov, po vrednosti pa za 2,82 na 8.311 milijonov din. Pretežni del zaključkov odpade na celulozni les: 630 vagonov za 2,7 milij. din, nadalje deske 180 vagonov za 3 milij. din, na trame 140 vagonov za 1,25 milij. din. Nadalje so bile v prometu še nekatere druge vrste lesa. Cene lesa so v teku leta narasle v znatni meri: mehkeemu lesu za 30—40%, trdemu za 25—35%.

Na žitnem trgu se pozna veliko povišanje cen zaradi slabe letine. Promet pa je bil slab in je znašal komaj 183 (v letu 1939 200) vagonov za 4.585 (leta 1939 5.600) milij. din. Najvišji promet je bil v koruzi in pšenici.

Skupni promet.

V naslednjem podajamo številke o prometu na ljubljanski borzi v vseh letih njenega obstoja od ustanovitve dalje (v milij. din):

	devize, valute	blago	skupni promet
1924	—	7,7	8,17
1925	—	18,24	21,2
1926	—	23,9	33,9
1927	393,06	16,4	415,77
1928	553,8	31,15	987,1
1929	978,74	24,1	1.004,2
1930	957,4	18,9	977,44
1931	852,6	10,56	864,67
1932	151,6	6,46	158,2
1933	126,5	3,2	130,1
1934	170,26	2,9	173,4
1935	210,9	3,84	214,76
1936	241,46	4,16	245,6
1937	376,4	3,47	380,8
1938	394,8	6,3	401,2
1939	516,5	9,0	530,2
1940	604,0	13,0	617,76

Poslovanje borznega razsodišča.

V lanskem letu se je poslovanje borznega razsodišča nekoliko zmanjšalo. Skupno je bilo lani vloženih 1457 priložb (leta 1939 je bilo vloženih 1814 priložb), skupni vtoževani znesek je bil lani 4.540.000 din, dočim je bil leta 1939 5.910.000 din.

Uvozni in izvozni odbor pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino.

Pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino sta bila ustanovljena uvozni in izvozni odbor. Člani izvoznega odbora so: predsednik: dr. Rudolf Bičanič, ravnatelj ravnateljstva za zunanjo trgovino (njegov namestnik: dr. Dragoslav Mihajlovič, namestnik ravnatelja za zunanjo trgovino). Člani so: dr. Martin Pavlič, načelnik v finančnem ministru (namestnik: dr. Prpič, svetnik v finančnem ministru). Konstantin Ljubisavljevič, vršilec dolžnosti ravnatelja deviznega ravnateljstva Narodne banke (namestnik: Gjorgje Milovanovič, šef oddelka za zunanjo trgovino v Narodni banki), Milan Rajakovič, brigadni general (namestnik Mitar Backovič, intendantski major), dr. Dragomir Čošič, ravnatelj ravnateljstva za prebrano (namestnik dr. Dragiša Nikolčič, ravnatelj zavoda za proučevanje volne), inž. Milan Manojlovič, načelnik ministarstva za gozdove in rudnike (namestnik inž. Mihajlo Brajlinac, višji svetnik v ministru za gozdove in rudnike), dr. Josip Cabas, šef oddelka pri banki oblasti banovine Hrvatske, dr. Dragotin Tot, glavni ravnatelj PRIZAD-a (namestnik dr. Ciril Nemeč, namestnik glavnega ravnatelja PRIZAD-a). Člani uvoznega odbora so: dr. Rudolf Bičanič, ravnatelj ravnateljstva za zunanjo trgovino (namestnik dr. Krešimir Kristič, načelnik uvoznega oddelka ravnateljstva); dr. Martin Pavlič, načelnik carinskega oddelka finančnega ministarstva (namestnik Andrej Pešič, svetnik finančnega ministarstva); Konstantin Ljubisavljevič, vršilec dolžnosti deviznega ravnateljstva pri Narodni banki (namestnik Djordje Milovanovič, šef oddelka za zunanjo trgovino pri Narodni banki); Milan Rajakovič, brigadni general, načelnik od-

delka inšpekcije državne obrambe (namestnik: Mitar Backovič, intendantski major); dr. Dimitrij Mišič, načelnik industrijskega oddelka ministarstva za trgovino in industrijo (namestnik: inž. Miroslav Arsenjčević, višji svetnik ministarstva za trgovino in industrijo); inž. Zlatimir Kokotovič, šef oddelka za zunanjo trgovino banske uprave v Zagrebu (namestnik: dr. Josip Cabas, šef oddelka za trgovino, obrt in industrijo).

Ta dva odbora sta prevzela nalogo istih odborov pri Narodni banki in so v njih skoraj isti ljudje kot v prejšnjih. — Med njimi je v vsakem odboru samo po en Slovenec!

Dodeljevanje petroleja obrtnim in industrijskim podjetjem. V smislu zadevnega poziva Uprave državnih monopolov, oddelek za tekoča goriva, vabi Zbornica za TOI v Ljubljani vsa zainteresirana obrtna in industrijska podjetja, da prijavijo, koliko petroleja potrebujejo mesečno in svojih obratih kot pomožno sredstvo (ne za razsvetljavo). Prijava mora vsebovati točen naslov podjetja (ime in priimek) odnosno tvrdko, dalje navedbo, v kakšne namene se potrebuje petrolej, kar je treba točno obrazložiti in utemeljiti, količino, ki je mesečno neobhodno potrebna. Prijave je dostaviti Zbornici najpozneje do 20. t. m., ako hočejo prizadeti dobiti petrolej že v mesecu februarju, pozneje došle prijave bodo prišle v poštev šele v mesecu marcu.

Izvoz naših vin iz Slovenije v letu 1940. V lanskem letu smo izvozili iz Slovenije naslednjo množino naših štajerskih vin: v Nemčijo 1.469.893 litrov, na Švedsko 120 litrov, na Češko 44.559 litrov in v Holandijo 879 litrov. Ves izvoz naših vin je znašal v lanskem letu 1.515.452 litrov.

Borze

Dne 13. januarja.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.680.648 din, na belgrajski 14.185.000 din, od tega 264.727 in 90.000 mark, 3.750.000 draham, 181.978 šv. frankov, 24.797 dolarjev in 9.597 v Sofiji.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt	174,57—177,77
New York 100 dolarjev	4425.—4485.—
Zeneva 100 frankov	1028,64—1038,64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	215,90—219,10
New York 100 dol.	5480.—5520.—
Zeneva 100 frankov	1271,10—1281,10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark	1772.—1792.—
Solun 100 draham	39.—den.

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 draham 38,65—39,35.

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 draham 38,65—39,35.
Sofija 100 din 54,92—56,52.

Curih. Belgrad 10, Pariz 8,70, London 16,15, New York 43,1, Bruselj 69 (nom.), Milan 21,75, Madrid 40.—, Amsterdam 229,50 (nom.), Berlin 172,50, Stockholm 102,77,5, Oslo 98,50 (nom.), Kopenhagen 83,50 (nom.), Sofija 425, Lisabon 17,24, Budimpešta 85, Atene 300, Carigrad 337,5, Bukarešta 215, Helsingfors 8,75, Buenos-Aires 101,375.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 462,50—465
v Zagrebu 465 —467
v Belgradu 467 —468

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99—101, agrarji 53—55, vojna škoda promptna 462,50—465, begluške obveznice 83 do 84, dalm. agrarji 79,50—80,50, 8% Blerovo posojilo 105—107, 7% Blerovo posojilo 96—98, 7% posojilo Drž. hip. banke 103—105, 7% stab. posojilo 96—98. — Delnice: Narodna banka 7.000—7.200, Trboveljska 355—365, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100 denar, agrarji 57 blago, vojna škoda promptna 465—467 (467), begluške obveznice 82 denar, dalm. agrarji 79,50 blago, 6% šumske obveznice 71 blago, 4% severni agrarji 53—54, 8% Blerovo posojilo 101 denar, 7% Blerovo posojilo 97 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 103 denar. — Delnice: Narodna banka 7.100 denar, Priv. agrarna banka 195 denar, Trboveljska 355—357,50 (357,50).

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100,50—101, agrarji 57,50 denar, vojna škoda promptna 467—468 (467,25), begluške obveznice 84,25—85,50 (84,50), dalm. agrarji 79,75—80,50 (80, 79,50), 6% šumske obveznice 78—79, 4% severni agrarji 54 denar (54). — Delnice: Narodna banka 7.000—7.075.

Žitni trg

Novi Sad. O v e s, bač. srem. slav. 355—340. Ječmen, bač. srem. 390—400. Tendanca neizpremenjena. Promet srednji. V torek 14. t. m. bo borza zaprta.

Živinski sejmi

Ptuž, 7. in 8. januarja t. l. Dagon: 58 volov, 290 krav, 18 bikov, 15 juncev, 70 telic, 1 tele, 76 konj, 6 žrebet in 136 prašičev. Prodanih je bilo domačim kupcem: 36 volov, 125 krav, 10 bikov, 1 junc, 21 telic, 20 konj, 2 žrebeti in 42 prašičev. V Nemčijo je bilo prodanih 16 volov in 5 konj, Cene: voli 6 do 8,50 din, krave 350—5,50, biki 6—8, junci 6 din, telice 6—8, prašutarji 11—13 din, debele svinje 12,50—14,50 din in svinje za plemo 10—11 din za kg žive teže. Mladi prašiči za rejo po 150 din, konji od 600—6000 din in žrebeta 1400—3000 din za glavo.

Planina pri Sevnici, 11. januarja t. l. Dagon: 118 volov, 68 telic, 78 krav in 35 juncev. Cene: voli I. vrste do 9,50 din, II. vrste do 8,50, III. vrste do 8 din, telice I. vrste do 9, II. vrste do 8, III. vrste do 7,50 din, krave I vrste do 8, II. vrste do 7, III. vrste do 5 din in junci do 8 din za 1 kg žive teže.

Gene kmetijskim pridelkom

Jesenice, 11. januarja t. l. Pšenica moka, črna, enotna 6,50 din, bela 9 din, govedina 12—18, telatna 16—18, svinjina 18—22, ovčje meso 14—15, svinjska mast 26—28, sveža slanina 22—26, prekajeno meso 25—28, fižol 7—10, krompir 2—2,50 din, sladko seno 1,75, pšenična slama 0,70, ječmen 3,50 dinarjev in ješperjen 6 din. Mleko 3 din za liter in jajca 2 din za komad.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovna ulica 14

javlja izid žrebanja IV. razreda 41. kola z dne 13. januarja 1941:

Premijo 505.000 din je zadel št. 65.265.

200.000 din št. 50.384.
100.000 din št. 38.475.
60.000 din št. 24.059.
50.000 din št. 64.829.
40.000 din št. 45.245.
12.000 din št. 32.560, 45.768, 51.634, 67.499, 70.704.

8000 din št. 13.646, 17.958, 20

Vprašanja našega časa: Česa iščejo danes ljudje v umetnosti

Ljubljana, v januarju 1941.

Ze večkrat smo zapisali ugotovitve, da se je zlasti v teh časih zelo povečalo in razširilo zanimanje za vse, kar je lepega in kar človeka vsaj za hip odvrne od hudih in težkih skrbi, ki od vseh strani na domačem in tujem polju butajo v nas. Nikdar ni bilo najbrž dosedaj v sezonskih mesecih toliko lepih in dobro obiskanih kulturnih prireditvev, kakor pa v teh časih. Posamezni umetniki ali pa skupine umetnikov prirejajo te dni številne razstave; na vseh veje duh vsega tistega, kar je naše in kar nas naj na duhovnem polju zbere in zedinj. V teh prvih mesecih zimske sezone je že bilo nekaj lepih glasbenih prireditev in koncertov in lahko se reče, da so bili vsi koncerti lepo obiskani. Ko pa so naša gledališča v začetku sezone povabila svoje prijatelje na ponoven vpis abonmana, je bil odziv tak, kakor skoraj nikdar poprej v letih po prvi svetovni vojni.

Ljudje si žele resnega razvedrila in streme po lepoti

Vse to zanimanje je pač nekaj izrednega in vsega tega prenapljenega pojava tudi mogoče ne smemo kar v celoti vpisovati kot nekaj pozitivnega in popolnoma sprejemljivega. Toda vsekakor dokazuje ta pojav da si v teh časih ljudje bolj ko kdaj koli poprej žele na duhovnem področju doživeti nekaj, kar je resničnega in pristnega, kar učinkuje očiščujoče na človeka, obenem mu pa že nakazuje tenko nit, ki pelje v lepšo bodočnost k osvoboditvi in rešitvi iz vseh teh današnjih hudih tegob in težav.

Kdor opazuje naše ljudi pri tem, ko se sedaj skušajo z deli našega duhovnega ustvarjanja upreti vsem težavam, ki se nam stavlajo na pot, mora ugotoviti marsikaj. Ljudje so se predvsem najprej zavedali, da jim sedaj hiti čas tako za petami, da je treba nekaj lepega doživeti in dohiteti, kar dosedaj ni bilo tako nujno. Zanimanje in lov za lepim je torej v tem slučaju čisto nekaj spontanege, hipnega in globoko doživljivega in če je bila v prejšnjih letih udeležba pri koncertih ali pa velikih gledaliških in javnih prireditvah nekoliko kričesta in kičasta, je sedaj nekoliko umirjena in zadržanejša. Veselje nad doživetim ugodjem ali pa duhovnim presenečenjem se ne izraža več z nekimi hrupnimi veseljem, ampak z zadržanostjo, ki meji včasih nekoliko na melanholijo ali pa neko mistično zaverovanost, ki se v človeku odkrije zmeraj tedaj, kadar si je z lastnim spoznanjem najbližji.

Kakšen je ta odnos do sodobnih kulturnih oblik

Dejstvo je, da se človek v teh časih obrača k virom svojega notranjega življenja in da si jih skuša rešiti še v višjo plemenitost in ljubezen do vsega, kar se med nami v tem času ustvarja na kulturnem polju.

Pri tem se opaža, da množice hite proč od vsakdanjih političnih in javnih tegob z namenom, da vsaj na tem polju dožive nekaj svojkega, človeškega in človeške osebnosti vrednega.

Vsaka taka pot je pri širokih ljudskih množicah zvezana z nekim umikom v neko čudno, toda zdravo romantičnost ali pa v blestečo simboliko. Pri tem nimajo te besede nikake zveze s proslulim izrabljanjem pojmov romantičnosti in simbolizma. Ljudje so se pač naveličali, vsaj tako proti zatonu dnevnega življenja, vsega tistega, kar je krutega, plehkega ali pa odurnega in si v koncertnih, gle-

daliških in filmskih dvoranah žele tistega, kar jim najbolj manjka. Marsikdo bi mislil, da se ljudje pač zaletavajo tja, kjer ni treba ničesar razmišljati ali pa pač več potreben noben duhovni napor. Marsikdo bi tudi hotel ta pojav razlagati tako, da se stalno ponavlja zlasti med meščanskimi plastmi, ki jim ni za resnični smisel sedanjega trenja, ali pa izobilju pač ne vedo počenjati drugega, ko vdati se romantičnostim ali pa zabavam, ki pod svojo barvo spretno zakrivajo resnične nevarnosti sedanjega, v tak krut naturalizem obrnjenege življenja.

Toda temu ni tako! Tisti meščanski stan, ki se žuti prizadetega, se je v svojih temeljih tako pretresel, da ostaja v teh časih zaprt za svojimi durmi in teh ljudi ni na naših kulturnih prireditvah prav nič več kakor pa prejšnje sezone ali pa prejšnja leta. Nad našo kulturno sredino so se zgrnile čisto nove plasti, duhovne, sebi primerne hrane hočejo tisti, ki v zadnjih letih niso bili gostje gledališča ali pa razstav in koncertov.

Vsi ti so se sedaj zavedli tudi tega dela svoje osebnosti in skušajo sedaj dohiteti vse tisto, kar je bilo zanje zamujenega. Ti ljudje se obračajo sedaj na našo kulturno sredino in si žele od nje pomoči in smeri, ki jim bo resnično zadoščenje v tem smislu, da se bodo čutili še bolj povezani v našo narodno celoto ko dosedaj.

Namesto kruha — kamen

Medtem ko se med ljudmi širši plasti opaža odmik od krutosti političnih resničnosti in dnevnih dejstev, dasi to ni nikakšno nerazumevanje današnjega časa in njegovih dogodkov, pa

se med tistimi, na katere se v teh časih ljudje obračajo, opaža, da se od svojega poslanstva z vsemi silami odklikajo in da tekmujejo med seboj, kako bi se prevpili s političnimi gesli in rekli, ki niso slovenska in so krutostim sedanjega političnega razvoja popolnoma sorodna zaradi svojega naturalizma in dialektične suhoparnosti.

Letos je bil n. pr. odziv v našem Narodnem gledališču izredno velik. Toda dnevna kritika je soglasno ugotovila, da spored del n. pr. v naši drami se ni bil tako plehek in brezpomemben, kakor pa je letos. V najresnejših časih igra drama celo vrsto manjvrednih komedij in da bi se pravo poslanstvo gledališča še bolj zabrisalo, se vrivajo v te komedije kupletji s kočljivo vsebino, ki naj ljudi begajo še tam, kjer bi bilo to najbolj nepotrebno.

V številnih revijah se razpravlja prav tako o našem narodnem vprašanju tako, da človek med tujimi recepti, ki se tam razlagajo, ne najde ničesar slovenskega, pa če se nadjne spravi tudi z najvestnejšim mikroskopom. Te dni je bila v operi prireditve, ki se je izkazala s tem, da je bila do ljudi in do namena prireditve neokusna in se je mogoče izkazala v tem, da je bila — demonstracija.

Sicer razumemo, da so razmere, v katerih živimo, zelo težavne in nerodne. Vse je treba vpoštevati in doumeti z veliko dobre volje in vere. Toda prvi pogoj pri vseh teh prireditvah bi bil, da dobe ljudje za drag denar v gledališču ali pa drugod tisto, kar plačajo in kar si žele. Tembolj pa je zameriti, če kdo tistim, ki pridejo iskat kruha, deli in meče — kamenje.

Zimska pomoč v Ljubljani

Ljubljana, 13. januarja.

Posledice sedanje vojne se kažejo tudi v naraščajoči druginji, ki je prizadela ne le mestne siromake, temveč tudi široke plasti nižjih in srednjih slojev mestnega prebivalstva. Socialno skrbstvo je nalagalo mestni občini prav zadnja leta velika bremena, izredno težke razmere zadnjega časa pa jo postavljajo pred vedno težje naloge, ki jih pri vsej smotrni uporabi proračunskih zneskov v socialne namene, ne zmore sama in mora zato apelirati na javno dobroteljsko, da ji pomaga lajšati gorje vseh tistih meščanov, ki so zapadli v stisko in pomanjkanje.

Nešteto je bilo že prilik, ko je ljubljansko prebivalstvo pokazalo svoje razumevanje za stisko bližnjega in je v svoji plemeniti radodarnosti darovalo znatne zneske za svoje revne sosesčane. Pri tem nikakor ne smemo pozabiti veselske akcije, zasnovane na globokem pietetnem čutu ljubljancev do umrlih in hkrati na njihovi veliki darežljivosti. Ta akcija, ki je po svoji svojskosti tako samobitno ljubljanska, je postala v kratki dobi treh let že prava tradicija dobrosrčne Ljubljane in iz leta v leto vse bolj in bolj pridobiva na svojem pomenu. Z dohodki iz te akcije je mestni občini ljubljanski omogočeno vzdrževati mestno kuhinjo v stari kurarni, kjer dobe zlasti pozimi številni siromaki brezplačno hrano in prenočišče, nadalje pa tudi prehodni otroški dom, v katerega se oddajajo najrevnejši otroci, tavajoči po mestu, da so tako obvarovani slabih posledic ulice ter moralne in telesne propasti.

Vendar je beda premnogih naših sosesčanov tolikšna, da ne zadoščajo niti redna niti izredna sredstva za kritje socialnih potreb. Tem hušje je v tem pogledu letošnja zimo, ko je brezposelnost večja ko kdaj koli poprej. Zato je mestna občina tudi letošnjo zimo, kakor lani, uvedla sistematično zbiranje denarnih sredstev za zimsko pomoč mestnim siromakom. Toda prav zaradi tega, ker je njihova stiska letos tolikšna, kakor nikoli prej, je mestna občina postavila letošnjo zimsko akcijo na široko zasnovo, da tako pritegne k temu plemenitemu sodelovanju najširše plasti svojega prebivalstva. Tudi letos je akcijski odbor razposlal raznim podjetjem v mestu, zlasti pa dobaviteljem mestne občine ljubljanske, preko 6.000 prošenj za prispevanje, hkrati pa je naprosil vsa ljubljanska kulturna, športna, telesno-vzgojna društva, vse ljubljanske kinematografe, pa tudi prireditelje plesov in drugih zabav, naj sodelujejo pri zbiranju sredstev za zimsko pomoč in naj prirede v ta namen vsaj po eno predstavo. Pripravlja pa se tudi nabiralni dan, ko bodo uradniki vseh javnih uradov, naše narodne dame in policijski stražniki nabirali po ulicah in hišah prispevke za zimsko pomoč.

Toda, če je mestna občina lansko zimsko akcijo zgradila na javni dobroteljski ter potrkala na plemenita srca posameznikov, se je letos spričo izredno težkih razmer, v katerih živijo nešteto njenih prebivalcev, morala postaviti na stališče, da je pomoč bližnjemu ne le zadeva srca in časti, ampak sveta dolžnost slehernega mestnega prebivalca! Te svoje socialne dolžnosti se vsa Ljubljana v polni meri zaveda, da je letošnja zimska pomoč že takoj na samem početku lansko po gmoletnem uspehu že prekoslila. Doslej dospeli zneski za zimsko pomoč pričajo, da se je večina naših pridobitnih krogov, ki jih je mestna občina naprosila za prispevanje, živo zavedala svoje dolžnosti do bližnjega. Vendar moramo pri tem poudariti, da so med temi žal tudi nekateri, ki niso ničesar prispevali ali pa so prispevali svojim dohodkom odgovorjajoče še vse premalo. Tudi vsa društva, ki so bila naprosena, da prirede vsaj po eno prireditev v korist zimske akcije, so že sporočila

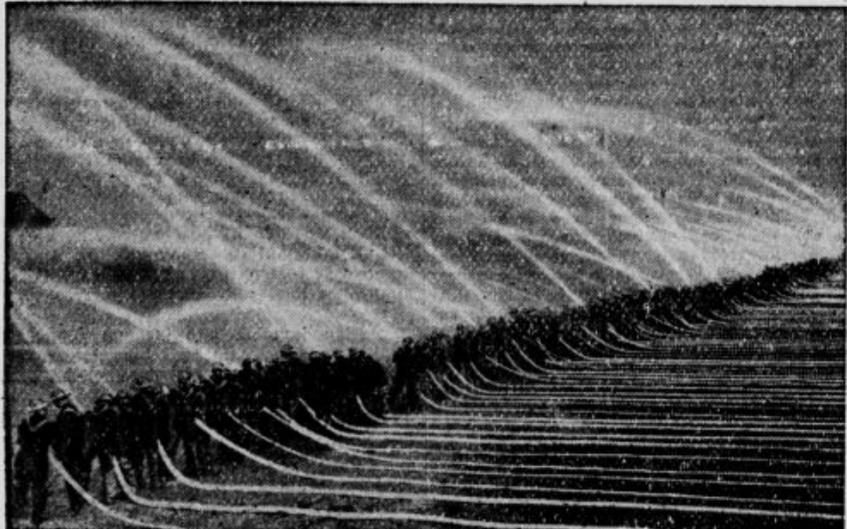

Branilec Bardije, italijanski general Bergonzoli. Angleži so najprej poročali, da so ga ujeli, nato pa, da se mu je posrečilo uiti. Za njegovo usodo še sedaj prav ne vedo.

svojo pripravljenost in medtem, ko so nekatera izmed njih take prireditve že imela, jim bodo druga šele sledila in bo tako imela vsa Ljubljana obilo prilike, da tudi z obiskom takih dobroteljskih prireditev pokaže svojo globoko socialni čut.

Dočim so, kako smo že prej omenili, dohodki veselske akcije namenjeni vzdrževanju mestne kuhinje v kurarni in otroškega prehodnega doma, torej podpori v obliki hrane in krova, pa so nasprotno dohodki za zimsko pomoč namenjeni zaslužku brezposelnih očetov, da morejo preživljati številno družino. Mestna občina se je pri tem postavila na stališče, da je pravica do dela temeljna pravica človeka! Kajti delo vrača brezposelnemu in podpore potrebnemu človeku zavest enakovrednosti in budi v njem voljo do življenja in pozitivnega sodelovanja v korist človeške družbe. Že iz sredstev lanske zimske akcije je mestna občina izvedla vrsto javnih del, tako regulacije Ambroževega trga, Tivolija in Zvezde, ureditev kolesarske poti na Celovški cesti poti v Mostec, otroškega igrišča za Ledino, okolice otroškega zavetišča v Trnovem in vrta delavske stanovanjske kolonije za Bežigradom, nadalje pa so bila opravljena še dopolnilna dela na Karlovški cesti, Golovški poti, na Gradu, Gallusovem nabrežju itd. Tudi iz dohodkov letošnje zimske akcije ima mestna občina v načrtu več javnih del, izmed katerih so nekatera že v teku, druga pa čakajo boljšega vremena. Tako so dobili zaslužek številni brezposelni pri delih v zvezi z zgraditvijo novega kopalnišča v Kozelji, pri podiranju kostanjev ob Dolenski cesti ter kostanjev v Lattermanovem drevoredu. V najkrajšem času pa se bodo pričela dela za ureditev pešpoti ob kapelici za Čadom, krožne poti okrog rožniške cerkve, podaljška kolesarske poti ob Celovški cesti v odseku Ljubljana-St. Vid, razširitve poti na Brdo ter naprave otroškega igrišča med ribnikom in Lattermanovim drevoredom v Tivoliju, česar smo zlasti že dolgo pogrešali in kar bo najbolj razveselilo starše s številnimi otroki. Ne samo, da nudijo taka javna dela možnost zaslužka številnim brezposelnim, ampak dajejo tudi prebivalstvu zadoščenje v zavesti, da je bil denar, ki ga je neosebno darovalo bližnjemu v pomoč, uporabljen s dvakratnim pridom: v socialne in obče koristne namene.

Prižadevanje mestne občine ljubljanske okoli zbiranja denarnih sredstev za zimsko pomoč, kakor tudi nadvse smotrna uporaba teh sredstev vzbujata splošno odobravanje in priznanje, zato bo mestno prebivalstvo s tem večjim veseljem storilo svojo socialno dolžnost in darovalo za zimsko pomoč tem izdatneje, svojemu bližnjemu v korist, pa tudi samo sebi v korist.

Takoj po nemških letalskih napadih s zaigalnimi bombami gredo na delo londonski gasilci. Slika: londonski gasilci pri delu.

Njeno življenje Povest o veliki ljubezni po istoimenskem filmu Paule Vessely

Ne, Agnes niti pomislila ni, da bi mu povedala. On mora odpotovati! On je poročen, on pripada svoji ženi, pred Bogom in ljudmi ima pravico sedaj nanj samo ta žena... Toda Agnes ga ljubi, prej ga je ljubila kot ona druga! Življenje pa ima svoje zakone: nekdo se mora žrtvovati in to je Agnes... Njemu in tisti ženi se žrtvuje, da ne voli zakona... Prepričana pa je, da bo prišel dan, ko se bo Previdnosti zasmilila njena ljubezen, da bo uredila tako, da bo prav... Zato se je obvladala in ker se nikakor ni mogel ločiti, ga je sama priganjala: »Pojdi že, da ne zamudiš vlaka!« »Upam, da se kmalu vrnem...« je obljubil. Gledala je za njim, dokler se ni izgubil med cvetočim grmovjem. V njeni duši je nastala tema, a od vsega je ostalo v njej samo čustvo dolžnosti, skrbi do svojega otroka in majhen, toda svetel žarek upanja... V veliki sodni dvorani na Dunaju se je gnetla množica ljudi. Bilo je tiho, samo rahel šepet se je razlegal po dvorani. Od časa do časa se je zaslislal visok močan glas sluga, ki je klical pozvane v sosednjo sobo. Po dolgem čakanju je tudi Agnes začela svoje ime. Vstala je z lesene klopi in odšla z v tla uprtimi očmi za slugo. Uradnik jo je pogledal in rekel: »Gre za vašega nezakonskega otroka! Niste hoteli dati podatkov o očetu! Po zakonu moram

zato imenovati varuha! Pozivam vas ponovno, da poveste njegovo ime!« »Nočem,« je zašepetala tiho, toda odločno. »Pomislite na otrokovo bodočnost! V slučaju vaše smrti ne bo imel nikogar, ki bi zanj skrbel...« Nasmehnila se je otožno: »Ne mislim umreti!« »Človek ne ve ne ure ne dneva...« ji je suboparno odvrnil. »Premislite...« »Sem žel Kar menim prepuštili!« »Prav! Bomo naknadno imenovali varuha!« Naladno se je poklonila in odšla iz sobe. Ko so se vrata za njo zaprla, je uradnik dejal svojemu tovarišu: »Kako je ošabna! Menda ni kak grof ali baron oče njenega otroka... Jo bo že kaznoval!« Takrat je Agnes že bila pred zgradbo. Pred njo je bila široka cesta. Z roko je šla preko čela, globoko vzdihnila in sklenila, da mora pohiteti v svojo kavarno, kjer jo čaka toliko dela. Planila je na cesto. Pred seboj je zagledala kočijo... Hoteč se je umakniti, je skočila v stran, a v tem je nekaj metrov pred seboj zagledala ogromno pošast... Kriknila je in se obrnila, toda tramvaj jo je že podrl... V bolnišnici je Agnes dolgo ležala v nezavesti. Zdravniki so bili zelo v skrbeh za njeno življenje. Počila ji je lobanja. Videti je bilo, da so njene ure štete. Takrat je dospel iz Amerike brzojav. Takrat, ko se je zgodila nesreča, je postal Hans čudno ne-

ROBERT TAYLOR in lepa **GREER GARSON**, znana iz filma »Zbogom, Mr. Chips«, v vlezabavni ljubavni komediji: **Ali se spominjaš..?**

V tem vseem filmu se vrste komični, romantični in duhoviti prizori drug za drugim — v prijetno zabavo gledalcem. — Ob 16., 19 in 21. uri **KINO UNION, telefon 22-21**

Kakor povsod, je tudi v Ljubljani doživel lep uspeh film **Paule Wessely** **Kino Matica, tel. 22-41** **Njeno življenje** Ob 16., 19. in 21. uri

miren. V strahu, da se ji je kaj nenavadnega pripetilo, ji je brzojavil v kavarno, od tam pa so brzojav poslali v bolnišnico. Takoj so ji povedali, da ji je neki Hans brzojavil iz Amerike. »Vedela sem,« je odgovorila. »Pokažite mi gal!« Prečitala ga je in dejala zdravniku: »Brzojavite prosim odgovor!« Zbrala je vse svoje moči in narekovala: »Dobro se počutim... Pismo sledi...« Tudi sedaj, ko je njeno življenje viselo na nitki ni hotela ničesar priznati. Dosledna v svojem sklepu, da ga z nobeno stvarjo ne bo vznemirila, mu tudi tokrat ni povedala o nesreči, ki jo je zadela... Vendar jo je samo ljubezen ohranila pri življenju. Dala ji je toliko moči, da je prestala hudo krizo. Kmalu si je toliko opomogla, da je lahko zapustila bolnišnico in se vrnila v rojstni kraj, kjer je pod materinim nadzorstvom popolnoma ozdravela. Stara prerekanja med materjo in hčerko so spriču hude nesreče prenehala. Mati ji je vse odpustila, celo to ji je predlagala, naj ostane pri njej na kmethi. Toda Agnes je odklonila. Prepričana je bila, da se bo Hans nekega dne vrnil in takrat je hotela biti na Dunaju. Ni se motila. Nekega dne je dobila obvestilo, da je Hans na poti v Evropo s svojim sinom Pavlom. Bilo je leta 1914, kmalu po atentatu v Sarajevu. Rožljanje orožja se je razlegalo po vsej Evropi in Hans se je zato še pred vojno hotel vrniti na Dunaj. Iz Newyorka je odpotoval v družbi svojega

sina s parnikom Belvedere, toda ta je priplul v Trst brez njiju. Med vožnjo sta brez sledu izginila. Zaman je Agnes povsod iskala vesti. Nikdo ni o njima ničesar vedel. Znano je bilo samo to, da sta v Newyorku vstopila na ladjo, a v Trstu se nista izkrcala. Medtem je izbruhnila svetovna vojna in nadaljnje poizvedovanje je bilo skoraj onemogočeno. Vendar Agnes ni obupala. Dan za dnem je obiskovala urade po Dunaju. Kočno so našli poročilo belvederskega zdravnika. Tam je bilo napisano, da je med vožnjo otrok zbolel na rumeni mrzlici in da sta se oče in sin morala izkrcati na Bermudih. Minila so leta. Vojne je bilo konec, toda nad Evropo so prišle druge težave. Agnes Seethaler je imela iste skrbi, toda tudi vedno isto neomajno upanje. Edina svetla točka v njenem življenju je bil sin Hans, ki se je razvil v krasnega dečka. Studiral je na Dunaju v enem izmed najodličnejših zavodov. Agnes je opustila kavarno in začela voditi restavracijo. Podjetje je dobro uspevalo in srečna bi bila, samo če bi se še njen stari Hans vrnil. A od njega ni bilo nobenega glasu. Vsi so mislili, da je mrtel. Agnes pa ni verjela. Bila je prepričana, da živi in da se bo vrnil. Večkrat je hodila po mestu in spraševala znance o Gallasovih. Zvedela je samo toliko, da je njihova palača prodana, da jo je prodal brat Edvard in se izselil v Avstralijo. Na sprehodih je neprestano opazovala mimoideče, upajoč, da bo zagledala Hansa. Težki so bili ti dnevi in težko ji je bilo obdržati vero v svojo ljubezen... Nekega dne je sedela v Praterju in ko se je najmanj nadejala, je za neko mizo zagledala — Hansa.

Drobne novice

Koledar

Torek, 14. januarja: Hilarij, škof in cerkveni učenik. Feliks Nolaki, spoznavalec; Makriča sveta žena.

Sreda, 15. januarja: Pavel, puščavnik; Maver, opat; Makarij Veliki, opat.

Letopis

14. januarja 1235. l. je umrl na dvoru bolgarskega carja Asena II. v Trnovem prvi srbski nadškof sv. Sava. Sava je meniško ime Nemanjinega najmlajšega sina Rastka, ki je kot mladenič pobegnul z očetovega dvora in odšel iskati miru v svetogorski samostan Vatoped. Tam na Atosu je kasneje skupaj z očetom osnoval še sedaj stoječi samostan Hilandar. Sava je ustanovitelj srbske cerkvene organizacije ter prvi kulturni in prosvetni delavec v srednjeveški Srbiji. Srbska cerkev ga je zaradi njegovih velikih zaslug za narod in pa zaradi svetega življenja proglasila za svetnika. Sv. Sava je zaščitnik vsega prosvetnega dela pri Srbih.

14. januarja 1826. l. je bila v Pešti ustanovljena Matica srbska.

14. januarja 1837. l. se je rodil v Repnjah Valentin Zarnik, slovenski pisatelj in politik, najpriljubljenejši govornik na taborih v letih od 1868 do 1870.

14. januarja 1874. l. je umrl Ph. Reiss, izumitelj telefona.

14. januarja 1938. l. je umrl v Ljubljani univ. prof. in večkratni rektor ljubljanske univerze nevrolog in filozof dr. Alfred Serko.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Arma Reichl, vdova trgovca. Pogreb bo danes ob pol štiri popoldne v Zal na pokopališču k Sv. Križu. — V 75. letu svojega življenja je umrla gospa Ana Merkušič, ki je bila 37 let hišnica v hiši Kmetске posojilnice za ljubljansko okolico. Pogreb bo danes ob 3. popoldne v Zal, kapela sv. Jakoba k Sv. Križu.

† V Štepanji vasi je umrl gospod Anton Vrbinč, posestnik. Pogreb bo danes ob 4. popoldne iz hiše žalosti na pokopališču k Božjemu grobu.

† V Ljubljani je mimo v Gospodu zaspala gospa Marija Hassler roj. Škrli. Pogreb bo danes ob 2 popoldne iz mirtinec Zaveliča svetega Jožefa na Vidovdanški cesti na pokopališču k Sv. Križu.

Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

da je zelo občutna za delavca in za njegovo ženo, ker jim je pogorelo prav vse, kar so imeli in sta vsega pomilovanja vredna. Prositja usmiljene ljudi za pomoč, kajti zgorela jima je vsa obleka.

— Velik relief najden na cesti. V začetku letošnjega leta je neki avto, ki je vozil iz Domžal proti Ljubljani, izgubil velik relief iz mavca. Relief je visok 130 cm, širok pa 1,5 m, torej je precej težak. Na njem so upodobljeni trije geniji. Pri padcu z avtomobila se je poškodoval malenkostno en sam vogal, pač pa se je relief zamazal z blatom. Za sedaj imajo relief spravljen domžalski orožniki. Kdor ga je izgubil, naj pride z vozom ponj.

— Clovek rad pozabi. Morda si tudi ti pozabil naročiti sliko Marije z Brezij. Cena 40 din.

— Zločin divjega lovca. V kamniški okolici so doma posebno drzni lovski tatovi, ki z nabito puško oprezujejo po gozdu za divjačino. V lovskih revirjih napravijo mnogo škode in lovski čuvaji imajo mnogo posla s takimi prijatelji divjačine. So pa še drugačni divji lovci, taki, ki ne lovijo divjačine odkrito s puško v roki, ampak zločinsko in zahrbtno na zanke in pasti. Taki ljudje so kot ogabni in brezvestni špijoni, ki delujejo zahrbtno in v temi, ne da bi pomislili, koliko muke prizadenejo ubogi živali, ko se vjame v zanko. Nedavno je lovski čuvaj v kamniški okolici pregledoval revir in si skozi ozki prehod med grmovjem utiral pot. Naenkrat pa ga je zgrabil nevidna roka za prst in ga potegnila kvišku. Lovski čuvaj je kriknil od bolečine in si ogledoval svoj prst, ki je močno krvavel. Po nesreči je bil namreč vtaknil roko v nastavljeno zanko in sprožil utež, ki je stegnila zanko in mu k sreči samo posnela kožo in meso na prstu. Kamen, ki je služil za vzmet zanki, je bil tako težak, da bi bil lovski čuvaj ob življenju, če bi ga zanka prijela za vrat. Brezvestni divji lovci, ki nastavljajo zanke po gozdu, niso nevarni samo živalim, ampak tudi ljudem.

— Prekmurci v karikaturi. Prekmurški rojak g. Ladislav Kondor, ki se je pred nedavnim vrnil z uspešne turneje po Bolgariji, se zdaj mudi že dalj časa na svojem drugem domu v Soboti. V nedeljo bo odprl razstavo svojih kategorij v osnovni šoli. Ta razstava bo za soboško in prekmursko javnost še prav posebno privlačna, ker je svetovno znano karikaturnist v zadnjem času napravil karikature mnogih znanih prekmurskih osebnosti in predstavnikov prekmurske in še posebej soboške javnosti. Vse te karikature bo razstavil v Soboti, poleg nešteti drugih, ki jih je zbral po svojih potovanjih po širnem svetu.

— Slovensko društvo za raziskovanje in zatiranje raka v Ljubljani se zahvaljuje vsem, ki so se doslej odzvali pozivu in pristopili kot ustanovni člani: Trboveljska premož. družba 20.000, Kranjska industr. družba 15.500, direktor Jos. in Pavla Pfeifer 12.000, Fr. Sirc, industrijalec Kranj 2000, Bonač Fr., industrijalec, Ljublj. 2000.— Kot podporni oz. redni člani: Neimenovan bančni zavod v Lj. 1000 din. Hipot. banka jug hran. v Lj. 250, Zelezarna Muta 200, Fr. Woschnagg ein Sohtanj 100, Fr. Slamič, Lj. 100, Dunav, zav. d. d. podr. Lj. 100, Kolinda tov. Lj. 100, Ivan Zabret, Bobovk pri Kranju 100, Pogacnik H. Ruše 100, Tovarna verig, Lece pri Bledu 100, Zdravilišče Slavna Radenci 100, Vunatke, Majšperk 100, Tovarna strojil, Majšperk 100, Metoda Marinko, Lj. 100, Tov. Kemičnih izdelkov, Hrastrk 100, Vinocet d. z o. z. 100, Kirbič, Celje, 100, Pinter Ant. Maribor 100, F. Zorn, Domžale 100, Zeschko A. 600, Celjska posojilnica, Celje 100, Hranilnica drav. banovine, Maribor 100, Majdič Fr. Vir, 100, Eger Gustav, Lj. 100, Ehrlich Avgust, Maribor 100, Moline Charles, Tržič 100, Kováč Karl, Stari trg pri Rakeku 100, Božič Anton, Kranj 100, Mešt. hranilnica, Ljutomer 50, Jurica J., Zdravec, Središče ob Dravi 50, Nastran i. dr. d. z o. z. Radomlje 50, Jelačin & Co., Lj. 50.

Po državi

* Otok Vis bo dobil moderno ultrakratko radio-postajo. Na tehničnem oddelku izpostave banške oblasti v Splitu je bila te dni že druga licitacija za zgradbo ultrakratke radio-postaje na hribu Sv. Andreja na otoku Visu, s pomočjo katere bo otok Vis radiofonski zvezan s kopno zemljo. Proračunska vsota znaša 311.000 dinarjev. Tudi druga licitacija ni uspela, ker se ni javil noben podjetnik. Aparatura je že nabavljena v Nemčiji in je treba sedaj postaviti samo še zgradbo na hribu Sv. Andreja na Visu. Ta ultrakratkovalovna radio-postaja bo ena najmodernejših na Sredozemlju. Otok Vis je sedaj zvezan s kopnim s 80 let stari kablom, ki ne ustreza več, in se pogosto pokvari in je v takem slučaju Vis čisto odrezan od kopnega.

* Izvoz tobaka na Slovaško. V Splitu nalagajo v vagono okrog 70.000 kg dalmatinskega tobaka za Slovaško. Te dni pričakujejo v Splitu delegacijo nemškega monopola, ki bo pregledala naše skladišče in izbrala tobak za potrebe Nemčije.

* Dva otroka rešil sam pa utonil. Iz Požarevca poročajo: Te dni se je stari kmet Steva Ivkovič vračal proti domu v Kiseljevo. Med potjo je zaslišal klicanje otrok na pomoč. Šel je za glasom in je kmalu stal na bregu Donave. Po njenih valovih so plavale neštete ledene plošče. Na mali ledeni plošči sta čepela dva otroka. Venk hip bi se plošča lahko razbila in življenje otrok bi bilo zapečateno. Ne da bi se dolgo pomisljal, je skočil stari kmet v ledeno-mrzle valove in rešil oba otroka. Preden pa je sam prišel nazaj do brega, je zadela vanj velika ledena plošča in ga pokopala pod seboj. Šele čez nekaj ur

so potegnili njegovo truplo iz Donave. Ob ogromni udeležbi prebivalstva vse okolice so Ivkoviča, ki je žrtvoval svoje življenje za rešitev dveh otrok, pokopali. Družini obeh rešenih otrok sta mu hoteli prirediti dostojen pogreb, vendar pa se je pogreb na predlog župana vrnil na stroške občine, ker so stari obeh otrok sami revni in podpore potrebni.

* Dva stara brata umrla v 24 urah. V Vojakovu pri Križevcih je umrl v starosti 96 let, posestnik Ivan Črneli, točno 24 ur za njim pa njegov brat Luka Črneli, ki je šel 97 let. Kljub visokim letom sta bila oba brata zdrava in sta se dobro počutila. Luka je še brez obolal bral časopise. Družina Črneli se je naselila v Vojakovu eradi preteklega stoletja. Bila je stara katoliška graničarska družina, ki se je naselila v pravoslavni vasi. Družina se je hitro razmnožila, priselilo se je še več drugih katoliških družin, tako da je danes v Vojakovu številno katoličansko in pravoslavno enako. Luka Črneli je bil v Vojakovu nad 30 let starešina. Imel je sedem sinov, ki so si vsi ustanovili svoje družine. Pogreba so je razen otrok in vnukov udeležilo tudi mnogo pravnukov in trije prapravnuki.

* Peki špekulirajo z moko. Novosadski župan dr. Petrovič je sprejel zastopnike časopisa in jim dal izjavo v zvezi s preskrbo novosadskega prebivalstva z moko. Dr. Petrovič je izjavil, da je bil konec novembra sklenjen s Prizadom sporazum, po katerem Prizad od decembra naprej ne bo več izvažal pšenice. Računali smo, da bomo po tem sporazumu našli v Novem Sadu vsaj 200 vagonov, pa smo se zmotili, ker je bilo popisane pšenice samo okrog 80 vagonov. Poleg tega je mesto odkupilo od Prizada 23 vagonov, upamo pa, da bomo pri naknadnem popisovanju našli še vsaj 10 do 15 vagonov pšenice. Ker potrebuje Novi Sad do nove žetve 220 vagonov, bo nastal primanjkljaj. Dr. Petrovič je mnenja, da bo moralo prebivalstvo skozi mesec dni jesti samo koruzni kruh. Kar se tiče kvalitete kruha, dobiva novosadski županestvo nenehoma pritožbe in je zato napravilo preiskavo pri večini pekov. Ugotovilo se je, da so pritožbe upravičene in da mnogi peki na brezvesten način špekulirajo z moko, ker mešajo med pšenično moko več koruzne, kakor je predpisano. Mesto bo v mejah svoje možnosti kaznovalo vse špekulante in v časopisju objavljalo njihova imena.

* Kaznovana, ker nista prijavila zaloge pšenice. Okrajno sodišče v Jaša Tomiču je obsodilo na mesec dni zaporu in na 6000 dinarjev denarne kazni Antona Kocha in Nikola Kristiana, bogata kmeta iz Sečnja, ker nista Prizadu prijavila vse zaloge pšenice, ki sta jo imela.

* Telefon Zagreb—Sibenik je bil prekinjen, ker je tat ukradel 200 m žice. Prez dnevi je bila nenadoma prekinjena telefonska zveza med Sibenikom in Zagrebom. Poštna uprava ni mogla takoj ugotoviti, kje je proga prekinjena. Šele sedaj so prišli na to, da je bila telefonska zveza prekinjena zaradi tatvine telefonske žice. Nekaj 21 letni fant je prišel na čudno misel. Ponoči je blizu vasi Bibice splezal na telefonski drog, odrezal žico in jo odnesel okrog 200 m. Žico je prodal dvema trgovcema za 80 dinarjev. Policija je fanta zaprla.

* Svojo ženo je ustrelil v trebuh. V vasi Podvrh pri Samoboru se je zgodil hud zločin. Kakor pripovedujejo očividci je prišel v soboto popoldne domov kmet Biščan in se začel prepirati s svojo 19 letno ženo Magdico. Med prepircom je streljal s samokrescem in zadal ženo v trebuh. Hudo ranjeno Magdico so hitro prepeljali v zagrebško bolnišnico, kjer so jo takoj operirali. Njeno stanje je smrtonosno. Moža so orožniki zaprli.

* S smrtjo plačal nasilstvo. Lilišana Udovič iz Maribora je uslužbenca kot otroška vzgojiteljica pri nekem višjem uradniku »La Dalmatienc« v Sibeniku. Ko se je te dni vračala domov, se ji je približal neznanec in ji ponudil svoje spremstvo. Lilišana je spremstvo odklonila in pospešila svoje korake. Neznanec ji je sledil za petami. Ko se je cesta približala morju, se je neznanec vrغل na Lilišano. Vzgojiteljica pa se mu je postavila v bran. Razvil se je med obema strid boj. Enkrat je bila na površju Lilišana, takoj nato pa zopet neznanec. Med ruvanjem sta se vedno bolj bližala strmemu obrežnemu zidu. Večkrat je bil nasilnež v nevarnosti, da bo padel v morje, čez čas pa je leta nevarnost pretlila tudi Lilišani. Parkrat se je zdelo, da bosta oba padla čez zid v morje. Kočno se je Lilišana posečilo, da je z vsemi silami odbila od sebe nasilneža, ki se je prevalil čez obrežni zid in izgubil v morju. Ročno lorbico z denarnico je nasilnež pri padcu potegnil s seboj. Lilišana je tekla, kolikor je bila, proti domu. Med tekom pa se je domislila, da je nasilnež sedaj v nevarnosti, da bo utonil. Njegove smrti ni hotela zakriviti, zato se je obrnila in se previdno bližala kraju nesreče. Pregledala je vse, pa o napadalcu ni bilo ne duha ne sluha. Morje je tam štiri metre globoko in strmi breg onemogoča, da bi se sam rešil. Vsa razburjena se je Lilišana podala na policijo in tam poročala o dogodku. Policijski stražniki so z Lilišano vred še enkrat vse preiskali, pa niso našli nobene sledi za napadalcem, ki je čisto gotovo z življenjem plačal svojo nasilnost.

* Goljufija s pozlačeni cekin. Policija v Novem Sadu je aretirala Ilija Gojkoviča, ki je na originalen način poskušal goljufati novosadske meščane. Gojkovič je vzel pozlačeni cekin, kateremu je priložil pisno, v katerem pravi, da je cekin vreden 600 dinarjev, ker je pa njegov lastnik v hudi materialni stiski, mora prodati cekin po mnogo nižji ceni. Pozlačeni cekin s pisnom je odposlal, pa je bil že pri prvem poskusu aretiran.

* Ciganka okradla svojega ljubimca. Trgovec Stevo Radulovič v Vinkovcih je živel na koruzi s ciganko Ljubico Tomašević. Ko je Radulovič ponoči trdno spal, se je ciganka pripravila za beg in vzela s seboj poleg obleke tudi vse Radulovičeve zlatnike in gotovino v dinarjih v skupni vrednosti okrog 76.000 din. Še ponoči je Ljubica kupila na postaji v Vinkovcih vozni listek do Skoplja, da bi od tam pobegnila v Grčijo. Policija v Vinkovcih je telefonično prosila policijo v Skoplju, da prime Ljubico, in jo pošlje nazaj v Vinkovce z zlatniki in ostalim denarjem vred.

Anekdota

Pruski kralj Friderik Viljem I. je posebno rad bral inozemske časopise. Predvsem ga je zanimala kritika njegovega vladanja. Tako je nekoč našel v nekem holandskem časopisu vest sledeče vsebine: »V Potsdamu je umrl pobočni kraljevega gardnega polka. Pri obdukčiji so ugotovili, da ta orjak ni imel srca, zato pa dva ogromna želodca.« Kralj se je nasmejal tej nesmišljivi, pa je kmalu našel odgovor na to vest. S prvo pošto je dal temu holandskemu listu sporočiti, da so podatki v tej vesti čisto resnični, pripomniti mora samo, da je bil ta nenavadni gardist — Holanec.

* * *

»Ali ei jokala, Anica?«
»Da Jaz sem se s Tintekom dogovorila, da bova najino zaroko ohranila v največji tajnosti. Sedaj pa vidiš, kako se on drži tega: povsod okoli pripoveduje, da nisva zaročena.«

* * *

»Spoštovana gospodična, ali bi se vi poročili tudi s tepecem, samo če bi imel denar?«
»Oh jaz eem iznenadena! Prosim, dajte mi nekoliko časa, da bom premislila o vaši ponudbi.«

Ljubljana, 14. januarja

Gledališče

Drama: Torek, 14. jan.: zaprlo. (Gostovanje v Celju: »Romeo in Julija«.) — Sreda, 15. jan.: »Ugrabljeni Sabinke«. Red Sreda. — Cetrtek, 16. jan.: »Krog s kredoc«. Red Cetrtek.

Opera: Torek, 14. jan.: »Sabska kraljica«. Red Torek. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča, člana zagrebške Opere. — Sreda, 15. jan.: »Vesele žene windsorske«. Red B. — Cetrtek, 16. januarja: zaprlo. — Petek, 17. januarja, ob 15: »Fidelio«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Radio Ljubljana

Torek, 14. januarja: 7 Jutrnjaki pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Iz operet (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Pevski koncert: g. Boris Popov, član ljubljanske opere, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 14 Poročila, objave — 14.15 Šolska ura: Božične pesmi; II. dekl. mešč. šola, vodi gđc. M. Lehar — 17.30 Raijski orkester — 18.40 Rusija pod tatarskim jarmom (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, objave — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh) — 20 Stilni koncert: Baletna suita (Rad. ork.) — 21.30 Za odih (plošče) — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Torek, 14. januarja: Belgrad 19.40 Havajska glasba. — 22 Plesna glasba. — Sofija 22 Plesna glasba. — Anglija I 23.15 Plesna glasba. — Beromünster 21.30 Iz čeških logov in gajev. — Bukarešta 20 Simfonični koncert. — Italija I 19.30 Verdi »Traviata« prenos iz milanske Scale. — Nemške postaje: 23.15 Pisan koncert. — Sottens 20 Veseleigra.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40. Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30. Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30. Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Predavanja

Kolo žen zadrugark priredi dne 15. t. m. ob 20 v dvorani glasbenega društva »Slog« Pražakova ulica 19 predavanje »o reji malih živali in konserviranju jaje ter o pomenu malih živali v praktičnem gospodinjstvu«, ponazorjeno s skiptičnimi slikami. Predava gospod Seher Jakob, priznani strokovnjak na tem polju, in g. Černe I. Zene-gospodinje, ne zamudite tega, za Vas tako važnega predavanja.

Prosvetno društvo Trnovo: Na osmem rednem prosvetnem večeru v sredo, dne 15. januarja ob 8 zvečer v društvenem domu, Karunova ulica 14 14 bo imel zanimivo in aktualno predavanje g. prof. Savnik Roman, pod naslovom: »Moderna Grčija«.

Sestanki

Dekliški krožek Ljubljana-mesto vabi vse članice, da se udeležijo sestanka, ki bo ob 8 zvečer v Bernardinovi sobi. Vhod skozi pasažo. Vabimo tudi novinke.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarni: Mr. Sušček, Marijin trg, št. 5; Mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in Mr. Bohinc ded., Rimska cesta 31.

Ze veste to?

Na enem jutru vrta živi okoli 25.000 črvov deževnikov. Vsi so vrtnarjeva pomožna vojska, ker mu pomagajo rahljati in presnavljati zemljo.

Na avstralskem otoku Tasmaniji živi dve vrsti vrečarjev, ki sta v nevarnosti, da izumreta. Gre za posebne vrste volka in medveda, ki mu pravijo tudi tasmanjski hudič. Ob sta nočni živali in zelo krvoločni. Če prideta v stajo ali kurnik, so za njima sama opustošenja. Zato ju zelo preganjajo. Da bi ti dve živalski vrsti ne izumrli, so določili poseben okolišč, kjer jih ni dovoljeno pobijati. Računajo, da živi v tem okolišču še šest parov tasmanjskega volka in tasmanjskega medveda.

Blen ima na leto 900.000 semen. Če bi vsako seme poglajlo tudi korenine, bi en sam blen v kratkem času pokril zemeljsko površino.

Nalezljive bolezni na Angleškem

Švedski listi poročajo, da so začele divjati po Angliji nekatere nalezljive bolezni kot posledica spreminjenega življenja v vojni okoliščinah. Zlasti velike vajošnice in protiletalska podzemeljska zaklonišča so pozorišča teh bolezni. Najpogostejši sta vnetje možganske mrežne in griza.

Romuni preganjajo prostožidarje

Romunska kriminalna policija je pričela velikopotezno borbo proti prostožidarjem. Tako poročajo, da so bile ponoči med preteklim četrkom in petkom po vsej državi hišne preiskave in da je policija ob tej priliki zajela mnogo prostožidarjskih dokumentov, knjig in drugih podatkov.

Železniška nesreča pri Veroni

Na železniški postaji Nogari pri Veroni na Italijanskem je ponoči trčil osebni vlak, ki je vozil skozi postajo, v tovorni vlak. Pri nesreči sta bili ubiti dve osebi, ranjenih pa je bilo 32.

Stavbe, ki jih grade živali

V vsej tropski Afriki niso postavili najvišjih zgradb ljudje, temveč živali, in to majhne živali, kakor so na primer termiti. Človeška stavbarska umetnost se ni postavila tako velikih zgradb, kakor žival, če vzamemo razmerje med ljudmi in termiti, ki so čisto majhni, pa postavijo 12 metrov visoke zgradbe. Večkrat so po svoji višini in vitkosti pravecni nebotičniki. V Sudanu, Vzhodni in Južni Afriki vidiš v daljavi grče, za katere misliš, da so človeške naselbine, pa so le termitske zgradbe.

Življenje termitov je čudovito. Termiti zbirajo strohneli les in druge organske snovi, zlasti rozgožničarje in papir. Boje se luči in sončne toplote. Njihovi izleti, ali bolje bojni pohodi so običajno zvečer in ponoči. Če nalete na primeren predmet za svoj plen, ga prevlečejo z ilovico, nato pa iz notranje strani izgrizejo.

SAMO SE DANEŠ ob 16., 19. in 21. uri vesela in zabavna humoreska z malo Shirley Temple
Kino Sloga Nasmeh sreče
telefon 27-80

Kje dobiti »Slovenčev koledar«?

- Slovenčev koledar dobiti v sledečih poštinih okoliših: **Slivnica pri Mariboru** pri g. Kolmanu J. iz Slivnice pri Mar.
- Središče pri Ormožu** pri g. Jaklu Janezu, Središče 167.
- Podlehnik pri Ptuj** pri g. Žurmanu Cirilu, trg., Podlehnik.
- Ptujska gora** v župnem uradu na Ptujski gori.
- Krška vas na Dol.** pri gđc. Rudman Neži, Gor. Skopice 6, p. Krška vas.
- Uršna sela pri Toplicah** pri g. Zupančiču Jožetu, šefu postaje v Uršni seli.
- Vuhred ob Dravi** v župnem uradu v Vuhredu.
- Sv. Andraž v Slov. gor.** pri Altu Ivanu, župniku v Sv. Andražu.
- Zalec** v župnem uradu v Zalcu.
- Kranjska gora** v kaplaniji v Kranjski gori.

Kvalitetna optika
Lajec Ljubljana PASAŽA NEBOTIČNIKA

—Zdravniška služba OUZD v Celju. S 1. januarjem so bili priključeni področju ambulatorija OUZD v Celju naslednji kraji: 1) vasi Loče in Slatina iz občine Smartno v Rožni dolini, Trnovlje spodnji del t. j. južno od Novačana po cesti do šole v Ljubečni, Lahovna iz občine Škofja vas (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Vojniku); 2) vasi Sv. Križ iz občine Petrovče, Gorica drugi del iz občine Smartno v Rožni dolnji (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Zalcu); 3) vasi Čret, Bukovžlak in Pristava iz občine Teharje (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Štorah); 4) vasi Rifengozd iz občine Laško in Tremarje iz občine Sv. Krištof (iz dosedanjega zdravniškega okoliša v Laškem). — **Opozorjamo zavarovalce**, ki stanujejo ali delajo v prej navedenih krajih, da se odslej poslužujejo zdravnikov OUZD v Celju.

— **Klub koroških Slovencev** v Ljubljani je nakazal namesto venca na grob blagopokojnega voditelja Slovencev ministra prosvete dr. Antona Korošca 300 din za zimeko pomoč občine Prevalje.

— **Slovenska Straža** v Ljubljani je počastila spomin voditelja Slovencev dr. Antona Korošca s tem, da je poklonila Klubu koroških Slovencev v Ljubljani za socialne namene 200 din.

— **Vinska razstava in sejem v Ormožu dne 15. januarja 1941.** Odprta samo ta dan. Edina prilika za pregled štajerskih vin. Ugodne železniške zveze.

— **Soferski izpiti poklicnih soferjev in samovoznačev motornih vozil** bodo za okraje Kranj, Radovljica in Škofja Loka v petek 24. jan. 1941 ob 8 pri okrajnem načelstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje, pravočasno vložijo pri okrajnem načelstvu v Kranju.

— **Ogenj na Gorjušah.** V nedeljo, 12. t. m. je na Gorjušah pogorelo delavcu Avgustu Korošču. Zena je bila sama doma bolna v postelji, stregla pa ji je njena 14 letna nečakinja. Ogenj je nastal ravno v času, ko so vsi sosedje bili eno uro daleč pri sv. maši na Koprvniku. Ko so se vračali od maše, zaradi velike megle niso niti mogli opaziti dima. V zadnjem trenutku so rešili bolnico iz ognja, gasiti pa niso mogli, ker je bila voda vsa zamrznjena. Živali so še pravočasno izpustili iz hleva. Rešili so le najvažnejše premičnine. Sko-

LJUBLJANA

Pogreb tajnika Ant. Kralja

V nedeljo ob treh popoldne je velika množica pogrebcev spremila rajnega tajnika Zadrudne zveze in zvestega ter tihega zadrudnega delavca g. Antona Kralja na njegovi zadnji zemeljski poti proti Sv. Križu. Rajnik si je bil pridobil mnogo prijateljev, ki so mu ostali zvesti že od gimnazijskih let, prijateljev z univerze, zlasti pa iz dolgih desetletij zadrudnega delovanja. Bil je sam zgled zvestobe in tihega vztrajnega dela, ki o njem široka javnost navadno ne razmišlja mnogo, ki pa na njej sloni velik del naše narodne gospodarske sedanosti in tudi prihodnosti. Vsi, ki so rajnega Antona Kralja poznali ter cenili njegovo tiho delo, so se prišli od njega zadnjokrat posloviti, kakor so tudi prišli tisti, ki so v rajnem poznali vzor plemenitega moza, ki je svoj idealizem ohranil od dijaških let do zadnjega.

Pogreb je vodil šempetrski župnik g. Košmerlj ob asistenci. Pred hišo v Strelški ulici so po pogrebnih molitvah zapeli pevci, gojenci Zadrudne šole, žalostinko »Vigred se povrne«, nakar se je razvil dolg sprevod proti Sv. Križu. V sprevodu smo opazili funkcionarje Zadrudne zveze, ki je rajni v njej deloval skoraj od njenega začetka, z uradništvom vred. Načelstvo je zastopal podpredsednik Zadrudne zveze g. Bogumil Remec z ravnateljema g. Gabrovškom in g. dr. Basajem. Poleg zastopnikov Zadrudne zveze so šli za pogrebom tudi zastopniki in uradniki drugih zadrudnih ustanov, v katerih je rajnik deloval: Prvo delavsko konsumno društvo je zastopal ravnatelj g. Kocmur z drugimi odborniki in uradniki. Vzajemno poejilnico je zastopal ravnatelj g. Sturm z več uradniki, Hranilnico kmečkih občin ravnatelj g. Vidic, družbo Union predsednik g. dr. Logar, Pokojninski zavod predsednik g. dr. Milavec, borza je bila zastopana po predsedniku g. dr. Slokarju, zadrudna šola, kjer je rajni toliko let poučeval, je bila zastopana po ravnatelju g. Gogali. Zastopana je bila tudi banovina po načelniku g. dr. Hubadu, kakor tudi mestna občina Ljubljana po več občinskih svetnikih z g. Novakom na čelu. Številno je bilo zastopano katoliško akademsko starešinstvo. Med nekdanjimi Kraljevimi solci, ki so prihiteli na pogreb svojega bivšega tovariša in prijatelja, smo opazili predvsem premil g. opata iz Stične dr. Avgušтина Kostelca, predsednika sodišča g. Petra Keršiča, gimnazijskega ravnatelja dr. Karla Capura, ravnatelja Mestne hranilnice ljubljanske dr. Franca Černeta ter še več drugih gimnazijskih in visokošolskih tovarišev.

Zlasti številno je bilo zastopstvo njegove rojstne fare, ki je prihitelo na pogreb pod vodstvom dobropoljskega župana g. Strnada. Med njimi so se uvrstili tudi drugi Dobropoljci, ki žive in delujejo drugod.

Pred sprevodom so gojenci Zadrudne šole nosili lep venec iz rdečih nageljnov. Gojenci Zadrudne šole in absolventi, ki so korporativno korakali, so krsto potem nesli iz kapelice Sv. Križa do groba.

Ob odprtem grobu se je od rajnega najprej poslovil ravnatelj Zadrudne zveze g. dr. Basaj, ki je spregovoril:

Poslovilne besede ravnatelja dr. Basaja

Gospod tajnik! Ob Tvoji temni jami stoji razplakana soproga in žalostni sorodniki in tovariši. Izredno številno pa je zastopana tudi užaloščena zadrudna družina: tovariši iz urada, profesorski zbor in učenci zadrudne šole, vsi Tvoji sodelavci in znanci v stotinah in stotinah zadrug. Vsem nam je težko, ker si nas tako nenadoma zapustil, ker si sredi dela omahnil. Zato je nastala velika vrzel pri Zadrudni zvezi. Tajniška soba in tajniška miza, kjer si delal skoro 33 let, sta osamel in zapuščen. Dan za dnevom so prihajali zadrudniki iz vseh krajev Slovenije k Tebi s poročili in vprašanji, v dveh in težavah. Učil si in pojasnjeval, dajal si navete in navodila. Tako so se navadili na Tvojo ljubezno pomoč, da je vsak skoro stereotipno prišel z vprašanjem, kje je gospod tajnik. Navadili so se bili, toda stvarno pa še več, zaupali so Ti, spoštovali so Te in ljubili.

Da si imel plemenito srce, je najboljši dokaz to, da si posebno ljubil in posvečal veliko dela in skrbi zadrudni mladini. Leto za letom, od l. 1908, si v zadrudni šoli izobraževal in vzgajal zadrudni naraščaj. In ker si delal z ljubeznijo, si tudi žel ljubezen: vsi učenci zadrudne šole iz leta v leto so Te vzljubili. Ponosno bi mogel reči, da si vzgajal generacije zadrudnih delavcev: članov upravne in nadzorne odbora, tajnikov, blagajnikov, poslovodij.

Odkod si zajemal moči in bogastva, da si toliko dajal, tolikim dajal in tako dolgo dajal? Globoka ljubezen do stvari, do čistega zadrudnega dela, je bila tisti vir moči in vztrajnosti, da si skozi 33 let neutrudno, vztrajno in požrtvovalno vršil svoje obsežne dolžnosti. Od svojega učitelja dr. Janeza Ev. Kreka si se učil te ljubezni. Iz ljubezni pa je izviralo tudi potrpljenje. Kajti v zadrudništvu je treba veliko, veliko potrpljenja. Razlagal si in pojasnjeval enkrat, pa drugič, tretjič in nisi izgubil potrpljenja, če je bilo treba še večkrat. Kadar pa je bilo potreba, si znal tudi biti neverjetno odločen. Dogajalo se je, da so prihajali po pomoč, za pojasnila in navodila tudi ljudje, ki so hoteli z zadrudno organizacijo spekulirati, iskati v

zadrudni obliki svojih osebnih koristi. Hitro si spoznal njih namere in odločno si jih zavrnil in jim povedal, da zadruga ni polje, na katerem bi uspevali ljudski izkoriščevalci.

Bili so tudi časi preizkušnje. V zadrudne vrste je prišel razdor. Treba je bilo pokazati značaj, neustrašenost in zvestobo. Tedaj si se pokazal moza, ki je v časih boja l. 1916 in 1917 odločno in neustrašeno stal na strani zadrudnega voditelja dr. Kreka, ter spretno in z uspehom branil težko pozicijo, ki Ti je bila odkazana. Doživel pa si tudi radost, da je zadrudna sloga in edinstvo premostila razdor in da so vse zadrude zopet prišle pod okrilje Zadrudne zveze.

Bil si mož na svojem mestu. Za vso ljubezen in požrtvovalnost, za neustrašenost in zvestobo naj Ti bo Bog plačnik. Ko se ob temni jami poslavljamo od Tebe, prosimo Boga, da bo milostljiv sodnik Tvoji duši. Tvoj zgled pa nam bo močno vodilo in pobuda, da z enako ljubeznijo in požrtvovalnostjo, vztrajnostjo in zvestobo delamo v zadrudnih vrstah.

Za njim se je poslovil od svojega dobrega učitelja še gojence Zadrudne šole v imenu drugih gojencev in absolventov, nakar so gojenci spet zapeli ginljivo žalostinko.

Tako se je rajni Tone Kralj poslovil od nas. Naj počiva v miru!

I Mraz je spet pritnil. Vse kaže, da smo dobili v deželo že napovedani mrzli val, ki bo prav gotovo za veliko večino neprijeten. V nedeljo se je lepo zjasnilo in je tudi v noči ob polni luni bilo lepo jasno. Prav zaradi tega se je ozračje še bolj ohladilo in v ponedeljek zjutraj je bila vsa Ljubljana v ivju. Ko je v popoldanskih urah sonce preganilo jutranjo meglo, je bila Ljubljana lepa kakor le malokdaj. Seveda so pa sončni žarki kaj hitro pregnali ivje z dreves, pa tudi mraz je čez dan nekoliko popustil. Zjutraj ob 7 pa je bilo pošteno mraz, saj so na letališču namerili kar 20 stopinj pod ničlo. Kakor vedno, tako je bilo tudi večeraj v Ljubljani nekoliko manj mraz, v raznih delih mesta so zjutraj namerili 16 do 18 stopinj pod ničlo. Čez dan se je temperatura nekoliko popravila le v prvih popoldanskih urah se je ozračje toliko ogrelo, da je mraz na toplomerih dosegel le še 6 do 8 stopinj pod ničlo. Ker vse kaže, da smo z mrzlim valom dobili tudi stanovitno vreme, na kar kaže tudi barometriško stanje, bo mraz še

nekaj časa vztrajal. Prav verjetno je, da bo prihodnje dni mraz celo še naraščal, posebno če bodo noči jasne. Prav žudno je, da se nam že drugo zaporedno leto obeta tako huda zima, ki bo prav letos zaradi izredne dragine kuriva premožno hudo prizadela.

I Veliko zadrudno prireditev za zimsko pomoč priredita Odbor za zimsko pomoč in Slovenski avtomobilski klub dne 12. februarja t. l. zvečer v vseh prostorih ljubljanske sekcije Slovenskega avtomobilskega kluba na Kongresnem trgu št. 1. Ta zadrudna prireditev bo gotovo največja, kar jih je Ljubljana v zadnjih letih priredila, in zato že danes opozarjamo vse druge organizacije in društva, prav tako pa tudi vse naše dobrodelno občinstvo, da se bo v sredo 12. februarja na tej zadrudni prireditvi res zbrala vsa Ljubljana in tudi gostje iz vse Slovenije.

I Združenje trgovcev opozarja vse trgovce z živili, da nihče ne bo dobil pri mestnem prehranjevalnem uradu nakazila za moko, če se temu uradu ne bo izkazal z legitimacijo, da je član Združenja trgovcev.

I Društvu Dom slepih je daroval v počastitev spomina g. Antona Kralja g. I. Lazar, komerc. tajnik v p. 100 dn. — Iskrena hvala!

I Pri zaprtju motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenchlca.

I Mesto cvetja na krsto otroka Koračin Janeza je darovalo uradništvu Trgovske bolniške blagajne 260 din društvu »Dečji in mater. dom kraljice Marije« za revne otroke, Iskrena hvala!

I Čovek rad pozabi. Morda si tudi Ti pozabil naročiti sliko Marije z Brezij. Cena 40 din.

I Nesocialna stanovanjska odpoved. — Prejeli smo: V sobotnem »Slovincu« sem bral beležko z naslovom »Stanovanjske odpovedi«. V tej beležki je bilo rečeno, da je gospodar storil prav da je stranki tudi sredi najtrše zime odpovedal stanovanje. Za ta primer sem se posebej zanimal, ker je vsaka stanovanjska odpoved sredi hude zime socialna grozota brez ozira na okoliščine in razloge. Ugotovil sem sledeče: Gre za enosobno stanovanje z dvema oknom s skromno kuhinjo brez oken. Stanovanje je skrajno temno in vlažno. Pri normalnih razmerah sploh ne bi smelo biti uporabljeno za človeško stanovanje. V beležki je bilo rečeno, da je v tej sobi stanovalo osem oseb. Ze samo to dejstvo bi moralo biti za hišnega gospodarja najresnejši opomin, da vse podvzame, zlasti s pomočjo mestnega socialnega urada, da stranke ne vrže na cesto. Te osebe žive danes v najskrajnejši bedi in v največjem pomanjkanju. Med njimi sta dva otroka dveh in štiri let, en otrok 14 let in k tej revščini se je pred tednom pridružil novo človeško bitje. Notica je skušala opravičiti posto-

pek gospodarja. Res je, da stranka že več mesecev ni plačala najemnine v znesku 250 din mesečno. Pamejni in kulturni gospodar teh 250 din gotovo lahko pogreši, če bi vedel, kakšno gorje je prizadejano družini z nedolžnimi malimi otroki, ki morajo sredi zime na cesto. Socialno politični urad mestne občine je strankam z izrednimi podporami, da plačajo najemnino, že večkrat prišel na pomoč. Isto bi se gotovo zgodilo tudi v tem primeru.

I V okviru vrtnarskega tečaja za lastnike malih vrtov, ki ga prireja v tekoči zimi Podružnica SVD Ljubljana I., bo drevi ob 7 v kmečni dvorani I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici predaval g. kmet. svetnik inž. Jeglič Ciril o razdelitvi in oblikovanju malega vrta. Obravnaval bo porazdelitev posameznih zasadov in kultur ter pritril malega vrta kakor pola, vode, tople in mrzle grede, komposta, trate, utice in igrišča za otroke. Vse to bodo pojasnjevale skioptične slike. Vstop prost.

I Odbor Akademskega kluba strojnikov izdaja gospoda tovariša, ki je evročesno pripravil zadvo skript univ. prof. dr. Maksa Samca: »Tehnična kemija«, naj izpovejši 50 klikevz takoj vrne odboru ASK. Odda naj jih vratarju na tehniko — Odbor ASK.

Prijava koles za leto 1941

bo na področju uprave policije v Ljubljani, kot običajno na policijskih postajah v času od 15. januarja do 28. februarja 1941. Predpisani obrazci za prijavo se dobe prav tako na policijskih postajah in stane komad 1 din. Kolikovina za prijavo kolesa znaša 5 din, davščina za zgradnjo in vzdrževanje kolesarskih poti pa 10 din za vsako kolo. Čitljivo a črnilom in v vseh rubrikah izpolnjene prijave je predložiti vselej s prometno knjižico. Navesti se mora brezpozorno, kdaj in od koga je bilo kolo kupljeno ter sedanjo (dosedanjjo) številko na evid. tablici. Za kolesa, katerih knjižica je že izpraznena, dobe lastniki novo knjižico in morajo ranjo plačati 5 din. Uprava policije poziva lastnike, da prijavijo svoja kolesa na najbližnji postaji svojega bivališča po naslednjem vrstnem redu: dne 15. januarja štev. od 1 do 1000; dne 16. januarja štev. od 1001 do 2000; dne 17. januarja štev. 2001 do 3000; dne 18. januarja štev. 3001 do 4000; dne 20. januarja štev. 4001 do 5000; dne 21. januarja štev. od 5001 do 6000; dne 22. januarja štev. 6001 do 7000; dne 23. januarja štev. od 7001 do 8000; dne 24. januarja štev. od 8001 do 9000; dne 25. januarja štev. od 9001 do 10000; dne 28. januarja štev. od 10001 do 11000; dne 29. januarja štev. od 11001 do 12000; dne 30. januarja štev. od 12001 do 13000; dne 31. januarja štev. od 13001 do 14000; dne 1. februarja štev. od 14001 do 15000; dne 3. februarja štev. od 15001 do 16000; dne 4. februarja štev. od 16001 do 17000; dne 5. februarja štev. od 17001 do 18000; dne 7. februarja štev. od 18001 do 19000; dne 8. februarja štev. od 19001 do 20000; dne 9. februarja štev. od 20001 do 21000; dne 10. februarja štev. od 21001 do 22000; dne 11. februarja štev. od 22001 do 23000; dne 12. februarja štev. od 23001 do 24000; dne 13. februarja štev. od 24001 do 25000; dne 14. februarja štev. od 25001 do 26000; dne 15. februarja štev. od 26001 do 27000; dne 17. februarja štev. od 27001 do 28000; dne 18. februarja štev. od 28001 do 29000. — Po 28. februarju bodo morali zamudniki plačati poleg zgori navedenih pristojbin še tudi dodatno kazensko takso za vsako kolo 37,50 din.

MARIBOR

Mariborska obrt v preteklem letu

Maribor, 13. januarja. Vsak mesec objavljamo v našem listu številke o gibanju obrti v Mariboru — koliko je starih obrtnih pravic ugasnilo in koliko je bilo podeljenih novih. Ze mesečni izkazi o gibanju obrtov so zanimivi, še bolj pa zaključne številke za celo leto. Maribor je veliko obrtniško središče za celo obširno zaledje, po svoji industriji, trgovini in obrti presega celo Ljubljano, ki ima bolj značaj upravne središča Slovenije. V teku enega leta se je izvršilo v obrtnem staležu takega mesta, kakor je Maribor, velike izpremembe, končne številke pa povedo, da so te izpremembe prav za prav samo osebnega značaja, dočim se število obrtov ni izpremenilo. Namesto starih obrtnih obratovalnic so pač nastale nove, pod vodstvom novih moči. V Mariboru imamo že nekaj let okrog 2000 obrtnih poslovalnic — industrijskih, trgovskih podjetij in obratovalnic čisto obrtniškega značaja. Ta številka je precej stalna ter kaže, da mesto v svojem sedanjem obsegu pač večjega števila obrtov ne prenese.

Lansko leto je bilo v Mariboru odjavljenih, odnosno ukinitenih 151 obrtnih pravic, na novo pa jih je bilo podeljenih 154 — torej je ravnotežje ostalo. Ostale izpremembe pa so: premestitev (iz ene ulice v drugo itd.) je bilo 79, začasnih ustavitvev 42 (začasna ustavitvev traja eno leto, da se pa podaljšati še za pol leta), za pol leta je bilo podaljšanih 8, spet je začelo obratovati 6 začasnih ustavljenih obratov. 11 obrtov nadaljujejo vdove po smrti možev. Novih poslovodij je bilo prijavljenih 9, pomožnih lokalov je bilo prijavljenih 8, črtanih pa 5. Med pomožne lokale spadajo prodajalne in podružnice ter jih imajo največ mesarski obrtniki. Raznih drugih prijav je bilo 8 (spremembe imena pri poročitvi itd.). V industrijskih obrtjih je bilo 10 sprememb, v koncesioniranih obrtjih (gostilne, trgovske agenture, avtoizvožki in taksiji, starinarne) je bilo 83 sprememb, v trgovinski in rokodelski stroki pa je bilo 358 sprememb.

Obrt je v Mariboru odločilen činitelj v gospodarskem in narodnem življenju. V obeh smereh je položaj zadovoljiv, četudi bi bilo treba ravno glede narodnega vprašanja posvečati naši obrti več pažnje. V rokodelskih strokah je naraščaj res pretežno slovenski in tudi obratovalnice so v ogromni večini v slovenskih rokah. Glede vzgoje naraščaja se opaža tukaj izredno blagodejen učinek Vajeniškega doma. Slabše pa je z naraščajem

v trgovini. Premalo je zavednih, brihtnih slovenskih fantov, ki bi se posvečali trgovski stroki, dasi nudi sposobnemu, podjetnemu človeku najprej možnost za osamosvojitve.

m Vsako dekle, ki misli resno s svojim življenjem, se bo udeležilo tečaja »Resnica o zakonu«. Mnoga dekleta, učiteljice in nameščanke, za katere se je tečaj že vršil, so se presrečne vrnale domov. Tudi zate je prilika, da spoznaš življenje, bogastvo mladosti, duše in srca v vsej popolnosti. Tečaj se vrše na Betnavi sedaj splošno za vsa dekleta. Prvič od 22. do 25. januarja; drugič od 29. januarja do 1. februarja; začetek vsakokrat prvi večer ob šestih. Prijave pošiljate vsaj en teden pred začetkom tečaja škofijski matici KA deklet, Betnava pri Mariboru. Tečajnina 50 din, ostali stroški se krijejo iz sklada duhovnih vaj in tečajev.

m Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe v sredo, 15. januarja ob 20 v dvorani »Narodnega doma«. Med drugimi skladbami so na sporedu tudi skladbe naših mariborskih skladateljev Mirka in Pahorja. Vstopnice v predprodaji v trgo vini Koren.

m Vaje »Maribora«: danes ženski zbor, jutri moški zbor, v petek skupno. Točno!

m Gostovanje g. Vekoslava Janka. Znani baritonist ljubljanske opere in bivši član mariborskega gledališča g. Vekoslav Janko bo gostoval drevi v Mariboru v Verdijevi operi »Ples v maskah«.

m Maistrovi borci imajo tovariški sestanek jutri, v sredo ob 20 v gostilni Zohar na Tržaški cesti.

m Plavalna sekcija SK Maratona. Danes, v torek ob 19 je prvi zimski trening za vse prijavitelne. Zbor točno ob napovedani uri na stopnišču mestnega kopalnišča v Kopalniški ulici. Ne pozabite kopalnik in brisače. Zamudniki ne bodo imeli vstopa.

m Človek rad pozabi. Morda si tudi Ti pozabil naročiti sliko Marije z Brezij. Cena 40 din.

m Zanimiva produkcija naših drsalnih prakov. Jutri, v sredo bo ob 18.45 na drsalnišču SK Zelezničarja na Tržaški cesti zanimiva produkcija naših državnih prakov. Nastopijo Palmetova, Betetto, Tuma in Biber iz Ljubljane, poleg njih pa tudi mariborski mojstrski drsalci. Vsega skupaj je na sporedu 12 točk. Produkcija bo trajala poldruho uro.

m Občni zbor SK Zelezničarja se bo vršil 8. februarja ob 19 v dvorani pod tribuno na športnem prostoru.

m Davčna uprava za mesto Maribor poziva k vlaganju prijav za znižanje dopolnilnega davka zemljarine. Davčni zavezanci, ki imajo pravico do tega znižanja, morajo vložiti prijave najkasneje do konca tekočega meseca.

m Poroka. Te dni se je poročil znani mariborski športni delavec g. Danilo Vahtar, trgovski sodrnik in solastnik firme M. Vahtar, s hčerko ugledne mariborske družine majorja Zenkoviča gđe. Jelico Zenkovič, diplomirano učiteljico. Poroka se je izvršila v kapelici škofijskega dvorca ter je izvršil poročne obrede prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomažič. Za priči sta bila ravnatelj tvornice v Rušah g. Anton Krejčič in ravnatelj Narodne banke v Mariboru g. Dragutin Zak. Naše čestitke!

m Umrla je v Mariboru ga. Ivana Strniša. Blago pokojnico bodo pokopali danes ob 3 popoldne na mestnem pokopališču. Naj ji sveti večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

m Z vrelo vodo se je poparila v Sp. Dupleku ponesreči poldruho leto stara delavčeva hčerka Ljudmila Postrak. Močno opečeno dekletce so prinesli v mariborsko bolnišnico.

m Nesreča na cesti. Na poledeneli cesti je spodrsnilo 16 letnemu Vincencu Helerju iz Dolgoš ter je padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo.

Gledališče

Torek, 14. januarja, ob 20: »Ples v maskah« Red B. Gostovanje gđe. Vere Majdičeve in Veko slava Janka, člana ljubljanske opere.

Sreda, 15. januarja: Zaprtje.

Četrtek, 16. jan., ob 20: »Lepa Vida.« Red C.

Kadar je kako mesto tako razdejano, da je skoro izravnano s zemljo, pravimo, da je »coventrirano«. Slika nam kaže tak prizor.

KULTURNI OBZORNİK

ŠPORT

Koncert slovenske simfonične glasbe

Društvo jugoslovanskih glasbenih avtorjev je priredilo v veliki unioński dvorani dne 30. decembra koncert simfoničnih del domačih skladateljev: Slavka Osterca, Antona Lajovica, Dimitrija Zebreta, Filipa Bernarda in Matije Tomca. Izvajala je ljubljanska filharmonija pod tremi dirigenti: Dimitrijem Zebretom, Samom Hubadom in Marijem Sijancem.

Koncert je bil prav zanimiv pregled simfonične stvariteljske zadnjih let pri nas. Dasi smo pogrešali v tem krogu še L. M. Škerjanca in zlasti Blaža Arnič, ki pa najbrž zaradi preobširnosti programa ter z ozirom na to, da so njuna dela (prvega »Maženke«, drugega »Pesem planine« in »Zapeljivec«) bila izvedena prav pred kratkim, ni sta mogla priti na spored. Na zadnjem koncertu je zanimanje osredotočeno pač na Osterčeva dela.

Dasi je zadnji koncert pokazal Osterca kot pomembno osebnost v razvoju sodobne glasbe, vendar se mi zdi, da skladatelj še ni dosegel vrhunca v smislu notranje učinkovitosti: zunanja sredstva pri Ostercu ne vzbujajo vedno v človeku odgovarjajoče silnosti podoživljanja umetnine; njegova glasba pogosto zapusti le učinek zvočnosti. Umetnina je v človeku samem, in če v njem ne najde mesta, je ni ali je pa skrita. Umetnost je problem estetike; estetsko naziranje se sicer s časom spreminja, vendar umetnine ostanejo, bodisi da so že sodobniki odkrili njihovo estetsko vrednoto, bodisi da so jih šele pozneje ovrednotili. Tako se mi zdi, da tudi Osterčeva stvariteljska čaka na kongenialno osebnost, ki se bo znala poglabiti in izčrpano dojeti glasbeno miselnost in s tem vso estetsko danost umetnine, da bo našla pot do nas, nas notranje prepričala in zagrabila s svojo živostjo in toploto. Morda je vpravo pooblikovalna pomanjkljivost vzrok šibke glasbene estetske učinkovitosti »Simfonije«, in ta kljub svojevrednosti gradbe ter tipične posebnosti v uporabljanju orkestrskih skupin, zlasti trobil. Delo je grajeno v izrazito vertikalnem smislu; s tem v skladu je tudi instrumentacija, ki ne nudi običajne povezanosti v horizontalnem smislu, temveč se opira bolj na posamične skupine, kar je najbolj tipično pri trobilih, ki so večkrat imela vpravo samostojne naloge. Zanimivo, da avtor sam smatra Musiqe funebre (tretji del) za najgloblje delo, dočim je bolj prepričan Marche (prvi del) v prvi polovici, Caprice (drugi del) ter začetek Tocate (četrti del). V celoti dela ni bilo mogoče dojeti v duhovnem smislu učinkovanja, dasi stvaritev izpričuje skladatelja posebno izražajne svojiskosti, ki ga loči celo od ostalih pripadnikov iste glasbeno-nazorske smeri: dela izražajo svojost gradbenega sloga, le notranje intenzitete pogrešamo; utegne jo pa kdo še odkriti. Kajti niti v tem delu ne moremo zanikati neke kvalitete v duhovnem smislu; od daleč je le slutili nekaj posebnosti svet: nekaj strahotnega, neurejenega, skoraj blaznostno (ne blazno!) navdajajočega je v tej muziki, nekaj težko in kruto stvarnega, pa zopet se zaeveti tu pa tam kakor topel žarek, kakor bi se človek oddahnil od silnega napora in vrtoglavosti, v kolikor se pač more z besedo označiti ali bolje z besedo pomagati si za izraz glasbene vsebine. Kajti glasba se ne da razumeti. Nasprotno je učinkovala »Ouverture clasique«, izvrstno grajena skladba, živa v svojem poteku ter notranje silno napeta glasbena stvaritev, ki vasiluje mnenje, da bo vpravo zaradi svoje horizontalne grajenosti šla še kdosi mnogo orkestrom. Prav tega, kar ima »Ouverture clasique« — ki je bila najboljša delo programa — počešamo v omejenih štirih simfoničnih skladbah (Simfoniji), namreč tiste notranje intenzitete, ki se vzbujajo v človeku-poslušalcu, ga drži v zanimanju, ker mu nudi vso glasbeno lepoto in ga ne utruja. Močnejše kakor »Simfonija« je učinkovala simfonična slika »Matij«, ki je komponirana na koreografsko zasnovano prvega plesalca ljublj. Opere B. Pilata. Toda pomanjkanje prostora mi ne dovoljuje podrobnejše ocene.

Dva jubileja katoliških pisateljev svetovnega slovesa

Te dni sta praznovala svoje življenjske jubileje dva svetovna pisatelja, izrazito katoliške inspiracije. Tako je 10. t. m. praznovala svojo 70-letnico pisateljica **Henrika von Handel-Mazzetti**, ob istem času pa tudi 60-letnico italijanski pisatelj in zgodovinar **Giovanni Papini**. Oba sta po svojih delih znana tudi pri nas ter vredna, da se ob teh jubilejih z nekaj besedami spomnimo tudi njihovega dela.

Ne gre nam za življenjepis **Handel-Mazzettijeve**, temveč za njeno delo v pisateljskem svetu ter njene ideje, ki izžarevajo iz njenih, izredno umetnostno kvalitetnih del. Ze pred več kot tridesetimi leti smo se Slovenci seznanili z delom tedaj komaj napolejajoče velike pisateljice, katere delo in pomen je razbral v »Domu in evetu« mladi dr. Jakob Šilec (1914). Ze tedaj smo postali pozorni na ta izreden pojav sodobne nemške katoliške književnosti. Kmalu nato pa smo dobili v »Dmoljubu« in pozneje v posebnem ponatisku eno njenih najmočnejših povesti, zgodovinski roman iz Steyera Johanna Schwertnerja s slovenskim naslovom **Junakinja s Steyera**, ki jo je prevel pok. dr. Jerše. Spominjam se, da je bila tedaj zelo popularna ter je pri nas pisateljsko ime napravila znano širšim plastem. Pred nekaj leti pa smo dobili v odličnem Preglievem prevodu morda najboljši in umetniškem pogledu, v idejnem pa najzanimivejši, roman **Jesse in Marija**, ki ga je izdala Jugoslovanska knjigarna.

Tako poznamo Slovenci razmeroma dobro **Handel-Mazzettijevo**, dasi je poleg imenovitih epsov izdala še več pomembnih del; tako leta 1900 kot prvo svoje delo **Meinrada Helmpergerga pomembno leto**; leta 1910 **Ubogo Margareto**, največja trilogija pa je **Gospa Marija**, katere drugi del, izšel leta 1930, se imenuje **Reformacijska slovesnost**.

Handel-Mazzeltijeva je v času največjega subjektivizma rešila zopet življenje zgodovinskemu romanu ter ga postavila na odlično višino, tako da je takoj našla priznanje v književnem svetu in to tedaj, ko je ta forum ematral katoliško literaturo za manjvredno. Prav s **Handel-Mazzeltijevo** je zvezano veliko dejstvo nemške literature: da se je z njo nemška katoliška književnost zopet povezala s splošno nemško književnostjo kot **enakopravna** in je postala last vsega naroda. Zato jo Nemci imenujejo **Jean d'Arc** nemške literature, pa tudi **O'Connell**, ki je osvobodil katoliško literaturo manjvrednosti, kakor ta veliki državnik Irsko. **Handel-Mazzetti** stoji danes na taki višini kot v svetovni katoliški književnosti samo še **Undsetova** in **Gertruda Le Fort**, enakopravna kakor **Lagerlöf**, to je najvišjim literarnim vrhovom. V podobah zgodovinskih let iz časov verskih bojev, se je tako živela v nemški verski razkolu, da je s svojo umetnostjo bila obema borečima se stranema pravična ter je

Kot drugo točko sporeda smo slišali **Antona Lajovica** po dolgih letih napisano simfonično delo »Pesem jeseni«, programsko glasbeno stvaritev, ki se pa deloma giblje v sonatni obliki. Lajovic je lirik, skladatelj nastrojeni, nežnih barv, ves topel in iskren v muziciranju. Prepričan sem, da bi njegovo delo še bolj učinkovalo, če bi bilo boljše nastudirano in oblikovno plastičneje podano. Kajti umetnina ima v sebi mnogo vprav profinjnih mest, ki jih je igra ali prezrla ali nekam zabrisala. Poleg omenjenih del smo slišali še **Dimitrija Zebreta** »Vizijo«, ki je bila komponirana kot koreografsko delo. Dasi predstavlja po izražajnih sredstvih zmerno moderno skladbo, vsebuje vendarle močne glasbene vrednote ter je menda Zebretovo najboljše delo. **Filip Bernard** ni iskal v svojem »Rapsodičnem kolu« novega izražajnega gradiva, njegova muzika uporablja ljudsko glasbeno motiviko ter poteka v ritmu ljudskih plesov. Delo se giblje v dosledni gradnji, je notranje stopnjevito in prepričevalno. Avtor dobro obvlada orkester, ki zveni polno in sočno. Interpretirano je bilo plastično, nevsiljivo. Kot zadnja točka je bila **Matije Tomca** tridelna suita »Nizki rej« (Na tratici, Načajvka, Poškočnica). Tomc je poizkusil v tem delu uporabiti ljudske plesne pesmi iz Ziljske doline za simfonično stvaritev, v kateri prinaša naprave deloma nespremenjeno, deloma pa jih ritmično, melodično in harmonično spreminja. Najboljši je pač srednji stavek, ki ima največ prave simfonične širine in je po svoji notranji intenziteti najmočnejša vrednota, dočim se prvi stavek v svoji preveliki zdrobljenosti komaj razgiba v svoji notranji liniji.

Zadnji stavek je učinkovit, toda prekratek. Vendar gre avtorju zasluža in priznanje, da se je lotil dela v tej smeri. Saj pri nas tako pogrešamo podobnih del in rešitve problema, ki so ga drugi narodi že rešili, predvsem Rusi in Čehi ter zapustili človeštvu neusahljiv vir glasbenih lepote.

Dirigenti **Zebre**, **Hubad** in **Sijanc** so imeli očitno premalo časa za študij programa. Največjo odgovornost je nosil Zebre; dirigiral je dela, ki postavljajo največje tehnične težave v svetovni literaturi. Da Zebre razpolaga z znanjem in tudi s smislom oblikovanja, ga poznamo že iz Opere. Svoje znanje je izkoristil zlasti za pripravo pihal in trobil, ki jih je močno umežbal in organiziral, zlasti zadnje, čeprav seveda ni še dosegel popolnosti. Pri dirigiranju se je očitno boril napram orkestru v smislu tehničnih težav, da ni imel toliko prilike posvetiti svojih rok izključno oblikovanju, kar pri tako težkih delih in kratem času priprave ni nič čudnega. Vendar je dosegel priznanja vredno stopnjo kvalitete v svojem dejstvom. Dirigiranje Sama Hubada, ki je topot izven šole prvič stal pred orkestrom, izpričuje mladega dirigenta, ki ima veliko bodočnost močne dirigentske osebnosti. Dasi je bilo gibanje rok za spoznanje ohlapno, je vendar imel orkester v oblasti in je vpravo neka fluidnost v njegovih gestah nudila orkestru vsebinsko in hoteenje oblikovanja. Njegova pojava je močno razveselila. G. Drago Mario Sijanc je dirigiral Tomčev »Nizki rej«. Znan nam je že iz prejšnjih simfoničnih koncertov in smo že večkrat govorili o njem, zato se omejim na to, da je svojo nalogo dobro izvršil.

Orkester je bil mestoma razrahljan. V Osterčevi »Simfoniji« so bile najslabše prve violine; zdaj neprecizno v enotnosti kot skupina, ki je bila mestoma intonačno negotova (zaradi posameznikov), pasaje večidel nejasne, neprecizne, pihala mestoma dobra, trobila tu pa tam intonačno neprecizna. Vzrok temu: težko delo in — premalo časa priprave. Zato je želeli v interesu ustanove same in dviga reproductivne kulture, da se sedaj orkester posveti podrobnejšemu sistematičnemu delu, ki pa potrebuje časa. Sicer moram priznati ljublj. filharmoniji dobro voljo prav v tem primeru, ko je posvetila toliko truda domačim delom in epričo težkoč ugotoviti večjo sposobnost in porast reprod. kvalitete, vendar se premalo. Le nadaljnje delo in čas bosta dvignila kvaliteto orkestra.

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila zopet v znamenju zimskega športa, ki zavzema vedno večje dimenzije. Polno je bilo smučarskih prireditev širom naše ožje domovine, ki so v kvalitativnem in kvantitativnem pogledu prav lepo izpadle. Katere so bile te prireditve in kako so izpadle, pa nam pokažejo naslednje vrstice.

III. zimske igre delavcev KID

O sobotnih tekmah je že poročal nedeljski »Slovenec«, izvzemši hokej-tekme med ljubljansko Ilirijo in celovškimi K. A. C.-em, v kateri so gostje premagali domače z rezultatom 4:2.

Veleslalom na 2 km

je prinesel naslednje rezultate:

1. Bertonec Jozef, Jesenice, vaj. šola 2 min. 07 sek. in 4 desetinke; 2. Lukanc Slavko Tržič 2.14 min in 9 desetink; 3. Zvan Alojz, Jesenice-Martinarna 2.15 min; 4. Koblar Stanko, Jesenice-žel. oddelek 2.15.4; 5. Stumpfeli Tone, Jesenice-strojni oddelek 2.19.1; 6. Praček Ciril, Jesenice-mezdni urad 2.27.7.

Doseženi uspehi medmestnega tekmovanja:

- Doseženi uspehi:
1. Jesenice v postavi: Bertonec Jozef, Zvan Alojz, Koblar Stanko, Stumpfeli Tone.
 2. Celje v postavi: Knop Ljubo, Mejavšek M., Gradišnik Miran, Dvoršek Fric.
 3. Maribor v postavi: Cop Franci, Gajšek Božo, Cizelj Miran, Repič Borut.

Veleslalom juniorjev na 1 km:

1. Stare Marjan, martinarna, 1.03.2; 2. Mulej Tinček, tov. verig, 1.06.8; 3. Mrak Marjan, martinarna, 1.09.4; 4. Ulčar Jože, vaj. šola, 1.11.9; 5. Huter Jože, vaj. šola, 1.18.8; 6. Tuma Ivan, vaj. šola, 1.24.1.

Slalom žensk, obratovodij in juniorjev:

- Skupina a) ženske:
1. Praček Lojzka, Mezni urad, 0.27 sek. 2. Heim Erika, Glavna pisarna, 0.28 in dve petini sek. 3. Stolcer Pavlirt, Glavna pisarna, 0.32.2.

Skupina: Obratovodje:

1. Šega Boris, Ekonomat, 0.25 in štiri petine; 2. Stolcer Božidar, Ekonomat, 0.26.2, 3. Ravhakar Avgust, Kotlarna II., 0.27.

Skupina c) juniorji:

1. Stare Ivan, ekonomat, 0.33.1; 2. Vovk Miha, žičarna, 0.37; 3. Novak Metod, Javk. II., 0.42.2.

Tekme v sankanju:

- Enosedne sanke:
1. Čop Avgust (kotrarna) 5.15; 2. Kalan Mirko (žel. oddelek) 5.31, 3. Noč Andrej 5.37.

Dvosedne sanke:

1. Fležar Ignac (elektrarna) 5.45, 2. Dovžan Jože (elektr.) 5.57, 3. Einbauer Franc (mes. ur.) 6.01.

Smučski skoki:

- Seniorji:
1. Pribošek Franc (stroj. od) 144.7 točk (skoki 23 in pol in 22 in pol).
 2. Klantnik Karel (kotlarna) 141.3 točk (21 in pol in 22 in pol).
 3. Zalokar Jože (bavž) 131 točk.

Rezultati juniorjev:

1. Brum Bertl (Javornik) 130.2 točk.
2. Razingar Alojz (žič) 129.2 točk.
3. Huter Jože (vaj) 123.7 točk.

Rezultati juniorjev izven konkurence:

1. Zalokar Zoran (Sm. K. Ljubljana) 129.1 točke. V medmestni konkurenci so zmagale Jesenice, slede Ljubljana, Celje in Maribor.

Hokej na ledu — KAC : Ilirija

5:1, (2:0, 0:1, 3:0)

Mladinske smučarske tekme Smučarskega kluba Ljubljane

- Na 2 km: 1. Kopač Bogdan 9 min. 52 sek., 2. Kopač Stanko 9 min. 54 sek., 3. Seljak Tone 9 min. 54 sek.

- Na 4 km: 1. Bizjak Lado 17 min. 9 sek., 2. Spacnan Franc 17 min. 24 sek., 3. Caljevec Srečo 18 min. 01 sek.

- Na 6 km: 1. Košak Janez 28 min. 46 sek., 2. Kaniz Jože 31 min. 22 sek., 3. Puc Ciril 32 min. 18 sek.

Prvenstvo Hrvatske v hokeju

VSD : Hašk 1 : 0 (0 : 0, 0 : 0, 1 : 0).

Smučarske tekme SK Maratona (Maribor)

- Klubske prvenstvo SSK Maratona v smuku za leto 1941 za seniorje: 1. Kunc Ivan 8:30; 2. Planinšek Adolf 9:43; 3. Kerbaumer Tine 9:49.

Naslov klubskega prvaka v teku pri seniorjih na 12 km dolgi progi si je osvojil Adolf Dolinšek v času 1:9:07. Klubski juniorski prak SSK Maratona v teku na 6 km pa je postal Muhič Edo v času 29:33.

Nogomet doma in drugod

- BSK:Gradjanski 2:1 (1:0).
Vojvodina:Szeged 5:2 (2:0).
Orient (Sušak):Concordia (Zagreb) 3:1 (1:1).
Hajduk:Sašk 2:0 (1:0).

- Bologna:Triestina 2:0. Roma:Livorno 3:1. Torino:Ambrosiana 5:5. Atalanta:Novara 2:0. Vene-

S katoliškega etališča je potem borbeno premočnil italijansko literaturo 12. in 13. stoletja, napisal jo je kot pesnik in kulturni kritik. Najnovejša knjiga leposlovnega značaja pa so Priče o trpljenju Gospodovem, ki jih imamo tudi v slovensčini in ki kažejo vse odlike Papinijeve velike duhovitosti in nazornosti.

Tako stoji danes Papini na vrhu italijanske književnosti ne toliko kot leposlovni oblikovalec, temveč kot kulturni kritik in eden najduhovitejših sodobnih izobražencev in katoliških borbenih književnikov.

Ob jubilejih **Handel-Mazzettijeve** in **Papinija** smo hoteli opozoriti samo na ta dva katoliška literarna pojava, katerih eden ustvarja najčistejšo umetnost iz globine človeškega arca, drugi pa iz razumskega soproznanja duhovito preganja duhovno zmedo in zmotno današnjega modernega sveta ter mu išče podobo v Duhu, ki nikdar ne mine. td.

zia:Napoli 1:1, Bari:Genova 1:1, Milano:Juventus 2:2, Fiorentina:Lazio 2:1. — V prvenstvu vodi Bologna z 21 točkami.

Skakalne tekme v Ljubljani

Ljubljanska zimskosportna podzveza razpisuje za nedeljo, 19. t. m. skakalno tekmo na svoji skakalnici v Mostecu v Ljubljani. Pričetek tekmovalnja je ob pol 15. Tekmuje se v dveh razredih — do 18. leta in od 18. leta navzgor. Prijavnine ni. Prijave naj se pošljejo na naslov podzveze do 19. t. m. ter se sprejemajo tudi na skakalnici na dan tekmovalnja do 14. ure.

Državnih prvenstev v smučanju ne bo! Ker je finančni minister odklonil otvoritev podpore za ZSSSJ, je sklenil upravni odbor odgovoriti vsa državna prvenstva v smučanju. Mednarodnih smučarskih tekem pri nas ne bo. Iz letnega razloga je morala zveza odgovoriti tudi vse one mednarodne smučarske tekme ki bi jih lahko izvedli.

Zveza je brez sredstev. Ze lani je izgubila neprilačkovano polovico državne podpore, letos po 9 mesecih državnega proračuna ni prejela še ničesar! Ker tudi ni sredstev za trening, zato smatra, da je neprimerno, nastopati v tujini brez priprav. Izvedene bodo pač prireditve klubov podzvez in narodni zvez, kolikor bodo ti uspehi kriti stroške. Slovenska zimskosportna zveza celo naglašja, da bo izvedla zaradi svoje finančne zmogljivosti ves svoj program.

Hvegrova hoče 40 svetovnih rekordov

Ragnhild Hveger je postavila dosedaj 37 svetovnih rekordov. Poslednja dva rekorda še nista bila priznana od mednarodne plavalne zveze, ker ji predbacivajo, da sta bila dosežena samo s pomočjo njenega rojaka Paula Petersena, ki je plaval z njo in jo vodil. Ragnhild Hvegera pa se skljuje na to, da je Petersen že pred koncem tekme izstopil in da je čas tako sijalen, da bi bil tudi brez Petersena dosežen svetovni rekord. Ta odlična danska plavalnica je sedaj izjavila, da pojde v Budimpešto, kjer je sedež predsednika mednarodne plavalne zveze. »Z užitkom hočem v Budimpešti pred predsednikom preplavati 400 m v svetovnem rekordnem času, samo pobrižati se mora za to, da bodo vse formalnosti urejene.« Če bo Ragnhild Hveger uresničila svoj namen, potem bo v naslednjih mesecih postavila svoj 38., 39. in 40. svetovni rekord ter bi s tem dosegla v zgodovini ženskega plavalnega športa edinstven uspeh.

Vesti športnih zvez klubov in društev

Ljubljanska zimskosportna podzveza ima svojo sejo v četrtki ob 20 v pisarni JZSZ. Naprosamo g. Berloti, da pride k seji. Prav tako naprosamo gospoda, ki bi bili voljni pomagati pri organizaciji skakalnih tekem, da pridejo k seji.

SK Planina - lahko atletska sekcija. Drvi ob 19.30 nujna odborova esja v Rokodelskem domu. Udeležba vseh odborovnik obvezna. — Načelnik.

ZFO

Smučarske tekme mariborske podzveze ZFO

Smuk za žlane ZFO: 1. Praprotnik Ivan 8:18 Maribor V.) 3. Dolinšek Adolf 9:43 (Odsek Sv. Lovrence).

Smuk mladcev. Proga ista. 1. Pajnik Franc 11:02 (Odsek Sv. Lovrence); 2. Hartman Mirko 11:16 (Odsek Sv. Lovrence); 3. Rojko Jože 12:36 (Odsek Maribor V.)

Tek mladcev: 1. Šiker Štefan 31:11 (Fantovski odsek Sv. Lovrence); 2. Gregorič Stanko 31:03 (Odsek Ruše); 3. Jevšenek Ignac 31:38 (Odsek Sv. Lovrence); 4. Hartman Andrej 32:01 (Odsek Sv. Lovrence).

Tek članov ZFO na 12 km dolgi progi: 1. Pajlter Otmar 1:5:40 (Odsek Sv. Lovrence); 2. Dolinšek Adolf 1:09:07 (Odsek Sv. Lovrence); 3. Praprotnik 1:11:08 (Odsek Sv. Lovrence).

Smučarske tekme Krekovega okrožja

Krekovo okrožje Fantovskih odsekov v Škofji Loki je priredilo preteklo nedeljo, dne 12. januarja svoje druge tekme za prvenstvo članov in mladcev v alpski kombinaciji. Tekme so zelo dobro izpadle, tako po udeležbi, kakor tudi po organizaciji. Saj se je javilo štartarju na progi za smuk kar 37 tekmovalcev, ki so prihitali iz odsekov domačega okrožja, pa tudi iz sosednjih okrožij. Tekmovalo se je na znanih škofjeloških tekmovalnih progah: Mrtanovci planini in Stenu v konkurenci je v smuku zasedel prvo mesto s časom 53.6 sek. Ivan Hafner, FO Škofja Loka, drugi je bil Jesenko Slavko, FO Škofja Loka, čas 55.8 sek., tretji Bernik Franc, FO Škofja Loka, čas 75 sek., četrti Filipovič Branko, FO Škofja Loka, čas 78.9 sek., peti Prezelj Janko, FO Selca, čas 79 sek., mladi pa so se v smuku razvrstili takole: 1. Fojkar Andrej, FO Škofja Loka, čas 78.6 sek. 2. Pošteiner Marijan, FO Škofja Loka, čas 96.9 sek. 3. Bernik Peter, FO Škofja Loka, čas 106 sek.

V slalomu je bil med člani najboljši Hafner Ivan, FO Škofja Loka, s časom 240.4 sek. drugi je bil Lotrič Anton, FO Zelezniki, čas 286 sek., tretji Jesenko Slavko, FO Škofja Loka, čas 288.4 sek., četrti Planina Franc, FO Škofja Loka, čas 316.5 sek., peti Krmelj Jože, FO Škofja Loka, čas 361.8 sekunde.

V skupni oceni pa so se plasirali takole: Člani: 1. Hafner Ivan, FO Škofja Loka, 204 točk 2. Jesenko Slavko, FO Škofja Loka, 344.2 točke. 3. Lotrič Anton, FO Zelezniki, 412.3 točke. 4. Planina Franc, FO Škofja Loka, 447.3 točke. 5. Krmelj Jože, FO Škofja Loka 485.8 točke.

Mladci: 1. Pošteiner Marijan, FO Škofja Loka, 409.5 točke. 2. Fojkar Andrej, FO Škofja Loka, 565 točk. 3. Franko Andrej, FO Škofja Loka, 713.1 točke. — Član prvak je dobil prvikat prehodno darilo okrožja in praktično darilo. Nadaljnja dva člana sta dobila praktični darili in diplomi. Mladec-prvak je dobil praktično darilo in diplomu. Nadaljnja dva pa diplomu.

Izven konkurence so se plasirali v skupni oceni takole:

Člani: 1. Šmitek Janez, FO Kropa, 291.6 točke. 2. Potočnik Stojan, FO Kropa, 367.2 točke. 3. Puntar Stojan, FO St. Peter-Ljubljana, 385.6 točke.

Mladci: 1. Gasperšič Marijan, FO Kropa, 532 točk.

Po končanem tekmovalju se je razvila v Društvenem domu prav prijetna zabava. Tekme so zelo dobro uspele, za kar gre zasluža vojaštvu, ki nam je šlo pri tekmah zelo na roko. Telefonisti 1. planinskega polka v Škofji Loki so nam urodili in napeljali telefonsko zvezo med štartom in ciljem, za kar smo jim dolžni toplo zahvalo. — Bog živil

S potapljači na dnu morja

Če se potopi kaka ladja, skušajo reševalne družbe na različne načine ugotoviti kraj nesreče. Dragoceni pomočniki za to so jim: priče na obali, če se je ladja potopila blizu obrežja, očividci na drugih ladjah, ki so bile blizu ponesrečene ladje in pa razne vrste vodokazi. Ako kraj nesreče najdejo, pošljejo na to mesto reševalno ladjo. Na stotine kvadratnih milj morskoga dna preiskujejo z ladjevodnimi stroji. Ladjevodni stroj je posebne vrste naprava, ki kaže na navadnih ladjah globino morskoga dna. Ladjevodni stroji na reševalnih ladjah pa delujejo tako, da točno naznačijo vsako vzboklino ali vdrtino na morskem dnu. Tako natančni so, da zaznamujejo vsako skalo in že na pol razpadle razbite ladje na morskem dnu. Električna igla točno pokaže mesto, kjer leži in lego, v kateri se nahaja potopljena ladja. Seveda se reševalne ladje ne morejo zanimati za vse take ladje, na katerih je morskno dno zlasti v vojnih časih izredno bogato. Kajti neznansko požrešno je v takih časih morskno dno in še večje je število vojnih žrtev, ki so bile na krovih teh ladij.

Potapljači tvegajo življenje

Ko je po ponovnem križarjenju nad krajem nesreče točno ugotovljeno mesto in lega potopljene ladje, naredi načrt za reševanje. Strokovnjaki in potapljači sede pri mizi, strokovnjaki se posvetujejo, potapljači s cigaro ali pipo v ustih pa poslušajo njihova navodila. Potapljači bodo šli v boj za plen. Oni tvegajo življenje. Življenje pač ne more pomeniti mnogo tistemu, ki se spušta v največje globine, razbija okove na zarjavelih potopljenih jeklenih velikanih, vdira vrata in se bije za življenje v notranjščini velike ladje, ki ga lahko vsak čas pokoplje.

Potapljaška obleka je različna z ozirom na globino. Namesto prejšnjih težkih oblek imajo danes nove, mnogo lažje gumijaste obleke. Tudi gumijasta cev je že davno zastarela, ker oraja potapljača kadar poklekne ali se pripogne, se lahko raztrga, zvije ali obvisi na kakem predmetu. Moderni potapljač ne vdihuje več navadne mešanice kisika in dušika; zadošča mu 10% kisika in 90% helija, kar vse vzame s seboj pod pritiskom 1000 kg. Najboljši potapljaški aparati na svetu so Draegerjevi aparati. Če hoče v velike globine, pa mora zlesti potapljač v oklep, v velik nestvor iz jekla in železa, v neke vrste podmornico za enega človeka, ki jo obesimo na žerjav in spuste v globine.

Najprej si potapljač ogleda položaj in pripravi vse potrebno za nadaljnje delo. Na določeno mesto, ki si ga izbere kot najugodnejše za delo, znesi potrebno orodje, pomorske sani, pomožne stroje, električne kable; iz tega mesta napelje na površje vrvi. Kadar se potapljač spušta ali dviga, mora večkrat počivati in v določenih globinah počakati, da se pljuča in žile privadijo na spremenjeni pritisk.

Največja nevarnost za potapljača: izgubiti se v ladji

Ko je vse pripravljeno, gredo potapljači na pravo delo. Prej si še na več načinov zavarujejo zvezo z ladjo, ki stoji na vodni gladini visoko nad njimi. Na delo se poda več potapljačev. Ze prej so prešli vse vdrtine ali vrata, sploh vse možne vhode v notranjost ladje in vsak je dobil točno navodilo, kaj je njegova dolžnost pod vodo, katerega vhoda naj se posluži. To delo je zelo nevarno. Lahko trči ob ta ali oni predmet, si pokvari »železni plašč« in potem je po njem že borba za vhod v ladjo je huda. Pred njo se navadno naberejo morske sipine. Oklep je večkrat zviti, ventili zarjaveli ali polomljeni. Toda to še ni najhujše. Potapljači se najbolj boje, da ne bi zašli in se zgubili v nepregledni notranjščini velikih ladij, kjer mrgoli vrat, lesenih in železnih pregrad, stopnic in prostorov. Pri delu v velikih preokooceanskih parnikih dajejo potapljačem posebne radijske aparate, s pomočjo katerih jih vodijo od zgoraj po notranjščini ladje, da se ne zgube. Vsi potapljači so tudi spodaj med seboj zvezani s posebnim telefonom. Preden torej prične s pravim reševanjem, morajo globoko doli pod vodo posta-

viti celo posebno telefonsko centralo za potapljače!

Ko dospe potapljač do safeja (mesto, kjer so shranjene važne listine in vrednosti), nima več velikih muk. Vrata v safe so hitro raztopljena. V nekaj minutah je raztopljeno jeklo kot bi vosek topil. Potapljač hitro pograbi zlato, denar, dragulje, bisere, vreče z diamanti in vse, kar ima večjo vrednost. Ob kolku ima posebno torbico, kamor vse te predmete varno spravi.

Potapljači radi pripovedujejo o velikih morskih nestvorih, ki se naselijo v ladjah in napadajo potapljače. Mnogo tega pripovedovanja je pripisati domišljiji. V notranjosti teh ladij je namreč le pre malo kisika, potrebnega za te živali, čeprav ga porabijo le neznatne količine. Včasih pa se morske pošasti, živeče na dnu morja, res naselijo v potopljenih ladjah. Tako so našli v notranjščini neke ladje, ki se je potopila v Južnem morju ob priliki neke ekspedicije, cel park osmeronožcev in drugih morskih nestvorov. Večkrat se pripeti, da so potopljene ladje skrivališče za nevarne pomorske kače, katerih pa v evropskih morjih še doslej niso zasledili. Morske volkove puste potapljači pri miru in se jih izognejo, če le morejo. Vendar tudi morski volkovi navadno ne napadajo potapljačev, ker se boje bisernih vodov, ki so speljani na površje. Kadar so bili potapljači zvezani z zunanji svetom po gumijasti cevi, so jim bili morski volkovi zelo nevarni, ker so cev kratkomalo pregrizli. V ceveh so namreč videli morske kače in in so se zagrizli vanje, misleč, da imajo pred sabo dobro pečenko.

Od časa do časa delajo tudi s potapljaškim zvonom. Pri tem si seveda ne smemo predstavljati tistih staromodnih naprav, ki se jih še morda spominjamo s kakih slik. Najmodernejši je potapljaški zvon raziskovalca morskih globin Beebeja, ki se je spustil z njim 460 m globoko. Toda v tej globini ni več mogoče delati v notranjosti potopljene ladje. Navadni potapljaški zvon je uporaben največ do 100 m globoko, večja globina pa je že smrtno nevarna.

Potapljaški zvon in »pljuča«

Za reševalna dela s potapljaškim zvonom so pripravili posebna pljuča, ki navadno vise ob steni potapljaškega zvona. »Pljuča« so aparati, vreči podobni, iz njih pa vodi gumijasta cev, ki jo drži potapljač v zobeh. Posebna zaponka iz gumijskega zapora nos. Patrona s sodo in apencem izloča ogljikovo kislino in čisti zrak, ki ga potapljač lahko ponovno vdihuje.

Vsak poklic ima tudi svoje dobre strani. Zdi se, da za potapljače to ne velja. Nič vesellega ne pripovedujejo potapljači in zdi se, kakor da je z vstopom v temni podvodni svet humor zgubil svojo pravico. Četudi pripoveduje potapljač kaj smešnega iz svojih doživljanj pod vodo, vendar poslušalcu nehoti zamre smeh na ustnahn.

Mnogi potapljači obogate. Denarja pa ne znajo več prav ceniti. Tako je neki potapljač dvignil safe nekega ameriškega parnika, ki je trčil ob ledeno goro in se je potopil. Potapljač je zaslužil četr milijona dolarjev, pa mu ni mnogo zalegel ta denar. Kmalu je bil zapravljen in zaigran. Potapljač je moral znova na delo. Veseljaško življenje je oslabilo njegovo prejšnjo železno naravo. Mož je začel bolehati in z njegovim zdravjem je šlo stalno navzdol. So tudi izjeme, vendar je usoda večine potapljačev podobna pravkar opisani usodi. Nekaj časa delaš, dobro zaslužiš, potem dobro živiš, dokler te pomanjkanje denarja zopet ne požene v morské globine. Nekaj časa se še trudiš, lepega dne pa te na dnu morja zadene kap. Le tisti, ki so znali varčevati in skromno živeti s tistim, kar so si v močnih letih prislužili, so ušli tej usodi.

Novi finski ministrski predsednik J. V. Rangell

Državna razredna loterija

Zrebanje V. glavnega in zadnjega razreda tekočega 41. kola srečk bo po loterijskem načrtu od 8. februarja do zaključno 6. marca t. l. in sicer:

V BEOGRADU; 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 17., 18. in 19. februarja;

V SKOPLJU; 24., 25., 26., 27. in 28. februarja in 1., 3., 4., 5. in 6. marca t. l.

V tem zrebanju bodo 6. marca t. l. izžrebane 3 premije in sicer:

za din 500.000.—, 1.000.000.— in 2.000.000.—

Poleg teh premij bo izžrebano večje število dobitkov po din 200.000.—, 100.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.—, 40.000.—, 35.000.—, 30.000.—, 25.000.—, 20.000.—, 15.000.—, 12.000.—, 10.000.— in drugih manjših dobitkov;

Skupni znesek dobitkov v tem zrebanju znaša

din 56,946.000.-

ki bo izplačan brez vsakih odbitkov.

V najsrečnejšem primeru z možnim spajanjem premij in dobitkov je na tem zrebanju mogoče z eno srečko zadeti

din 3,200.000.-

Za izplačilo dobitkov jamči država Kraljevine Jugoslavije.

Osebe, ki se že udeležujejo igre 41. kola morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati s srečkami V. razreda vsaj do 3. februarja t. l.

Tisti pa, ki nimajo srečke, a bi se radi udeleževali igre v glavnem V. razredu, si lahko nabavijo srečko pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih, ki so v vsakem večjem kraju in sicer po doplačilni ceni;

za celo srečko din 1000.—,

za polovično srečko din 500.—,

za četrtinsko srečko din 250.—.

Podrobneša navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se na zahtevo dobe brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Radijska postaja v Beogradu bo med zrebanjem vsak dan poleg dnevnih vesti objavljala tudi rezultat zrebanja za dobitke od Din 5.000.— dalje.

Z nakupom srečk Državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebne koristi, ki jo lahko ima, podpira tudi narodno gospodarstvo, obrt, industrijo in invalide, ker je čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeljen v omenjene namene.

Pluj

V Ljudski univerzi predava danes, v torek, dne 14. januarja g. dr. Nikolaj Preobraženski o Tolstoju. Vabljeni!

Trbovlje

Primanjkljaj za družne elektrarne je odbor sklenil izravnati na ta način, da je določil minimalni odjem toka na 4 Kw mesečno. Toliko ga bo treba plačati, četudi ga kdo porabi samo en ali dva Kw. S tem so prizadeti samo mali ljudje, ki res varčujejo povsod in tudi pri elektriki gledajo, da ne tratijo in ne svetijo po nepotrebnem. Zato je ta sklep zelo nesocialen. Dvomimo tudi v gospodarski uspeh takega sklepa. Če bodo ljudje morali plačati 4 Kw, jih bodo tudi porabili, elektrarna pa bi imela le tedaj dobiček in kritje za svojo zgubo, če bi člani plačali več, ne da bi pri tem več porabili. Zato je najbolje, da se ta sklep, ki zelo prizadene male varčevalce, razveljavi.

Za višje plače se bodo nadaljevala pogajanja s TPD 15. t. m. v Ljubljani, ker zadnji turek niso uspela. Znan še ni bil indeks cen Narodne banke za december. TPD na tudi ni bila pri volji toliko primakniti. Socialisti, ki so bili zaradi zadnjih dogodkov slabe volje, pa so skušali stvar še bolj razpihati, vendar je upati, da bo razsodno zmagala in da bodo pogajanja uspela.

Dajte kaznike za petrolej, ki ga imajo vse prodajalne dovolj v zalogi, občina pa ne da na-

kaznic v tem času, ko ljudje razsvetljajo najbolj potrebujejo. Če po drugih občinah g. razdeljevanje petroleja gladko od rok, bi se z nekaj dobre volje tudi pri nas lahko uredilo. Zadeva je nujna!

VIŠ

Drevi ob 8 bo v Društvenem domu na Glincah spominška svečanost za biagopokojnim voditeljem slovenskega naroda g. dr. Antonom Korošcem, ki jo prirejajo viška katoliška društva. Govori ravnatelj g. Gabrovšek Franc. Vsi spoštovalci velikega pokojnika vljudno vabljeni.

Dobrova pri Ljubljani

Da tudi Dobrova izkaže svojo hvaležnost našemu pokojnemu očetu in voditelju dr. Antonu Korošču, so v nedeljo, 12. t. m. vsa društva in organizacije na Dobrovi skupno priredile spominško proslavo. Ob udeležbi vseh vodilnih osebnosti v občini in ostalega občinstva, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je bil lepo izvajan spored. Globok vtis je napravil na vse navzoče izbran govor, ki ga je imel pisatelj g. F. S. Finžgar.

Po pesmih, katere je ubrano odpel domači moški zbor, je sledila lepa deklamacija dekleta v slovenski narodni noši. S svojimi besedami je zopet obljubila vso našo vdanost in neomajno zvestobo — njegovim idejam.

Edgar Wallace: 10

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

Brez besede izgine Willis skozi vrata. Ze je bil blizu stopnic, ko ga Dorn pokliče nazaj.

»Pojdite tudi na policijo in poskusite zvedeti za ime lastnika modrega avtomobila znamke Buick, št. C 2997. Jaz sicer že vem, kdo je to, a hočem biti trdno prepričan o tem.«

Ko se vrata za njegovim pomočnikom zapro, vzame Mike Dorn nekaj pol papirja in začne marljivo pisati. Čez kake pol ure je dovršil pismo, prilepil znakmo in ga izročil lift-boyu, da ga odnese na pošto. Ko se je vrnil v svojo sobo, je odložil ovratnik in kravatno in legel spat. Saj je pa tudi bil zelo potreben počitka, ker zadnjih šest in trideset ur ni niti očesa zatisnil.

VIII.

Loisa Reddle se pozneje ni mogla spomniti vseh dogodkov, ki so se odigrali tega jutra. Mehanično je opravljala svoje vsakdanje delo v uradu. Da ni delala napake za napako, je bila lahko hvaležna le svoji prirojeni ljubezni za red. Ko je prišel čas kosila, je odšla z Lizy v bližnji restavracijo, da bi tam kot ponavadi obedovali; toda ničesar ni mogla niti pokusiti. To je njeno prijateljico zelo zaskrbelo.

»Kaj ti je?« je vprašala zaskrbljeno. Loisa se je silno trudila, da bi bila mirna. »Zakaj si tako vzremirjena? Ali zaradi razgovora, ki si ga imela z njim?«

Spočetka Loisa ni razumela, o čem govori Lizy.

»Kaj? Ah, ti misliš Dorna? Ne, to me ni niti najmanj razburilo. Prijateljsko sem se razgovarjala z njim.«

»Ali si mu rekla, da smatraš njegov čin za veliko drznost z njegove strani?«

»Zdelo se je, da to on sam ve,« odvrne Loisa.

»Lahko bi se šla staviti, da se je sramoval in te posilil za odpuščanje. Ali je padel na kolena pred teboj?«

Hotela je vse natančno vedeti, toda Loisa je odkimavala.

»Ne, nič posebnega se ni zgodilo. Malo se je sicer pokesal, ampak zelo malo. Nekaj drugega je. Prestrašila sem se bila.«

»Prestrašila?« vpraša Lizy srdito. »Pa zakaj? Šla bom k njemu in ga naučila pameti!«

»Ne, tega ne boš storila; saj naju ne bo več nadlegoval,« reče Loisa hitro.

»Kaj pa se je zgodilo? Ali si od njega zahtevala pojasnil?«

»Da, napravila sem nekaj takega.« Loisa bi bila rada nehala govoriti o tem, toda Lizy je trmasto nadaljevala:

»Ko bi bila že resnično zaročena, ali recimo, da bi ti bila bolna in da bi se kdaj prej sprla, ne bi bilo nič posebnega, če bi prišel...«

»A midva nisva zaročena ne na skrivaj in ne javno; jaz sem zdrava, pa tudi prepirlala se nisem mnič z njim... torej ni bilo prav nič... a on nama ne bo več v napoto, Lizy.«

»Glej, že ves dopoldan skušam s teboj spregovoriti kakšno besedo, ti si pa vsa zasedena in nekam odsotna. Morala sem si torej misliti, da si mu nagmala strah v kosti — oprost mi ta izraz — in da je moral priti do strahovite scene. In mislila sem, da me boš o vsem tem natančneje poučila, ko bova sedeli pri obedu, ti pa...«

Toda Loisa je bila in ostala trda ko kamen, tako da jo opoldanski odmor minil, ne da bi Lizy kaj zvedela o načrtih svoje prijateljice.

Edini ugodni rezultat Loisinega jutranjega razgovora z Dornom je bil ta, da ni ta dan in ne prihodnje dneve videla njega in njegovega črnega avta. Tako so dnevi minevali brez večjih

olajšanj, katerih se je bila nadejala, tako da si je v soboto popoldne celo zaželela, da bi se pod kakršno koli pretvezo sestala z njim.

Kaj je vedel Dorn o njeni materi? Ali mu je že zdavna bil znan ta medsebojni odnos in se je zato toliko zanimal zanjo? Zdelo se je čisto nemogoče, da bi on mogel sodelovati pri tej zadevi. Po njenem mišljenju je Mike imel okrog trideset let, mogoče že malo manj; torej je moral biti še otrok, ko je Mary Pinder stala pred sodiščem.

Nenadoma pride Loisi na misel, da bi se tudi ona prav za prav morala pisati Pinder; toda to je niti malo ni vznemirilo.

V ponedeljek zjutraj je zložila Loisa svoje reči v dva kovčega in ju odnesla z Lizyno pomočjo na ulico, kjer jo je čakal avtomobil. Njeni prijateljici so malone stale solze v obeh. In celo stari Mr. Mackenzie, ki je tako zelo redko zapuščal svojo hišo, je bojazljivo gledal iz ozadja.

»Le zakaj ta starina povsod vtiha svoj nos?« je rekla Lizy polglasno. »Ko boš odhajala, bo gotovo žagal na svoji violini: »Marta, Marta, ti odhaja!« Njeno prerokovanje pa se ni izpolnilo in Loisa je prišla v Chester Square, ne da bi doživela kakšno nevesočnost.

Vratar v livreri ji je odprl vrata. Zdelo se je, da jo pričakujejo, ker jo je vratar takoj odvedel po širokih stopnicah po debelih preprogah v neko prostrano dvorano. Od tam je bil lep razgled na trg.

Lady Moron je sedela za svojo malo pisalno mizo, ko so ji najavili Loisin prihod. Vstala je. Nobeni drugi ženski ne bi tako pristojala svetlozelena halja iz baržuna, ki se je tako ujemala z njeno postavo. Na bujnih grudih se ji je blestel velik demant, ki je visel na biserni verižici. Obraz je imela napudran; zaradi tega so se močno odražale obrvi, črne in visoko zavite. — Zdaj je Loisa imela dosti časa in prilike, da je dobro premo-

trila svojo novo gospodarico. Opazila je, da imajo njeni lasje naravno, črno barvo, medtem ko so ji nasprotno obrvi bile močno obarvane in ustnice skrbno naličene.

»Služkinja vam bo pokazala vašo sobo, Miss Reddle,« reče grofica s svojim mirmim glasom. »Upam, da se boste pri nas dobro počutili. Mi živimo zložno, zato ne boste imeli dolžnosti, ki bi jih ne mogli izpolnjevati.«

Loisa se prikloni po teh besedah in počasi odide; čez nekaj minut je že vsa očarana ogledovala svojo spalno sobo. Bila je to velika soba v gornjem nadstropju, ki je prav tako nudila razgled na trg.

Preoblekla se je in se vrnila nazaj v salon, ki je bil istočasno tudi delovna soba lady Moron. Odprla je vrata in obstala, ker sta zdaj bila v sobi še dva gospoda. Enega od njiju je spoznala — mladega, vitkega grofa, medtem ko je drugi bil debeluhaste postave. Njegov rdeči, okrogli obraz je izdajal ljubezen do lahkega življenja. Kadar se je smejal, so se lesketali veliki zobje, ki so Loiso nekoliko spominjali na tigrovo željust, četudi sicer ni bilo nič zverinskega na tem človeku tršatega telesa in valovitih rdečkastih las. Edina zanimivost na njem je bilo njegovo visoko čelo.

»Mr. Chesney Praye,« ga predstavi grofica.

Neznane prime Loisine prste s svojo široko, debelo roko.

»Zelo mi je všeč, da sem vas spoznal, Miss Reddle.«

Glas mu je zvenel prijetno, četudi je govoril nekoliko zamolklo. Z očitnim občudovanjem je počival njegov pogled na Loisi.

»Lorda Morona že poznaš?«

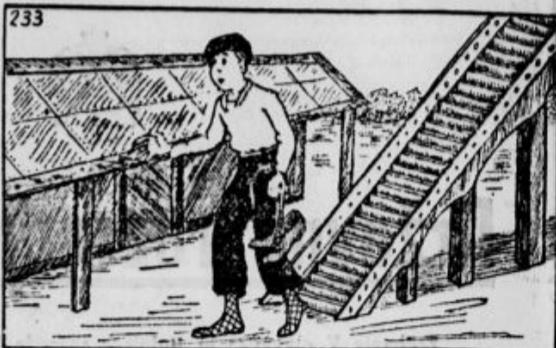
Mladi grof kimne z glavo in zamrma nekaj nerazumljivega.

»Miss Reddle je moja nova tajnica,« pojasni grofica. »Večkrat jo boste videli pri meni, Chesney... Mr. Praye je namreč moj svetnik v do-

narnih zadevah.«

Mihčeve čudovite dogodivščine

(233) »To je pa enokolesni vlak,« ki je nekaj takega že slišal. »Res, zanimiva dežela!« Tem bolj rado-veden gre naprej in pride do majčkenih stopnic in po njih navzdol.

(234) Končno se je vendarle znebil mosta. Zopet sede na neko vzpetino, da bi se odpočil. Tudi čevlje si spet obuje.

Mali oglasi

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
dober prodajalec, zmožen vseh panog, išče službo. Cenj. ponudbe na upravo »Sl.« pod »Kavcije zmožne« 349.

Mesto kuharice
želi dekle z enoletno gospodinjstvo šolo in trome- sečno prakso. Najrajši v hotelu ali restavraciji. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 325.

Vajenci

Mlinarskega vajenca
poštenih staršev, sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Plaskan Miha, valjni mlin, Male Braslovče, p. Braslovče.

Službo dobe

Čevljarskega pomočnika
sprejemem. - Tomc Franc, Novo mesto.

Razpis

Občina Sv. Ilj pri Velenju, okraj Slovenj Gradec, razpisuje prigmatično mesto občinskega tajnika. Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali njeje enake strokovne šole. - Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih službenicah, je vložiti do 15. februarja 1941. - Uprava občine Sv. Ilj pri Velenju, dne 11. januarja 1941.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO PLATINO
BRILJANTE
SIRARČE SARIJE RUŽINE
BISERE I. T. D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupi po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciskanška ulica 8.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Čitajte »Slovenca«

Denar

Posujila
dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vioge obrestujemo po 5%. - Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. - Zadruga »Moje doma« Ljubljana, Dvorčakova št. 8. iščemo poverjenike!

Kupuje - prodaja Hranilne knjižice
bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah
BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR

Prodamo

Fige
za žganjekuho po najnižji ceni oddaja tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07. (1)

5 avtokoles
z gumo in ostiči, pripravno za konjsko opremo - prodam. Bitene, Ljubljana-Moste, Krekova ul. 7.

Smokve za žganjekuho
dobite po zelo ugodni ceni pri tvrdki A. Križmančič, Aleksandrova c. št. 4, pasaza.

Jabolka
obrana, mosanci, bobovec, zimsko pakovanje - nudi za neto kg po 5, 6, 7 din franko Dravograd: Henrik Cehner, trgovec, Libelče, Koroško.

TEL. 2951
DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENSKA
CETA

Radio

Radio aparat
znamke His Masters, z gramofonom in zvočnikom ter 250 ploščami, ter 3 male električne pečl - prodam. Na vpogled v Veliki kavarni, Maribor.

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadstr. Telefon 44-20.

Velika hiša
dvonadstropna, v mestu Celju, napročaj. Ponudbe podr. »Slov.« v Celju pod »Dvonadstropna hiša«.

Hišo
na periferiji mesta Ljubljane, prodam za 78.000 din. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Prilika« št. 617.

SOBE

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom, med Dalmatinovo ul. in Mestnim trgom, išče soliden gospod. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Čisto in mirno« št. 625.

Objave

Izjava
Podpisana Franc in Doro-teja Založnik izjavlja, da nista plačnika za nikake dolgove, ki bi jih napravil najin sin Stefan Založnik. - Franc in Doro-teja Založnik, posestnika v Socki pri Celju.

Zahvala Vsem, ki so sočustvovali in spremili mojega iskreno ljubečega soproga, gospoda

ARBI IVANA

na njegovi zadnji poti, se najprisrčneje zahvaljujem. Predvsem sem dolžna zahvalo preč. g. kaplanu Pogačniku, ki mu je podelil tolažilo sv. vere, g. dr. Misu za njegovo očetovsko skrb v bolezni, nadalje Pekovski zadrugi, kakor vsem, ki so darovali lepe vence, tisočeri Bog plačaj!

Zalujoča soproga Matilda.

ZAHVALA. Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše nad vse ljubljene sestre, gospe

Strupi Marije roj. Kunstler

kakor za poklonjeno cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo čč. duhovščini, gospodu zdravniku dr. Gvidu Debeljaku za skrbno pomoč ob bolezni, sosedom ter vsem prijateljem in znaneem, ki so blago pokojnico v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku. - Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek 16. t. m. ob 8 zjutraj v farni cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dne 14. januarja 1941.

Zalujoče rodbine:

Kačič, Bernik, Grošelj, Karba, Femeč, Kunstler in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Vsem, ki ste od blizu in daleč prišli k pogreboma naših: nad vse ljubljene žene, mame, stare mame itd., ter žene, hčerke, sestre, tete itd., gospe

Rupnik Marjete roj. Puc

in
Svetel Cilke roj. Rupnik

bodi na tem mestu izrečena najiskrenejša zahvala. Prosimo vas, spominjajte se ju v molitvi!

Št. Vid nad Ljubljano, Ljubljana, dne 10. januarja 1941.

Družini Rupnik in Svetel.

Včeraj je mirno v Gospodu zaspala naša draga teta, gospa

Stefanič Ivana

Pogreb bo v torek, 14. januarja 1941 ob 15 na mestno pokopališče. Maša zadušnica bo čarovana v sredo ob 7 v Magdalenski cerkvi.

Maribor, dne 13. januarja 1941.

Zalujoče rodbine: Strniša, Petelin in ostalo sorodstvo.

Naša ljuba mati, tačča, stara mama, sestra in teta, gospa

Arma Reichl

vдова trgovca

je umrla dne 12. januarja 1941 ob 6 zjutraj po mučni bolezni. Pogreb bo v torek, dne 14. januarja ob 15.30 z Zal k Sv. Križu. Sv. maša bo dne 15. januarja ob 7.30 v stolnici.

Prosi se za tiho sožalje.

Zalujoči ostali.

Naš nad vse ljubljani, skrbni soprog, oče, tast in stari oče, gospod

Ivan Fischer

živinozdravnik

nas je za vedno zapustil.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 14. januarja ob 15 v Zalcu. Na željo pokojnika ne bodo izdana posebna obvestila.

Zalec, dne 12. januarja 1941.

Zalujoči ostali

Umrl nam je naš srčno ljubljani soprog, predobri oče, tast in svak, gospod

Anton Vrbinc

posestnik v Stepanji vasi

dne 11. januarja, po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 80 letu starosti.

Na zadnji poti bomo spremili blagega pokojnika v torek, dne 14. januarja 1941, ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Stepanja vas, Litijska cesta 12, na pokopališče k Božjemu grobu.

Sveta maša zadušnica bo brana v petek, dne 17. januarja 1941, ob 7 zjutraj, v Stepanji vasi pri Božjem grobu.

Stepanja vas, Ljubljana, dne 12. januarja 1941.

Zalujoče rodbine Vrbinc in ostalo sorodstvo